

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
κατεύθυνσης «Φορολογία και Ελεγκτική»**

Διπλωματική Εργασία

**Η Επίδραση της μετάβασης στα ΔΛΠ στις τιμές των
μετοχών & στο επίπεδο λογιστικής πληροφόρησης.
"Η Περίπτωση των εισηγμένων στο Χ.Α.Α"**

ΚΟΥΒΑ Φ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ

A.M: 7112M028

Επιβλέπουσα: Δρ. Μαρία – Ελένη Αγοράκη.

Μέλη Τριμελούς Επιτροπής: Καθηγητής: Α. Τσάμης
Περίληψη

Αναπληρωτής Καθηγητής : Ι. Φίλος

Αθήνα, Νοέμβριος 2014

Στην αγαπημένη μου οικογένεια,
& τον φίλο μου Πάνο.

Η παρούσα εργασία ασχολείται με το ζήτημα της μετάβασης στο καθεστώς των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και της επίπτωσης αυτής στο πλαίσιο της χρηματιστηριακής αγοράς της Ελλάδας. Τα ευρήματα της εμπειρικής διερεύνησης υποδεικνύουν ότι η εφαρμογή των νέων προτύπων συνδυάζεται με σημαντική διαφοροποίηση της συμπεριφοράς της αγοράς, υπό την έννοια διαφοροποίησης των τιμών-αποδόσεων των μετοχών και της μεταβλητότητας αυτών, χωρίς, ωστόσο, να “παράγει” σημαντικά διαφορετική λογιστική πληροφόρηση. Επιπλέον, γενικά φαίνεται το πληροφοριακό περιεχόμενο των λογιστικών δεδομένων να είναι σαφώς αυξημένο στη μετά ΔΛΠ, κατά άλλες έρευνες αυτό να μην συμβαίνει αλλά είναι συνάρτηση διάφορων παραγόντων όπως η κουλτούρα, το νομικό καθεστώς κ.α. Η παρούσα έρευνα, εκτός του ότι συνιστά μία εκ των λίγων προσπαθειών ταυτόχρονης εξέτασης της επίπτωσης των νέων προτύπων σε επίπεδο πληροφοριακού περιεχομένου και διαφοροποίησης της λογιστικής πληροφόρησης, διαμορφώνει ερωτήματα που προάγουν την περαιτέρω εξέταση του ζητήματος. Ένα από τα πιο σημαντικά ερώτημα , συνίσταται στην εξέταση των παρόντων που επηρεάζουν το βαθμό στον οποίο το πληροφοριακό περιεχόμενο των λογιστικών δεδομένων αξιοποιείται.

This paper addresses to the transition to International Financial Reporting Standards and the impact of this in the context of the stock market of Greece. The findings of the empirical investigation indicate that the application of the new standards is associated with significant diversification of market behavior in the sense of price differentiation-stock returns and volatility, which should not, however, to "produce" significantly different accounting information. Moreover, in general it seems the information content of accounting data is to be clearly increased during the post-IAS period. According to other studies, this happens but is a function of several factors such as culture, legal status etc. The present investigation, except that is one of the few efforts simultaneous examination of the impact of the new standards at the information content and diversification of accounting information, moreover it is forming questions that promote further consideration of the issue. One of the most important queries, is to examine the factors which affect to the information content of accounting data utilized.

Πίνακας περιεχομένων

1.Εισαγωγή και σκοπός της εργασίας	8
2.Σύνοψη βασικών διαφορών ανάμεσα στα ΔΛΠ και την Ελληνική Λογιστική Πρακτική.....	19
2.1.Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	19
2.2.Διαφορές Λογιστικών Καταστάσεων	20
2.2.1.ΔΛΠ1: Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων	20
2.2.2.ΔΛΠ7: Κατάσταση Ταμειακών Ροών.....	21
2.2.3.ΔΛΠ8: Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη	22
2.2.4.ΔΛΠ10: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού.....	23
2.2.5.ΔΛΠ14: Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα	24
2.2.6.ΔΛΠ33: Κέρδη ανά μετοχή	24
2.2.7.ΔΛΠ34: Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις	25
2.3.Διαφορές στα μεγέθη των Λογιστικών Καταστάσεων	26
2.3.1.ΔΛΠ2: Αποθέματα.....	26
2.3.2.ΔΛΠ11: Συμβάσεις κατασκευής έργων	27
2.3.3.ΔΛΠ12: Φόροι εισοδήματος.....	28
2.3.4.ΔΛΠ16: Ενσώματα πάγια	29
2.3.5.ΔΛΠ17: Μισθώσεις	30
2.3.6.ΔΛΠ18: Έσοδα	31
2.3.7.ΔΛΠ19: Παροχές σε εργαζομένους.....	32
2.3.8.ΔΛΠ20: Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων.....	33
2.3.9.ΔΛΠ21: Επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος.....	34
2.3.10.ΔΛΠ23: Κόστος δανεισμού	35
2.3.11.ΔΛΠ24: Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών.....	36
2.3.12.ΔΛΠ27: Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις.....	37
2.3.13.ΔΛΠ28: Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις.....	38

2.3.14.ΔΛΠ29: Χρηματοοικονομική πληροφόρηση σε υπερπληθωριστικές οικονομίες .	39
2.3.15.ΔΛΠ31: Δικαιώματα σε κοινοπραξίες.....	40
2.3.16.ΔΛΠ32: Χρηματοοικονομικά μέσα - Παρουσίαση	41
2.3.17.ΔΛΠ36: Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων.....	42
2.3.18.ΔΛΠ37: Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις	43
2.3.19.ΔΛΠ38: Άυλα περιουσιακά στοιχεία.....	44
2.3.20.ΔΛΠ39: Χρηματοοικονομικά μέσα – Αναγνώριση και αποτίμηση	45
2.3.21.ΔΛΠ40: Επενδύσεις σε ακίνητα	47
2.3.22.ΔΛΠ41: Γεωργία.....	47

3.Ανασκόπηση εμπειρικών ευρημάτων..... 49

3.1.Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	49
3.2.Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την επίπτωση ΔΛΠ στη λογιστική πληροφόρηση.....	53
3.2.1.Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας.....	53
3.2.2.Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας.....	56
3.3.Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την αντίδραση της αγοράς στην εφαρμογή των ΔΛΠ.....	60
3.3.1.Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας.....	60
3.3.2.Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας.....	63
3.4.Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την επίπτωση των ΔΛΠ στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης.....	64
3.4.1.Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας.....	64
3.4.2.Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας.....	67
3.5.Συμπεράσματα και σχόλια για τις εμπειρικές έρευνες	68

4.Εμπειρική διερεύνηση 70

4.1.Διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων	70
4.2.Μεθοδολογία & μεταβλητές	71

4.3.Δειγματοληψία & δεδομένα.....	77
4.4.Αποτελέσματα.....	81
4.4.1.Διερεύνηση της Y1	81
4.4.2.Διερεύνηση της Y2	94
5.Συμπεράσματα και προτάσεις μελλοντικής διερεύνησης του ζητήματος.....	109
Πηγές	114
Παραρτήματα	122
Παράρτημα Α – Κλάδοι και επωνυμίες εταιριών του δείγματος	122
Παράρτημα Β – Χρηματοοικονομικοί δείκτες	123
Παράρτημα Γ – Περιγραφικά στατιστικά χρηματοοικονομικών δεικτών.....	124

1. Εισαγωγή και σκοπός της εργασίας

Η εμφάνιση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ, στην αγγλική International Accounting Standards, IAS) χρονολογείται, σύμφωνα με τους Maggina and Tsaklanganos (2011), την δεκαετία του 1960 και, πιο συγκεκριμένα, το 1966 υπό τη μορφή μίας αρχικής πρότασης για τη θέσπιση του Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών Αγγλίας και Ουαλίας (Institute of Chartered Accountants in England and Wales, ICAEW), του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών (American Institute of Certified Public Accountants, AICPA) στις ΗΠΑ και των Πιστοποιημένων Ελεγκτών Εσωτερικού Ελέγχου (Certified Internal Controls Auditor, CICA) στον Καναδά. Ωστόσο, η συμφωνία για την ίδρυση ενός διεθνούς οργανισμού με αντικείμενο τη θέσπιση λογιστικών προτύπων (accounting standards) με διεθνές πεδίο εφαρμογής επήλθε το 1973 οπότε και ιδρύθηκε η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee, IASC). Η IASC λειτούργησε μέχρι το 2001 οπότε και αναδιαρθρώθηκε και έλαβε τη νέα επωνυμία Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, IASB). Από το 1973 μέχρι το 2000, η IASC θέσπισε 41 λογιστικά πρότυπα υπό τη μορφή λίστας συνεχούς αρίθμησης (από το ΔΛΠ 1 μέχρι το ΔΛΠ 41). Με τη δημιουργία του IASB υπήρξε η αποδοχή των ΔΛΠ ως ισχύοντα υπό την αίρεση ότι οποιοδήποτε πρότυπο εκδίδονταν από το 2001 εκ μέρους του IASB υπό τον τίτλο International Financial Reporting Standard (IFRS, στην ελληνική Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ΔΠΧΠ) θα ήταν ανώτερο, υπό την έννοια της προτεραιότητας

εφαρμογής, από το αντίστοιχο ΔΛΠ. Πιο απλά, εφόσον κάποιο ΔΛΠ και ΔΠΧΠ είχαν κοινό περιεχόμενο, το ΔΠΧΠ (ως πιο σύγχρονο) λάμβανε προτεραιότητα εφαρμογής (Maggina and Tsaklanganos, 2011). Κατά τους Daske et al. (2008), η θέσπιση και, αργότερα, η εφαρμογή των ΔΠΧΠ συνιστά μία από τις πιο σημαντικές θεσμικές αλλαγές στο πεδίο της Λογιστικής. Μία ακόμη χρονολογία-σταθμός που πρέπει να αναφερθεί είναι το 1995 οπότε και επετεύχθη συμφωνία ανάμεσα στην IASC και τον Διεθνή Οργανισμό Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) για την αποδοχή, εκ μέρους του IOSCO, εφαρμογής των ΔΛΠ από τα μέλη των κεφαλαιαγορών σε παγκόσμιο επίπεδο (Baker and Barbu, 2007). Στη συνέχεια της ανάλυσης, οι όροι ΔΛΠ και ΔΠΧΠ θα χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν την ίδια έννοια. Στις περιπτώσεις όπου το κείμενο αφορά την προ IASB χρονική περίοδο, θα εννοείται ότι αναφερόμαστε στα ΔΛΠ. Στις περιπτώσεις όπου το κείμενο αφορά την μετά IASB χρονική περίοδο, θα εννοείται ότι αναφερόμαστε στα ΔΠΧΠ.

Όσον αφορά στους λόγους δημιουργίας των ΔΛΠ υπάρχει γενική ομολογία ότι η δυνατότητα σύγκρισης της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των επιχειρήσεων και η παροχή ακριβούς (accurate), περιεκτικής (comprehensive) και έγκαιρης (timely) χρηματοοικονομικής πληροφόρηση ήταν οι σημαντικότεροι, ίσως και οι μοναδικοί λόγοι (Loureiro and Taboada, 2012). Όπως αναφέρει ο Tarca (2004), η σημασία δυνατότητας σύγκρισης της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των επιχειρήσεων, δηλαδή της πληροφόρησης που δημοσιεύεται στις οικονομικές/λογιστικές καταστάσεις των εταιριών, κατέστη ιδιαίτερα μεγάλη

εξαιτίας της ολοένα αυξανόμενης διεθνοποίησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση (αύξηση) της παρουσίας πολλών επιχειρήσεων σε διαφορετικές χώρες (πχ μία πολυεθνική με δραστηριοποίηση σε πολλές χώρες) και της σύνδεσης μεταξύ πολλών επιχειρήσεων από πολλές χώρες (πχ μία επιχείρηση από κάποια χώρα που συνεργάζεται με πελάτες και προμηθευτές από πολλές χώρες). Σε αυτό συνέβαλε και η ενοποίηση των διεθνών χρηματαγορών που οδήγησε στην ανάγκη συγκρίσιμης πληροφόρησης, δηλαδή πληροφόρησης που στηρίζεται σε κοινούς κανόνες και πρότυπα (Ballas et al., 2010, Stauroopoulos et al., 2011). Βάσει των παραπάνω, η εφαρμογή των ΔΛΠ στοχεύει στην εναρμόνιση (harmonization) και τη σύγκλιση (convergence) της πληροφόρησης (Jarva and Lantto, 2012). Σύμφωνα με τους Iatridis and Dalla (2011, σελ.285), “το IASB επιδιώκει, για το δημόσιο όφελος, την ανάπτυξη ενός μοναδικού πλαισίου διεθνών λογιστικών προτύπων υψηλής ποιότητας που απαιτούν διαφανή και συγκρίσιμη πληροφόρηση στις λογιστικές καταστάσεις”.

Τα ΔΛΠ θεωρούνται ευρέως ως σύστημα βάσει αρχών (principle-based) ενώ, αντίθετα, άλλα λογιστικά συστήματα όπως οι γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές (Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) κάποιων χωρών, όπως των ΗΠΑ, θεωρούνται συστήματα βάσει κανόνων. Όπως σημειώνουν οι Nisbett and Sheikh (2007), τα συστήματα που βασίζονται σε αρχές, όπως τα ΔΛΠ, θέτουν σε ικανοποιητικότερο βαθμό το γενικότερο πλαίσιο αναφοράς της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ενώ, αντίθετα, τα συστήματα που βασίζονται σε κανόνες επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία στην επεξεργασία και παρουσίαση της χρηματοοικονομικής

πληροφόρησης, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου οι κανόνες είναι ελλιπείς, πχ όταν αναφέρουν τι πρέπει να γίνεται αλλά δεν απαγορεύουν ρητά τι δεν πρέπει να γίνεται¹.

Κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο εκτιμάται ότι πάνω από 100 χώρες-αγορές (Daske et al., 2008) ή, κατά άλλες πηγές, περίπου 120 χώρες-αγορές (Jawheher and Mounira, 2014) έχουν επιβάλει ή αποδέχονται την εφαρμογή των ΔΛΠ για τη σύνταξη και παρουσίαση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των επιχειρήσεων. Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα συνδέεται με την εφαρμογή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία το 2000 ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προωθήσει την εφαρμογή των (τότε ακόμα) ΔΛΠ για τις εισηγμένες εταιρίες στα χρηματιστήρια των χωρών-μελών με ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής από τον Ιανουάριο του 2005. Η έγκριση αυτής της πρόθεσης πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2002 με απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που επέβαλε τη σύνταξη και παρουσίαση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των εισηγμένων εταιριών, τόσο για ενοποιημένες όσο και τις μη ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις, αρχής γενομένης από την 1^η Ιανουαρίου 2005 (Ballas et al., 2010). Σε επίπεδο νομοθεσίας, η απόφαση καταγράφεται στην οδηγία EC1606/2002. Στην Ελλάδα, η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ επιβλήθηκε με το νόμο 3301/2004 ενώ, ήδη, από το 2002, ο νόμος 2992/2002 (ΦΕΚ 54/20-04-2002) είχε αποφασηθεί

1 Όπως χαρακτηριστικά σημειώνουν οι εν λόγω συγγραφείς, οι μάνατζερ που εφαρμόζουν τα βάσει κανόνων συστήματα έχουν τη δυνατότητα να “αιτιολογήσουν” τις παρατυπίες στην παρουσίαση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης θέτοντας την ερώτηση “πού λένε οι κανόνες ότι δε μπορούμε να κάνουμε κάτι τέτοιο”.

ότι η εφαρμογή ΔΛΠ αφορά στις ετήσιες και ενδιάμεσες λογιστικές καταστάσεις των εισηγμένων εταιριών με ημερομηνία δημοσίευσης την 31^η Δεκεμβρίου 2002 και μετά (Maggina and Tsaklanganos, 2011). Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η εφαρμογή των ΔΛΠ στην ΕΕ επηρέασε περίπου 7.000 εισηγμένες εταιρίες (Armstrong et al., 2010, Maggina and Tsaklanganos, 2011).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η δημιουργία και εφαρμογή των ΔΛΠ εδράζεται στην ανάγκη δημιουργίας ενός ενιαίου πλαισίου επεξεργασίας και παρουσίασης της πληροφόρησης των λογιστικών καταστάσεων η οποία προέκυψε από τη διαρκώς αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και ενοποίησης των χρηματαγορών. Τα αναμενόμενα πλεονεκτήματα της επέκτασης εφαρμογής των ΔΛΠ σε πολλές χώρες συνίστανται στη συγκρισιμότητα, την εγκυρότητα, την περιεκτικότητα και την έγκαιρη παροχή λογιστικής πληροφόρησης (βλ. προηγούμενα σχόλια). Σε περισσότερο “τεχνικό” επίπεδο, ο Floros (2007) σημειώνει ότι τα πλεονεκτήματα των ΔΛΠ συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Καλύτερη πληροφόρηση για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων (strategic decision making) και την ενισχυμένη ανάλυση διαχείρισης κινδύνου (risk management analysis)
- Εξορθολογισμένα (streamlined) συστήματα παρουσίασης-αναφοράς και ταχύτερη δημοσίευση αποτελεσμάτων στο τέλος περιόδου
- Ανασχεδιασμένες διαδικασίες που συλλαμβάνουν εξωτερικά και εσωτερικά δεδομένα καθώς και ρυθμιστικές απαιτήσεις (regulatory requirements)

- Μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στα δημοσιευμένα στοιχεία αναφορικά με τις μελλοντικές προοπτικές και βελτιωμένη υπόληψη με τους επενδυτές και τους αναλυτές.

Παρά την ευρεία εφαρμογή τους (όπως αυτή προκύπτει από το πλήθος των χωρών στις οποίες εφαρμόζονται), τα ΔΛΠ έχουν εγείρει μία διαρκή “διαμάχη” μεταξύ ακαδημαϊκών και επαγγελματιών γεγονός που μαρτυρείται από τη διαρκώς αναπτυσσόμενη σχετική έρευνα και βιβλιογραφία. Ειδικότερα, όπως αναφέρουν οι Horton et al. (2010), αφενός δεν υπάρχουν εμπειρικά ευρήματα που να αποδεικνύουν ότι τα ΔΛΠ παρέχουν, συγκριτικά με προγενέστερα λογιστικά συστήματα, περισσότερο ποιοτική πληροφόρηση και συμβάλλουν σε μεγαλύτερο βαθμό στη συγκρισιμότητα αυτής, αφετέρου το κόστος εφαρμογής τους θέτει εν αμφιβόλω τη χρησιμότητά τους². Η βιβλιογραφία εξετάζει, κυρίως, το αν είναι όντως δυνατή η επιδιωκόμενη εναρμόνιση και την επίπτωση των ΔΛΠ σε διάφορα λογιστικά και χρηματοοικονομικά-λογιστικά και αγοραία μεγέθη των εταιριών όπως, ενδεικτικά, δημοσιευμένα μεγέθη (πχ ίδια κεφάλαια και κέρδη), κόστος κεφαλαίου, τιμή μετοχών κλπ (Horton et al., 2010, Beuselinck et al., 2009, Loureiro and Taboada, 2012). Από την εξέταση των σχετικών αναφορών, προκύπτει ότι υπάρχουν a priori λόγοι για τους οποίους η εφαρμογή των ΔΛΠ αναμένεται να είναι δύσκολη ή/ και να μην έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αναλυτικότερα, ο Tarca (2004) αναφέρει ότι

2 Τα κόστη εφαρμογής των ΔΛΠ διακρίνονται σε άμεσα και έμμεσα. Τα άμεσα κόστη περιλαμβάνουν αυτά καθαυτά τα κόστη εφαρμογής, δηλαδή τα κόστη για αλλαγή των πληροφοριακών συστημάτων, την εκπαίδευση προσωπικού κλπ. Τα έμμεσα κόστη περιλαμβάνουν τις επιπτώσεις που επιφέρει η διαφοροποίηση της πληροφόρησης των λογιστικών καταστάσεων όπως, για παράδειγμα, η μεταβλητότητα στις λογιστικές καταστάσεις.

τόσο η προθυμία όσο και η δυνατότητα των εταιριών να εφαρμόσουν τα ΔΛΠ εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το θεσμικό πλαίσιο των αντίστοιχων κρατών. Όπως εξηγεί ο Ball (2006), τα ίδια λογιστικά πρότυπα μπορούν να εφαρμοστούν με πολύ διαφορετικό τρόπο και, υπό την απουσία κατάλληλων μηχανισμών επιβολής, η πραγματική σύγκλιση και εναρμόνιση είναι μη εφικτές οδηγώντας, έτσι, σε μειωμένη συγκρισιμότητα. Παρόμοια, οι Armstrong et al. (2010), αναφέρουν ότι οι πολιτισμικές, πολιτικές και επιχειρηματικές διαφορές ενδέχεται να επιβάλλουν σημαντικά εμπόδια στην πορεία προς ένα μοναδικό σύστημα χρηματοοικονομικής επικοινωνίας καθώς ένα και μόνο σύστημα λογιστικών προτύπων δε μπορεί να αντικατοπτρίζει τις διαφορές μεταξύ των εθνικών επιχειρηματικών πρακτικών που οφείλονται σε θεσμούς και κουλτούρα. Ο ρόλος των κατά τόπους θεσμικών πλαισίων τονίζεται, επίσης, από τους Soderstrom and Sun (2007) οι οποίοι υποστηρίζουν ότι είναι πολύ πιθανό οι διαφορές σε επίπεδο ποιότητας λογιστικής πληροφόρησης να εξακολουθήσουν να υφίστανται (μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ) επειδή η ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης είναι συνάρτηση του συνολικού θεσμικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούν οι εταιρίες και το οποίο περιλαμβάνει το νομικό-νομοθετικό και το πολιτικό σύστημα της εκάστοτε χώρας. Κατά τους Loureiro and Taboada (2012), η ανάγκη ισχυρού, υπό την έννοια του αυστηρού, θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των ΔΛΠ προκύπτει από το γεγονός ότι τα ΔΛΠ δίνουν τη δυνατότητα “διακριτικής ευχέρειας” (discretion) στις διοικήσεις των εταιριών με άμεσο κίνδυνο τη μη συνεπή παρουσίαση της λογιστικής πληροφόρησης από χώρα σε χώρα.

Το προ-ΔΛΠ λογιστικό θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα (και υφιστάμενο για τις μη εισηγμένες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη χώρα με ελάχιστες εξαιρέσεις) χαρακτηρίζεται, σύμφωνα με τους Spathis and Georgakopoulou (2007), προσανατολισμένο στους συμμετόχους (stakeholder oriented) και τη φορολογία (tax driven) και συντηρητικό (Ballas, 1994). Σε αντίθεση, λοιπόν, με τα ΔΛΠ τα οποία είναι προσανατολισμένα στους μετόχους (shareholder oriented), η ελληνική λογιστική “παράδοση” προωθεί τη διαμόρφωση πληροφόρησης που μπορεί να αξιοποιηθεί πρωτίστως από τους συμμετόχους της επιχείρησης, πελάτες, προμηθευτές, πιστωτές, δημόσιες αρχές κλπ και δευτερευόντως από τους εν ενεργεία ή/ και εν δυνάμει ιδιοκτήτες της. Σύμφωνα με τους Ding et al. (2007), η Ελλάδα κατατάσσεται ως η πιο προβληματική χώρα στην εφαρμογή των ΔΛΠ μεταξύ 30 χωρών και το εν λόγω πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι μεγάλο μέρος του περιεχομένου των ΔΛΠ δεν περιλαμβάνεται στο εγχώριο λογιστικό σύστημα³. Παρόμοια, η Ελλάδα λαμβάνει την 10^η θέση, από 28 συνολικά χώρες, αναφορικά με την απόκλιση από τα ΔΛΠ (Ding et al., 2007, Spathis and Georgakopoulou, 2007) και την 1^η θέση, μεταξύ 31 χωρών, σε ζητήματα διαχείρισης κερδών (Leuz et al., 2003). Σε αυτό συμβάλλει, σύμφωνα με τον Baralexis (2004), το γεγονός ότι οι λογιστικές αρχές στην Ελλάδα συνδέονται στενά με τη φορολόγηση, γεγονός που ενισχύει την

3 Πρέπει να σημειωθεί ότι η χρήση του όρου “Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα” αποφεύγεται εξαιτίας της απουσίας επίσημα διατυπωμένων, υπό αυτόν τον τίτλο, λογιστικών αρχών, κανόνων, και ρυθμίσεων. Για το λόγο αυτό, προτιμάται ο όρος “σύστημα” που περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που διαμορφώνουν το λογιστικό σύστημα στην Ελλάδα, όπως το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο, αλλά δε συνιστούν επίσημα διατυπωμένα “πρότυπα”. Στο περιεχόμενο του λογιστικού συστήματος στην Ελλάδα θα επανέλθουμε σε επόμενο κεφάλαιο.

πρόθεση για διαμόρφωση των κερδών. Ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του ελληνικού περιβάλλοντος που διαφοροποιείται σημαντικά από αντίστοιχα όπου έχουν εφαρμοστεί τα ΔΛΠ συνίσταται στον υψηλό βαθμό συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας των εταιριών και, πιο συγκεκριμένα, την ύπαρξη λίγων μετόχων ή, παρόμοια, την απουσία διασποράς της ιδιοκτησίας. Αυτό έχει διάφορες επιπτώσεις που σχετίζονται με την απαίτηση για ποιοτική λογιστική πληροφόρηση όπως, για παράδειγμα, η ανυπαρξία ανάγκης για λογιστικές καταστάσεις με ποιοτική πληροφόρηση καθώς οι μέτοχοι είναι, ουσιαστικά, “insiders” έχουν, δηλαδή, τη δυνατότητα να γνωρίζουν επακριβώς και προσωπικά την ακριβή οικονομική κατάσταση της εταιρίας, τις προοπτικές της κλπ (Tzovas, 2006). Μία ακόμα “ιδιαιτερότητα” του ελληνικού περιβάλλοντος που σχετίζεται με την εφαρμογή των ΔΛΠ είναι η απουσία ή, ορθότερα, η μη ισχυρή παρουσία των 4 μεγαλύτερων (The Big 4's) ελεγκτικών εταιριών⁴ παγκοσμίως γεγονός που συνδέεται με την καθυστέρηση και την ελλιπή εφαρμογή των ΔΛΠ (Caramanis and Lennox, 2008).

Από τα παραπάνω προκύπτει αφενός ότι τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής των ΔΛΠ δε μπορούν να θεωρηθούν εκ των προτέρων δεδομένα αφετέρου ότι η εμφάνισή τους είναι ζήτημα στενά συνδεδεμένο με το περιβάλλον εντός του οποίου εφαρμόζονται. Επιπρόσθετα, υπάρχει η πεποίθηση ότι το ελληνικό λογιστικό περιβάλλον δε μπορεί να θεωρηθεί εκ των προτέρων ευνοϊκό για την εφαρμογή των ΔΛΠ. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να υποθεθεί βάσιμα ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ αναμένεται να είναι δυσκολότερη και λιγότερο αποτελεσματική, υπό την έννοια ενίσχυσης της

4 Price-Waterhouse-Coopers, Ernst & Young, Deloitte & Touche και KPMG.

ποιότητας της λογιστικής πληροφόρησης, σε ένα περιβάλλον όπως αυτό της Ελλάδας με τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν αμέσως παραπάνω. Η παρακίνηση για την ενασχόληση με το ζήτημα που πραγματεύεται η παρούσα εργασία εδράζεται ακριβώς στα δύο παραπάνω συμπεράσματα. Εν συντομία οι λόγοι που οδηγούν στην ενασχόληση με το ζήτημα της παρούσας εργασίας συνίστανται τόσο στην ανάγκη παροχής αποδείξεων για τα πλεονεκτήματα εφαρμογής των ΔΛΠ όσο και την ανάγκη διερεύνησης των επιπτώσεων εφαρμογής του σε ένα πλαίσιο-περιβάλλον το οποίο διαφέρει σημαντικά από το περιβάλλον ευνοεί, τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο, κάτι τέτοιο. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την επίπτωση εφαρμογής των ΔΛΠ στις τιμές των μετοχών των εισηγμένων εταιριών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και, πιο συγκεκριμένα, να αναδείξει αν υπήρξε και ποια ήταν η επιρροή της εφαρμογής των ΔΛΠ στις τιμές των εταιριών του ΧΑΑ. Επιπρόσθετα, η εργασία στοχεύει στη διερεύνηση της επίπτωσης των ΔΛΠ σε διάφορα λογιστικά μεγέθη (κυρίως λογιστικούς αριθμοδείκτες) των λογιστικών καταστάσεων εξετάζοντας την εξέλιξη των εν λόγω μεγεθών σε δύο χρονικές περιόδους: πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ, δηλαδή τις περιόδους 2000-2005 και 2005-2010, αντίστοιχα. Σε κάθε περίπτωση η επικέντρωση της ανάλυσης βρίσκεται στο έτος 2005 το οποίο συνιστά, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το πρώτο έτος υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΛΠ από τις εισηγμένες εταιρίες στην Ελλάδα.

Η διάρθρωση της εργασίας έχει ως εξής. Στο επόμενο κεφάλαιο παρέχεται μία συνοπτική σύγκριση των ΔΛΠ με την ελληνική πρακτική που ίσχυε μέχρι την

εφαρμογή τους. Στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθεται μία ανασκόπηση εμπειρικών ερευνών που εξετάζουν σε διεθνές και εγχώριο επίπεδο την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ. Το ενδιαφέρον στο εν λόγω κεφάλαιο εστιάζεται στα αποτελέσματα των ερευνών με στόχο τη σύγκριση των αποτελεσμάτων της παρούσας εργασίας με αντίστοιχα προγενέστερων ερευνών. Οι έρευνες διαχωρίζονται σε εντός κι εκτός Ελλάδας με στόχο την ορθότερη παρουσίαση των ευρημάτων τους και τη δυνατότητα μετέπειτα σύγκρισης με τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εμπειρική διερεύνηση της παρούσας εργασίας και στο 5 κεφάλαιο συνοψίζονται τα συμπεράσματα και διατυπώνονται οι προτάσεις για μελλοντική διερεύνηση του ζητήματος.

2. Σύνοψη βασικών διαφορών ανάμεσα στα ΔΛΠ και την Ελληνική Λογιστική Πρακτική

2.1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το τρέχον κεφάλαιο επιχειρεί να αποτυπώσει τις σημαντικότερες διαφορές ανάμεσα στις υποδείξεις-προτάσεις των ΔΛΠ και τις αντίστοιχες προσεγγίσεις που ίσχυαν για τις εισηγμένες εταιρίες μέχρι την εφαρμογή των ΔΛΠ από αυτές. Υπενθυμίζεται ότι η πλειοψηφία των μη εισηγμένων εταιριών εξακολουθεί να μην εφαρμόζει τα ΔΛΠ καθώς κάτι τέτοιο δεν είναι υποχρεωτικό. Για την καλύτερη παρουσίαση του περιεχομένου του κεφαλαίου θα περιγράψουμε αρχικά τις διαφορές των δύο πρακτικών αναφορικά με τις λογιστικές καταστάσεις (ενότητα 2.2) και, ακολούθως, τις διαφορές τους σε επίπεδο μεγεθών λογιστικών καταστάσεων (ενότητα 2.3)⁵.

5 Σημειώνεται, επίσης, ότι η ανάλυση δεν περιλαμβάνει τα ΔΛΠ που έχουν παραληφθεί και πιο συγκεκριμένα εκείνα με αριθμό: 3, 4, 5, 6, 9, 13, 15, 22 και 25 (Παπαδάτος, 2010).

2.2. Διαφορές Λογιστικών Καταστάσεων

2.2.1. ΔΛΠ1: Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων⁶

Το ΔΛΠ1 καθορίζει την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με το ΔΛΠ1, μία επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να δημοσιεύει τις εξής λογιστικές καταστάσεις: ισολογισμό – κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης – κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων – κατάσταση ταμειακών ροών – επεξηγηματικές σημειώσεις. Αντίθετα, η ελληνική πρακτική επιβάλλει τη δημοσίευση του ισολογισμού, της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων για τις μη ενοποιημένες καταστάσεις, την κατάσταση ταμειακών ροών μόνο για τις εισηγμένες εταιρίες και του προσαρτήματος.

Όσον αφορά στις αρχές που διέπουν τις λογιστικές καταστάσεις, ο Νόμος 2190/1920 για τις ανώνυμες εταιρίες και τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης ορίζεται ότι πρέπει να συντάσσονται με σαφήνεια ενώ το ΔΛΠ1 ορίζεται ότι πρέπει να συντάσσονται βάσει της αρχής της ακριβοδίκαιης παρουσίασης, της αρχής της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, της αρχής της αυτοτέλειας χρήσεων, της αρχής της

⁶ Η ανάλυση της τρέχουσας ενότητας στηρίζεται στους Σακέλλη (2002), Σακέλλη (2005) και Ντζανάτο (2008).

ομοιομορφίας παρουσίασης, της αρχής της συγκρισιμότητας και βάσει της συμμόρφωσης με τα ΔΛΠ.

Αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης, ο ισολογισμός σύμφωνα με την ελληνική πρακτική συντάσσεται με οριζόντια κατάταξη των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού με αντίστροφη σειρά βαθμού ρευστοποίησης και ληκτότητας, αντίστοιχα. Το ΔΛΠ1 ορίζει ότι ο ισολογισμός συντάσσεται σε κάθετη μορφή όπου τα στοιχεία του ενεργητικού διαχωρίζονται σε μη κυκλοφορούντα και κυκλοφορούντα ενώ τα στοιχεία παθητικού σε ίδια κεφάλαια, μακροχρόνιες υποχρεώσεις και βραχυχρόνιες υποχρεώσεις.

2.2.2. ΔΛΠ7: Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Το ΔΛΠ7 ορίζει ότι η κατάσταση ταμειακών ροών πρέπει να περιλαμβάνει τις ταμειακές εισροές και εκροές από τις λειτουργικές, τις χρηματοδοτικές και τις επενδυτικές λειτουργίες. Οι ταμειακές ροές μπορούν να παρουσιάζονται είτε με την άμεση είτε με την έμμεση μέθοδο. Συνοπτικά, η άμεση μέθοδος υποδεικνύει τη συγκέντρωση των ταμειακών εισροών και εκροών σε δύο κονδύλια και μετέπειτα την αφαίρεση του δεύτερου από το δεύτερο για τον υπολογισμό της ταμειακής ροής ενώ η έμμεση μέθοδος υποδεικνύει μετατροπές για μη ταμειακά έξοδα και μεταβολές σε στοιχεία του κεφαλαίου κίνησης έτσι ώστε τα κέρδη να αναπροσαρμοστούν και να ισούνται με την ταμειακή ροή από τις λειτουργικές

δραστηριότητες. Η μοναδική διαφορά ανάμεσα στην ελληνική πρακτική και το ΔΛΠ7 αφορά στο ότι το ΔΛΠ7 ορίζει ως υποχρεωτική τη δημοσίευση της υπό εξέτασης λογιστικής κατάστασης ενώ η ελληνική πρακτική ορίζει ότι μόνο οι εισηγμένες επιχειρήσεις υποχρεούνται στην έκδοσή της.

2.2.3. ΔΛΠ8: Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη

Η πιο σημαντική διαφορά ανάμεσα στο ΔΛΠ8 και την ελληνική πρακτική αφορά στο ότι το ΔΛΠ8 επιτρέπει την αναδιατύπωση των λογιστικών καταστάσεων έτσι ώστε να είναι εμφανής η οποιαδήποτε επίπτωση είχαν οι αλλαγές στις λογιστικές μεθόδους και τα σφάλματα. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων να συγκρίνουν δύο διαδοχικές καταστάσεις με σχετική ευκολία. Όσον αφορά στις λογιστικές εκτιμήσεις, αυτές απαιτούνται για τη διενέργεια προβλέψεων και αναθεωρούνται συχνά. Τα λογιστικά σφάλματα που πραγματοποιήθηκαν σε προηγούμενη χρήση διορθώνονται σε μεταγενέστερη χρήση (μέσω του υπολοίπου έναρξης χρήσης των σχετικών κονδυλίων-λογαριασμών) και απαιτείται γνωστοποίηση στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις. Εναλλακτικά, υπάρχει η δυνατότητα τα σφάλματα να αποτυπωθούν στα αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης, χωρίς υποχρεωτική επανασύνταξη των λογιστικών καταστάσεων των προηγούμενων περιόδων. Αντίθετα, κατά την ελληνική πρακτική δεν υπάρχουν σαφείς αναφορές για το θέμα των λογιστικών εκτιμήσεων και το ζήτημα των

αναθεωρήσεων όπως, επίσης, δεν προβλέπεται δυνατότητα για αναδρομική εφαρμογή. Οι επιδράσεις των μεταβολών και λαθών συνήθως λογίζονται στην τρέχουσα χρήση και απαιτείται γνωστοποίηση στο προσάρτημα. Λογιστικά σφάλματα: η διόρθωση γίνεται μέσω του υπολοίπου κερδών. Δεν απαιτούνται γνωστοποιήσεις.

2.2.4. ΔΛΠ10: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Το ΔΛΠ10 διαχωρίζει τα γεγονότα που έγιναν μετά τη σύνταξη του ισολογισμού σε διορθωτικά και μη διορθωτικά της χρήσης και καθορίζει ότι μόνο τα πρώτα πρέπει να οδηγούν σε αναμόρφωση των λογιστικών καταστάσεων. Αντίθετα, η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την ενσωμάτωση των κινδύνων, μέσω σχετικής πρόβλεψης, στις λογιστικές καταστάσεις της χρήσης που “κλείνει” ανεξάρτητα αν τα γεγονότα αφορούν ή όχι στην επόμενη χρήση. Μία ακόμη σημαντική διαφορά αφορά στα μερίσματα που αποφασίζονται από το διοικητικό συμβούλιο και πρέπει να εγκριθούν από τη γενική συνέλευση των μετόχων. Κατά την ελληνική πρακτική τα μερίσματα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται αφού λάβουν έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, χωρίς να απαιτείται η έγκριση της Συνέλευσης των μετόχων ενώ το ΔΛΠ10 καθορίζει ότι αν τα μερίσματα ανακοινώνονται μετά την ημερομηνία του ισολογισμού η επιχείρηση δεν τα καταχωρεί ως υποχρέωση στον ισολογισμό αλλά τα εμφανίζει είτε στον ισολογισμό είτε στις Επεξηγηματικές

Σημειώσεις.

2.2.5. ΔΛΠ14: Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Συγκριτικά με την ελληνική πρακτική όπου δεν υπάρχει ουσιαστικά καμία σχετική απαίτηση, το ΔΛΠ14 καθορίζει ότι οι εταιρείες θα πρέπει να παρουσιάζουν τα λογιστικά τους αποτελέσματα αναλυμένα στα κύρια και δευτερεύοντα επιχειρησιακά και γεωγραφικά τμήματα της επιχείρησης. Το επίπεδο σημαντικότητας για τη δημιουργία τμήματος είναι 10% επί του συνόλου. Επίσης όλα τα τμήματα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσα με το 75% των συνολικών εσόδων της εταιρείας. Πρέπει να σημειωθεί ότι η μόνο ανάλογη πρόβλεψη στην ελληνική πρακτική είναι η κατάτμηση των εσόδων κατά κλάδο δραστηριότητας σύμφωνα με την κωδικοποίηση κλάδων ΣΤΑΚΟΔ.

2.2.6. ΔΛΠ33: Κέρδη ανά μετοχή

Στην ελληνική πρακτική υπάρχει μεν πρόβλεψη για την αναφορά μεγεθών αναφορικά με τα κέρδη που αντιστοιχούν σε κάθε μετοχή σε κυκλοφορία, ωστόσο το ΔΛΠ33 επιβάλλει την αναφορά σαφώς λεπτομερέστερης πληροφόρησης. Συγκεκριμένα, η δημοσίευση κερδών ανά μετοχή επιβάλλεται σε όλες τις επιχειρήσεις με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο και προβλέπει την

παρουσίαση βασικών και μειωμένων κερδών ανά μετοχή στο τέλος της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης. Σε κάθε περίπτωση ο αριθμητής του σχετικού κλάσματος είναι τα καθαρά κέρδη ή ζημίες χρήσης και ο παρονομαστής του κλάσματος είναι το μέσο πλήθος των μετοχών σε κυκλοφορία.

2.2.7. ΔΛΠ34: Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις

Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμό και κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης) τουλάχιστον για το εξάμηνο της χρήσης, που για τις εισηγμένες θα πρέπει να είναι ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές. Σύμφωνα με το ΔΛΠ34, ενδιάμεση περίοδος είναι μια περίοδος οικονομικής έκθεσης μικρότερη από ένα έτος. Οι ενδιάμεσες καταστάσεις περιλαμβάνουν τον ισολογισμό, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, την κατάσταση μεταβολών της καθαρής θέσης (ιδίων κεφαλαίων), την κατάσταση ταμειακών ροών και τις επεξηγηματικές σημειώσεις. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το ΔΛΠ10, πληροφόρηση που δε μεταβλήθηκε ανάμεσα στην ημερομηνία σύνταξης των οριστικών λογιστικών καταστάσεων και την ημερομηνία σύνταξης των επόμενων ενδιάμεσων μπορεί να παραληφθεί.

2.3. Διαφορές στα μεγέθη των Λογιστικών Καταστάσεων

2.3.1. ΔΛΠ2: Αποθέματα

Οι διαφορές ανάμεσα στο ΔΛΠ2 και την ελληνική πρακτική εντοπίζονται σε 4 πεδία. Αρχικά, η αποτίμηση κατά την ελληνική πρακτική γίνεται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ αξίας κτήσης, τρέχουσας τιμής και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας ενώ σύμφωνα με το ΔΛΠ2 στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ κόστους και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το δεύτερο πεδίο αφορά στο κόστος των αποθεμάτων το οποίο καθορίζεται στην ελληνική πρακτική ως “τιμολογιακή αξία + ειδικά έξοδα αγοράς + κόστος παραγωγής” ενώ κατά το ΔΛΠ2 καθορίζεται ως “δαπάνες αγοράς + κόστος μετατροπής + λοιπές δαπάνες”. Αναφορικά με τις μεθόδους μέτρησης του κόστους, η ελληνική πρακτική αποδέχεται τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους, τη μέθοδο τελευταίας εισαγωγής και πρώτης εξαγωγής (Last In First Out, LIFO), τη μέθοδο πρώτης εισαγωγής και πρώτης εξαγωγής (First In First Out, FIFO), τη μέθοδο του βασικού αποθέματος, τη μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους και τη μέθοδο του πρότυπου κόστους και υποδεικνύει ότι η επιλεγμένη μέθοδος ακολουθείται πάγια. Το ΔΛΠ2 αποδέχεται τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους και τη μέθοδο FIFO ενώ για αποθέματα που δεν αναλώνονται με ομαλή ροή στα πλαίσια της συνεχούς δραστηριότητας της επιχείρησης επιτρέπει την εφαρμογή της μεθόδου εξατομικευμένου κόστους. Σε κάποιες περιπτώσεις, το ΔΛΠ2 επιτρέπει την

αποτίμηση των αποθεμάτων στη λιανική τιμή πώλησης, εφόσον κάτι τέτοιο προσφέρει ουσιαστική πληροφόρηση, γεγονός που δεν επιτρέπεται από την ελληνική πρακτική. Τέλος, το ΔΛΠ2 επιτρέπει τη δημιουργία πρόβλεψης (που μπορεί να αναστραφεί αργότερα) για υποτίμηση αποθεμάτων κάτι που δε συμβαίνει στην ελληνική πρακτική η οποία υποδεικνύει την απευθείας μείωση της αξίας των αποθεμάτων κατά το ποσό υποτίμησης.

2.3.2. ΔΛΠ11: Συμβάσεις κατασκευής έργων

Αναφορικά με τις συμβάσεις κατασκευής έργων, η ελληνική πρακτική δεν προβλέπει ιδιαίτερους χειρισμούς και υποδεικνύει το χειρισμό των εσόδων και εξόδων των κατασκευαστικών έργων με τον τρόπο που εφαρμόζεται στις λοιπές περιπτώσεις: τα έσοδα και έξοδα αναγνωρίζονται όταν πραγματοποιηθούν. Αντίθετα, το ΔΛΠ11 καθορίζει ποια έσοδα και έξοδα-κόστη και υπό ποιες προϋποθέσεις εμπίπτουν στον ορισμό των εσόδων-εξόδων-κοστών κατασκευαστικών έργων. Μία σημαντική διαφορά που πρέπει να αναφερθεί συνίσταται στο ότι το ΔΛΠ11 επιτρέπει στους λογιστικούς χειρισμούς την ενσωμάτωση εκτιμήσεων για την εξέλιξη του έργου και την ενσωμάτωση αυτών στις λογιστικές καταστάσεις. Για παράδειγμα, όταν υπάρχουν βάσιμες εκτιμήσεις ότι το κόστος του έργου θα υπερβεί τα έσοδα, η (προβλεπόμενη) ζημία μπορεί να καταχωρηθεί στα αποτελέσματα. Αντίθετα, η ελληνική πρακτική, εφαρμόζοντας την αρχή του ιστορικού κόστους, υποδεικνύει την καταγραφή της ζημίας εφόσον και όταν αυτή πραγματοποιηθεί. Πρέπει, ωστόσο, να

σημειωθεί ότι δεν αποκλείεται η καταγραφή της ζημίας πριν την πραγματοποίησή της με σχηματισμό πρόβλεψης για έκτακτο κίνδυνο και επιβάρυνση των αποτελεσμάτων πριν την εμφάνιση της ζημίας.

2.3.3. ΔΛΠ12: Φόροι εισοδήματος

Κατά την ελληνική πρακτική ο φόρος εισοδήματος λογίζεται ως αποτέλεσμα (και, αντίστοιχα, καταχωρείται ως υποχρέωση) και, ως εκ τούτου, περιλαμβάνεται στον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων. Ο υπολογισμός του γίνεται σύμφωνα με κατάλληλες αναμορφώσεις εξόδων και εσόδων που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά, διαμορφώνουν, δηλαδή, το λογιστικό κέρδος αλλά δεν επηρεάζουν το φορολογητέο εισόδημα. Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει διάταξη για την αναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου. Σύμφωνα με το ΔΛΠ12, ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο χρήσης, βαρύνει τη χρήση στην οποία αφορά και υπολογίζεται επί της λογιστικής αξίας αφού ληφθούν υπόψη οι μόνιμες διαφορές μεταξύ λογιστικής και φορολογικής βάσης. Η σημαντικότερη διαφορά του ΔΛΠ12 με την ελληνική πρακτική αφορά στην εισαγωγή της έννοιας του αναβαλλόμενου φόρου η οποία υποδεικνύει ότι εφόσον υπάρχει η πιθανότητα η επιχείρηση να έχει μελλοντικά κέρδη, μπορεί να συνδυάσει την απαίτηση που απορρέει από αυτά με τη φορολογική υποχρέωσή της. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η νέα προσέγγιση ΔΛΠ12 δεν επηρεάζει τον φόρο εισοδήματος που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις στο Κράτος καθώς το σχετικό ποσό και ο τρόπος υπολογισμού του καθορίζονται από την φορολογική νομοθεσία και όχι από τον

τρόπο-μέθοδο υπολογισμού των λογιστικών μεγεθών.

2.3.4. ΔΛΠ16: Ενσώματα πάγια

Αρχικά, πρέπει να σημειωθεί ότι το ΔΛΠ16 αφορά σε πάγια περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια της λειτουργικής δραστηριότητας της επιχείρησης. Το ΔΛΠ16 συνεπάγεται κάποιες από τις σημαντικότερες διαφορές μεταξύ των ΔΛΠ και την ελληνικής πρακτικής. Αρχικά, όσον αφορά στις προϋποθέσεις αναφοράς ενός παγίου στον ισολογισμό μίας επιχείρησης, η ελληνική πρακτική αρκείται στην ύπαρξη κυριότητας εκ μέρους της επιχείρησης ενώ το ΔΛΠ16 απαιτεί την ύπαρξη βάσιμης εκτίμησης για την εμφάνιση των μελλοντικών οφελών του παγίου καθώς και τη δυνατότητα επακριβούς και αξιόπιστου προσδιορισμού του κόστους του παγίου. Μία ακόμη διαφορά ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις είναι η αύξηση του κόστους κτήσης με τα έξοδα που απαιτούνται για τη θέση του παγίου σε λειτουργία σύμφωνα με την ελληνική πρακτική και την εξαίρεση των διοικητικών εξόδων που συνδέονται με την απόκτηση ή δημιουργία του παγίου από το κόστος κτήσης του. Παρόμοια κάποια από τα προαναφερόμενα έξοδα θεωρούνται, σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης ενώ το ΔΛΠ16 τα κατατάσσει στα έξοδα που αυξάνουν την αξία κτήσης του παγίου. Η κυριότερη, ίσως, διαφορά αφορά στη μετά την απόκτηση του παγίου αποτίμησή του. Το ΔΛΠ16 επιτρέπει την εφαρμογή της βασικής μεθόδου κατά την οποία η αξία του παγίου εμφανίζεται μειωμένη με το

ποσό των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των ζημιών υποτίμησης και της εναλλακτικής μεθόδου σύμφωνα με την οποία τα πάγια αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους από αδειοδοτημένους επαγγελματίες (ορκωτοί εκτιμητές). Εφόσον, όμως, αναπροσαρμοστεί κάποιο πάγιο, πρέπει να γίνει το ίδιο και για τα πάγια που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία με αυτό. Αντίθετα, η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την καταχώρηση των παγίων στο ιστορικό κόστος χωρίς τη δυνατότητα αναπροσαρμογής, εκ μέρους της επιχείρησης, της αξίας τους. Ωστόσο, η αξία των εδαφικών εκτάσεων και των κτιρίων αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, κάθε 4 έτη βάσει συντελεστών που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές (Υπουργείο Οικονομικών) κάθε φορά.

2.3.5. ΔΛΠ17: Μισθώσεις

Η πρώτη και βασική διαφορά ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις αφορά στο γεγονός ότι το ΔΛΠ17 επιτρέπει στην επιχείρηση που ενοικιάζει πάγιο με τη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης να το εμφανίζει στον ισολογισμό της κάτι που δεν επιτρέπεται από την ελληνική πρακτική παρά μόνο εφόσον έχει γίνει μεταβίβαση της κυριότητας. Κατά την ελληνική πρακτική οι συμβάσεις χρηματοοικονομικής μίσθωσης κατατάσσονται στις λειτουργικές μισθώσεις και στο τέλος της μίσθωσης τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται στον μισθωτή σε τιμή χαμηλότερη από την πραγματική αξία τους. Τα εκμισθωμένα στοιχεία εμφανίζονται στον ισολογισμό (του εκμισθωτή ή κατόχου των στοιχείων) σαν αποσβέσιμο

στοιχείο. Η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσης και αξίας παγίου λογίζεται κατευθείαν στα αποτελέσματα σε κάθε χρήση. Σύμφωνα με το ΔΛΠ17, οι μισθώσεις διακρίνονται σε λειτουργικές και χρηματοοικονομικές. Στην περίπτωση των χρηματοδοτικών, οι μισθώσεις αποτελούν απαίτηση της επιχείρησης όταν αυτή είναι ο εκμισθωτής. Το ελάχιστο σύνολο των μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, μείον την υπολειμματική αξία των εκμισθωμένων παγίων, κεφαλαιοποιούνται και εμφανίζονται σαν απαιτήσεις κατά πελατών που μειώνονται με την καταβολή του μισθώματος από τον πελάτη το οποίο αναγνωρίζονται ως έσοδο καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης και χαρακτηρίζονται σαν έσοδα από τόκους.

2.3.6. ΔΛΠ18: Έσοδα

Οι δύο βασικές διαφορές με την ελληνική πρακτική αφορούν στον ορισμό των εσόδων και τις πηγές από τις οποίες προέρχονται αυτά. Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, τα έσοδα προέρχονται από πωλήσεις εμπορευμάτων-προϊόντων, πωλήσεις υπηρεσιών, επιχορηγήσεις (εκτός εκείνων που χορηγούνται για κτήσεις παγίων στοιχείων) και επενδύσεις. Το ΔΛΠ18 ορίζει ως πηγές εσόδων τις πωλήσεις αγαθών, τις πωλήσεις υπηρεσιών, τους τόκους, τα μερίσματα και τα δικαιώματα τρίτων προσώπων. Τα έσοδα ορίζονται ως “η εκφρασμένη σε χρηματικές μονάδες αγοραστική δύναμη που αποκτάται, άμεσα ή έμμεσα, από τη δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας” σύμφωνα με την ελληνική πρακτική και ως “η μικτή εισροή

οικονομικών ωφελημάτων στη διάρκεια της χρήσης, η οποία προκύπτει από τις συνήθεις δραστηριότητες μιας επιχείρησης και οδηγεί σε αύξηση της καθαρής θέσης". Σημειώνεται ότι δε θεωρείται έσοδο, σύμφωνα με το ΔΛΠ18, μια πράξη ανταλλαγής όμοιων και ισόποσων αγαθών. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των εσόδων πρέπει να γίνεται στην πραγματική αξία του εισπραχθέντος ή εισπρακτέου ανταλλάγματος.

2.3.7. ΔΛΠ19: Παροχές σε εργαζομένους

Μία από τις βασικότερες διαφορές στο πεδίο των παροχών στους εργαζομένους αφορά στο ότι η ελληνική πρακτική υποδεικνύει τη διενέργεια προβλέψεων κάθε χρήση για τα μελλοντικά ποσά που θα χρειαστεί να καταβληθούν στους εργαζόμενους ως παροχή είτε απόλυσης είτε συνταξιοδότησης/ εξόδου από την υπηρεσία. Αντίθετα, το ΔΛΠ19 προβλέπει ότι τέτοιου είδους παροχές θα καταχωρηθούν ως έξοδα όταν καταβληθούν και, συνεπώς, δεν απαιτείται διενέργεια σχετικής πρόβλεψης. Ένα ακόμη σημείο στο οποίο διαφέρουν οι δύο προσεγγίσεις αφορά στις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου. Κατά την ελληνική πρακτική, αυτές οι αμοιβές συνιστούν αποτελέσματα και αναφέρονται στον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων. Αντίθετα, σύμφωνα με το ΔΛΠ19 θεωρούνται έξοδα χρήσης και βαρύνουν τα αποτελέσματα. Να αναφερθεί ότι όταν αναφερόμαστε σε αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου δεν περιλαμβάνουμε την αμοιβή τους για παροχή μισθωτής εργασίας. Τέλος, σημειώνεται ότι οι περισσότερες διατάξεις του ΔΛΠ19

δεν έχουν ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής στην Ελλάδα (με εξαίρεση τις θυγατρικές αλλοδαπών επιχειρήσεων) καθώς οι παροχές στους εργαζομένους δε συνιστούν επιλογή της επιχείρησης αλλά θεσμοθετημένη υποχρέωσή της. Αντίθετα, σε χώρες όπου η ασφάλιση των εργαζομένων γίνεται σύμφωνα με ασφαλιστικά-επενδυτικά προγράμματα των εργοδοτών, το ΔΛΠ19 έχει σαφώς εκτενέστερη εφαρμογή.

2.3.8. ΔΛΠ20: Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων

Όσον αφορά στην καταγραφή των εσόδων από κρατικές επιχορηγήσεις, η ελληνική πρακτική αρκείται στη δημιουργία του εσόδου για να επιτρέψει την καταγραφή του. Αντίθετα, το ΔΛΠ20 προϋποθέτει αφενός τη βάσιμη εκτίμηση ότι το έσοδο θα εισπραχθεί στο μέλλον, αφετέρου τη βεβαιότητα ότι η επιχείρηση θα συμμορφωθεί με τις νομικές απαιτήσεις που απορρέουν από τη λήψη της επιχορήγησης. Μία ακόμα σημαντική διαφορά αφορά στο λογιστικό χειρισμό των επιχορηγήσεων. Κατά την ελληνική πρακτική, το ποσό καταχωρείται σε λογαριασμό καθαρής θέσης από τον οποίο μεταφέρονται σταδιακά τα ποσά που καταγράφονται ως έσοδα χρήσης. Αντίθετα το ΔΛΠ20 δίνει τη δυνατότητα δύο χειρισμών. Ο πρώτος χειρισμό είναι όμοιος με εκείνον της ελληνικής πρακτικής υπό τη διαφορά ότι το ποσό καταχωρείται σε μεταβατικό λογαριασμό παθητικού (και όχι σε λογαριασμό καθαρής θέσης). Ο δεύτερος χειρισμός αφορά μόνο στις επιχορηγήσεις περιουσιακών στοιχείων και συνίσταται στην καταχώρηση του ποσού αφαιρετικά της αξίας κτήσης του περιουσιακού στοιχείου. Αυτό συνεπάγεται μείωση των

αποσβέσεων που καταλογίζονται για το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο. Σε αυτήν την περίπτωση η εμφάνιση του εσόδου γίνεται με έμμεσο τρόπο, δηλαδή με τη μείωση των εξόδων (αντί της απευθείας αύξησης των εσόδων).

2.3.9. ΔΛΠ21: Επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος

Ενώ οι ελληνική πρακτική δεν προβαίνει σε κάποιο διαχωρισμό, το ΔΛΠ21 διαχωρίζει τα στοιχεία που εκφράζονται σε συνάλλαγμα σε νομισματικά και μη νομισματικά. Τόσο στην ελληνική πρακτική όσο και σύμφωνα με το ΔΛΠ21 οι συναλλαγές σε συνάλλαγμα καταγράφονται στην τρέχουσα ισοτιμία (ισοτιμία ημέρας). Ωστόσο, προκύπτουν διαφορές αναφορικά με την μετέπειτα αποτίμηση των συναλλαγματικών στοιχείων. Η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την αποτίμησή τους σε εγχώριο νόμισμα βάσει της ισοτιμίας που επικρατεί την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού. Αντίθετα, το ΔΛΠ21 προκρίνει αυτήν την προσέγγιση μόνο για τα χρηματικά συναλλαγματικά στοιχεία. Για τα μη χρηματικά συναλλαγματικά στοιχεία διαχωρίζονται σε αυτά που αποτιμώνται στο ιστορικό κόστος και σε αυτά που αποτιμώνται σε εύλογη αξία. Τα μη χρηματικά συναλλαγματικά στοιχεία που αποτιμώνται στο ιστορικό κόστος αναφέρονται με την αξία τους όπως αυτή προέκυψε κατά την ημέρα συναλλαγής, όπως δηλαδή είχαν αρχικά καταχωρηθεί. Αντίθετα, τα μη χρηματικά συναλλαγματικά στοιχεία που αποτιμώνται σε εύλογη αξία αναφέρονται με την αξία τους όπως αυτή προέκυψε κατά την ημέρα εκτίμησης

της εύλογης αξία και βάσει της τότε επικρατούσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Να σημειωθεί, επίσης, ότι οι συναλλαγματικές διαφορές, ανάλογα με τη φύση τους (χρεωστικές ή πιστωτικές) βαρύνουν ή ενισχύουν τα αποτελέσματα χρήσης.

2.3.10.ΔΛΠ23: Κόστος δανεισμού

Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, οι τόκοι χρηματοδότησης παγίων στοιχείων, που βρίσκονται στην κατασκευαστική περίοδο θεωρούνται έξοδα πολυετούς απόσβεσης και αποσβένονται είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα σε μια πενταετία. Παράλληλα, οι συναλλαγματικές διαφορές από χρηματοδότηση παγίων με δάνεια σε ξένο νόμισμα ανήκουν στον λογαριασμό εξόδων πολυετούς απόσβεσης που επιβαρύνει τμηματικά τα αποτελέσματα. Το ΔΛΠ23 υποδεικνύει ότι το κόστος δανεισμού που σχετίζεται με αγορά ή κατασκευή παγίων μεταφέρεται στα πάγια. Όταν ο δανεισμός είναι γενικός, τότε το κόστος δανεισμού προσδιορίζεται με βάση ένα επιτόκιο κεφαλαιοποίησης και το κόστος δανεισμού πρέπει να λογίζεται στα έξοδα της χρήσης που λαμβάνει χώρα, με παράλληλη γνωστοποίηση των μεθόδων που χρησιμοποίησε η επιχείρηση. Πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι το ΔΛΠ23 επιτρέπει την καταχώρηση συναλλαγματικών διαφορών μαζί με τους τόκους δανεισμού κάτι που, όπως προαναφέρθηκε, δεν επιτρέπεται από την ελληνική πρακτική.

2.3.11.ΔΛΠ24: Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών

Στο πεδίο των συνδεδεμένων μερών, διακρίνουμε διαφορές τόσο ως προς τον ορισμό του “συνδεδεμένου μέρους” όσο και ως προς το περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων, δηλαδή της πληροφόρησης που πρέπει να παρέχει η επιχείρηση σχετικά με τις συναλλαγές στις οποίες προέβη με τα “συνδεδεμένα μέρη”. Όσον αφορά στο ορισμό, σύμφωνα με την ελληνική πρακτική συνδεδεμένες επιχειρήσεις θεωρούνται επιχειρήσεις με σχέσεις μητρικής-θυγατρικής, θυγατρικές των παραπάνω εταιρειών ή συνδεδεμένες προς τις παραπάνω εταιρείες ενώ το ΔΛΠ24 ορίζει ότι συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται εκείνα που ικανοποιούν το κριτήριο της σχέσης μητρικής με θυγατρική ή το κριτήριο των επιχειρήσεων υπό κοινό έλεγχο ή το κριτήριο των συγγενών επιχειρήσεων. Αναφορικά με την απαιτούμενη πληροφόρηση, η ελληνική πρακτική υποδεικνύει ότι: α) για εταιρείες στις οποίες υπάρχει συμμετοχή άνω του 10% του κεφαλαίου τους, παρατίθεται ανάλυση, η οποία περιλαμβάνει την έδρα, την επωνυμία, το αποτέλεσμα της χρήσης, β) η μητρική εταιρεία μπορεί να παραλείπει στο προσάρτημα της την αναγραφή των ιδίων κεφαλαίων και του αποτελέσματος των θυγατρικών, εφόσον περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της και γ) οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις προς τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις εμφανίζονται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς στον ισολογισμό. Το ΔΛΠ24 απαιτεί να γνωστοποιούνται οι σχέσεις μεταξύ των συνδεδεμένων μερών και η φύση, το είδος και το ποσό των συναλλαγών μεταξύ αυτών. Μία ακόμα διαφορά ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις αφορά στο βαθμό λεπτομέρειας με τον οποίο ορίζονται τα συνδεδεμένα μέρη. Για παράδειγμα, το ΔΛΠ24 αναφέρει ως συνδεδεμένα μέρη τα συγγενικά πρόσωπα των βασικών διοικητικών στελεχών ενώ

κατά την ελληνική πρακτική συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα συγγενικά πρόσωπα των οργάνων διοίκησης και διεύθυνσης. Ενώ, λοιπόν, το ΔΛΠ24 καθορίζει ότι για να θεωρηθεί κάποιος συνδεδεμένο μέρος πρέπει να είναι συγγενής βασικού διοικητικού στελέχους, η ελληνική πρακτική επιτρέπει να συμπεριληφθούν στο όρο “όργανα διοίκησης και διεύθυνσης”, άρα και στον καθορισμό των “συνδεδεμένων μερών”, περισσότερα ή λιγότερα πρόσωπα ανάλογα με το πώς ερμηνεύεται ο όρος “όργανα διοίκησης και διεύθυνσης”.

2.3.12.ΔΛΠ27: Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Μία πρώτη και εκ των βασικών διαφορών ανάμεσα στην ελληνική πρακτική και το ΔΛΠ27 αφορά στον ορισμό των κριτηρίων που εφαρμόζονται για τον χαρακτηρισμό μίας επιχείρησης ως θυγατρικής κάποιας άλλης. Έτσι, η ελληνική πρακτική δίνει περισσότερο βαρύτητα σε ποσοτικά και νομικά κριτήρια ενώ το ΔΛΠ27 προκρίνει περισσότερο την ουσία του ζητήματος υπό την έννοια δυνατότητας ελέγχου των αποφάσεων που καθορίζουν τη λειτουργία, αποφάσεις κλπ κάποιας επιχείρησης από κάποια άλλη. Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, η διαφορά της εγγραφής συμψηφισμού μεταξύ κόστους συμμετοχής και καθαρής θέσης θυγατρικής ονομάζεται διαφορά ενοποίησης και λογίζεται στην καθαρή θέση. Όταν είναι χρεωστική δύναται να λογιστεί στα άυλα πάγια και να αποσβένεται στα 5 χρόνια. Τα δικαιώματα μειοψηφίας και οι διαφορές ενοποίησης αποτελούν μέρος των ιδίων

κεφαλαίων. Κατά το ΔΛΠ27, η μητρική επιχείρηση θα πρέπει να ενοποιεί τις λογιστικές καταστάσεις όλων των θυγατρικών της με μοναδική εξαίρεση τις θυγατρικές που θα πωληθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τα αποτελέσματα της θυγατρικής συμπεριλαμβάνονται στην ενοποίηση από την ημέρα της εξαγοράς τους και έπειτα (εδώ η διαφορά με την ελληνική πρακτικά προκύπτει από το γεγονός ότι η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την ενοποίηση των αποτελεσμάτων της θυγατρικής για όλη τη χρήση ανεξάρτητα του πότε εξαγοράστηκε ή κατέστη θυγατρική).

2.3.13.ΔΛΠ28: Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις

Πριν προχωρήσουμε σε αναφορά των διαφορών πρέπει να διευκρινιστεί ότι το ΔΛΠ28 είναι συμπληρωματικό (συνέχεια) του ΔΛΠ27. Επιπρόσθετα, πρέπει να αποσαφηνιστεί ο όρος “συγγενείς” σε αντιδιαστολή με τον όρο “θυγατρική” που εξετάζεται στο προηγούμενο ΔΛΠ. Αναλυτικότερα, ο όρος “συγγενείς” χρησιμοποιείται για να αποτυπώσει στενή σχέση ανάμεσα σε δύο επιχειρήσεις υπό τη μορφή εκατέρωθεν εκπροσώπησης στο διοικητικό συμβούλιο, ανταλλαγής τεχνογνωσίας ή/ και διοικητικών στελεχών και σημαντικών συναλλαγών χωρίς, όμως, τη δυνατότητα ελέγχου της μίας επιχείρησης από την άλλη. Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της εσωτερικής λογιστικής αξίας της επένδυσης, κατά την πρώτη φορά που εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης, εμφανίζεται είτε ως άυλο πάγιο και αποσβένεται, είτε αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων του ενοποιημένου ισολογισμού. Σύμφωνα με το

ΔΛΠ28, οι ενοποιημένες καταστάσεις των συγγενών επιχειρήσεων πρέπει να καταρτίζονται με βάση τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Για την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης χρησιμοποιούνται οι πιο πρόσφατες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις της συγγενούς, οι οποίες συνήθως καταρτίζονται με ημερομηνία ίδια με εκείνη της επιχείρησης-επενδυτή της οποίας το μερίδιο στα κέρδη της συγγενούς εμφανίζεται σε ξεχωριστό λογαριασμό στα αποτελέσματα.

2.3.14.ΔΛΠ29: Χρηματοοικονομική πληροφόρηση σε υπερπληθωριστικές οικονομίες

Το συγκεκριμένο πρότυπο αποτελεί μία περίπτωση για την οποία η ελληνική πρακτική δεν προβλέπει, ουσιαστικά, κάποιο συγκεκριμένο χειρισμό. Αντίθετα το ΔΛΠ29, αν και δεν καθορίζει κάποιο ποσοστό πέραν του οποίου θεωρείται ότι αρχίζει ο υπερπληθωρισμός, ορίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται σε τρέχουσες μονάδες και το αποτέλεσμα της καθαρής νομισματικής θέσης περιλαμβάνεται στα καθαρά αποτελέσματα. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η παραπάνω υπόδειξη αφορά μόνο σε στοιχεία που δεν εκφράζονται σε τρέχουσες αξίες (και τα οποία έχουν ενσωματώσει, ήδη, τη επίπτωση του φαινομένου).

2.3.15.ΔΛΠ31: Δικαιώματα σε κοινοπραξίες

Το ΔΛΠ31 συνιστά ακόμη μία περίπτωση για την οποία η ελληνική πρακτική δεν προβλέπει αναλυτικά συγκεκριμένους χειρισμούς. Το ΔΛΠ31 ορίζει ότι κοινοπραξία είναι μια συμβατική συμφωνία με την οποία δύο ή περισσότερα μέρη αναλαμβάνουν από κοινού μια οικονομική δραστηριότητα και μπορεί να λάβει τη μορφή είτε από κοινού ελεγχόμενων δραστηριοτήτων, είτε από κοινού ελεγχόμενων περιουσιακών στοιχείων, είτε από κοινού ελεγχόμενων οικονομικών μονάδων. Για τις δύο πρώτες περιπτώσεις δεν απαιτείται η ύπαρξη νέας εταιρίας αλλά συμμετοχικής εταιρίας στην οποία οι συμμετέχοντες στην κοινοπραξία διαθέτουν συμμετοχικά δικαιώματα. Η μέθοδος ενοποίησης που προκρίνεται μπορεί να λάβει τη μορφή της αναλογικής ενοποίησης κατά την οποία ο συμμετέχοντας στην κοινοπραξία είτε αναφέρει σε κάθε στοιχείο την αναλογική συμμετοχή του στην κοινοπραξία είτε αναφέρει σε ξεχωριστό κονδύλι τα στοιχεία που απορρέουν από τη συμμετοχή του στην κοινοπραξία. Εναλλακτικά, προτείνεται η μέθοδος ενοποίησης καθαρής θέσης όπως στην περίπτωση της ενοποίησης συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις. Το ΔΛΠ31 προβλέπει, επίσης, απαλλαγή από την ενοποίηση εξαιτίας συμμετοχής σε κοινοπραξία όταν αυτή έγινε με συγκεκριμένο σκοπό (περίπτωση ειδικών σχεδίων, projects) ή όταν ο συμμετέχοντας στην κοινοπραξία απαλλάσσεται από τη σύνταξη ενοποιημένων καταστάσεων.

2.3.16.ΔΛΠ32: Χρηματοοικονομικά μέσα - Παρουσίαση

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, η ελληνική πρακτική δεν προβλέπει χειρισμούς ανάλογους με εκείνους που υποδεικνύονται από το ΔΛΠ32 καθώς αντιμετωπίζει, χωρίς, μάλιστα, να παρέχει επακριβείς ορισμούς, κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Σύμφωνα με το ΔΛΠ32, ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία λογίζονται τα μετρητά, οι συμμετοχικοί τίτλοι, τα συμβατικά δικαιώματα για λήψη μετρητών ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, τα συμβατικά δικαιώματα ανταλλαγής χρηματοοικονομικών μέσων υπό ευνοϊκούς όρους, οι συμβάσεις από τις οποίες η επιχείρηση θα λάβει μεταβλητό αριθμό ιδίων μετοχών, οι συμβάσεις για παράγωγα που διακανονίζονται με ίδιες μετοχές, ενώ ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις θεωρούνται οι συμβατικές δεσμεύσεις για παράδοση μετρητών ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, οι συμβατικές δεσμεύσεις ανταλλαγής χρηματοοικονομικών μέσων υπό μη ευνοϊκούς όρους, οι συμβάσεις για τις οποίες η επιχείρηση θα παραδώσει μεταβλητό αριθμό ιδίων μετοχών και οι συμβάσεις για παράγωγα που διακανονίζονται με ίδιες μετοχές. Όσον αφορά στο λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών μέσων, το ΔΛΠ32 επικεντρώνει στην οικονομική ουσία και όχι στο νομικό τύπο όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση των προνομιούχων μετοχών τις οποίες θεωρεί υποχρέωση βάσει του γεγονότος ότι οι εν λόγω μετοχές μπορούν να ρευστοποιηθούν οποτεδήποτε. Ένα ακόμα στοιχείο που εισάγεται με το ΔΛΠ32 αφορά στο ότι τα έσοδα και έξοδα των χρηματοοικονομικών μέσων καταχωρούνται στα αποτελέσματα ή την καθαρή θέση ανάλογα με το αν τα μέσα έχουν καταχωρηθεί στις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις ή την καθαρή θέση, αντίστοιχα.

2.3.17.ΔΛΠ36: Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων

Το ΔΛΠ36 συνιστά περίπτωση για την οποία προκύπτουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις. Αρχικά, η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την υποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων μέχρι το ποσό που αντιστοιχεί στην τρέχουσα αξία τους ενώ το ΔΛΠ36 υποδεικνύει ότι η υποτίμηση μπορεί να επεκταθεί μέχρι το ποσό της αξίας κτήσης εφόσον, βέβαια, αυτή είναι χαμηλότερη της τρέχουσας αξίας. Μία ακόμη διαφορά έγκειται στο ότι η ελληνική πρακτική υποδεικνύει την εξέταση κάθε περιουσιακού στοιχείου ξεχωριστά ενώ το ΔΛΠ36 επιτρέπει την εφαρμογή ανάλογης προσέγγισης σε ομάδα ομοειδών περιουσιακών στοιχείων όταν η ξεχωριστή εξέταση κάθε περιουσιακού στοιχείου δεν είναι δυνατή. Οι δύο προσεγγίσεις διαφέρουν, επίσης, ως προς το λογιστικό χειρισμό του αρνητικού αποτελέσματος που επιφέρει η υποτίμηση. Αρχικά, η ελληνική πρακτική υποδεικνύει τη διενέργεια προβλέψεων και την αντιστροφή αυτών όταν το περιουσιακό στοιχείο ανακτήσει την αξία του, δηλαδή περιορίζεται η μείωση της αξίας του λόγω υποτίμησης. Αντίθετα, το ΔΛΠ36 επιτρέπει τη μείωση του αποθεματικού που τυχόν έχει δημιουργηθεί από αποτίμηση του περιουσιακού στοιχείου σε εύλογη αξία κατά το ποσό του αρνητικού αποτελέσματος της υποτίμησης και μέχρι την πλήρη ανάλωση του εν λόγω αποθεματικού. Αν δεν υπάρχει τέτοιο αποθεματικό ή αν το αποθεματικό δεν επαρκεί για την “απορρόφηση” του αρνητικού αποτελέσματος της υποτίμησης, η επιχείρηση καταγράφει το αρνητικό αποτέλεσμα της υποτίμησης (ή το μέρος αυτού που δεν “απορροφήθηκε” από το σχετικό αποθεματικό) ως ζημία χρήσης. Σε μεταγενέστερες χρονικές στιγμές και εφόσον το πάγιο ανακτήσει μέρος ή το σύνολο της αξίας που απώλεσε (λόγω αποτίμηση σε

εύλογη αξία), η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να καταλογίσει το ποσό ανάκτησης ως κέρδος χρήσης μέχρι το ποσό που θα αντιστοιχεί σε και θα αντιστρέψει τη σχετική ζημία που είχε καταγράψει κατά το παρελθόν λόγω υποτίμησης του περιουσιακού στοιχείου. Αν κατά το παρελθόν δεν είχε καταγραφεί τέτοιου είδους ζημία ή η ζημία που είχε καταγραφεί έχει, ήδη, αντιστραφεί πλήρως, η επιχείρηση θα καταχωρήσει το όφελος ανάκτησης (ή το μέρος αυτού που υπερβαίνει το υπολειπόμενο ποσό ζημίας προς αντιστροφή) απευθείας στο ανάλογο αποθεματικό.

2.3.18.ΔΛΠ37: Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις

Μία εκ των βασικών διαφορών ανάμεσα στην ελληνική πρακτική και το ΔΛΠ37 έγκειται στο ότι η ελληνική πρακτική προκρίνει τη διενέργεια προβλέψεων για κάθε κίνδυνο ενώ το ΔΛΠ37 υποδεικνύει τη διενέργεια προβλέψεων εφόσον συντρέχουν, ταυτόχρονα, τα κριτήρια της ύπαρξης παρούσας δέσμευσης ως αποτέλεσμα ενεργειών του παρελθόντος, της βάσιμης πιθανότητας ότι ο διακανονισμός της πρόβλεψης θα απαιτήσει εκροή πόρων και της αξιόπιστης εκτίμησης του ποσού δέσμευσης. Παρόμοια, η ελληνική πρακτική δεν αναφέρεται σε ενδεχόμενες απαιτήσεις ενώ το ΔΛΠ37 υποδεικνύει την καταχώρηση των ενδεχόμενων απαιτήσεων, δηλαδή των απαιτήσεων που αναμένονται να αποφέρουν οφέλη μόνο αν πραγματοποιηθούν στο μέλλον γεγονότα που δε βρίσκονται εξολοκλήρου στον έλεγχο της επιχείρησης, εκτός ισολογισμού. Επιπρόσθετα, το ΔΛΠ37 διαχωρίζει

σαφώς τις προβλέψεις από τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις, σε διαφοροποίηση από τις προβλέψεις, είναι μεν δεσμεύσεις που προέκυψαν από γεγονότα του παρελθόντος αλλά εξαρτώνται από αβέβαια γεγονότα του μέλλοντος και είναι απίθανο να απαιτηθούν πόροι για το διακανονισμό τους. Πρέπει, ακόμη, να σημειωθεί ότι ο όρος “προβλέψεις” περιλαμβάνει, κατά την ελληνική πρακτική τη μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων η οποία, όμως, αντιμετωπίζεται ως απομείωση από τα ΔΛΠ.

2.3.19.ΔΛΠ38: Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Σύμφωνα με την ελληνική πρακτική, οι δύο βασικές ομάδες άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι τα έξοδα εγκατάστασης και οι ασώματες ακινητοποιήσεις. Αντίθετα, το ΔΛΠ38 υποδεικνύει τη μεταφορά των περισσότερων εκ των εξόδων εγκατάστασης σε άλλους λογαριασμούς και κατατάσσει τα άυλα περιουσιακά στοιχεία σε δύο μεγάλες ομάδες, τα εξωτερικώς αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία και τα εσωτερικώς δημιουργούμενα περιουσιακά στοιχεία. Μία ακόμα διαφορά αφορά στις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες λογίζονται, σύμφωνα με το ΔΛΠ38, ως έξοδα χρήσης και βαρύνουν το αποτέλεσμα κατά τη φάση διενέργειας της έρευνας και ως άυλα περιουσιακά στοιχεία από τη στιγμή που εισέρχονται στη φάση ανάπτυξης. Αντίθετα, η ελληνική πρακτική δε διαχωρίζει τη φάση έρευνας από την φάση ανάπτυξης αλλά υποδεικνύει την κεφαλαιοποίηση των σχετικών δαπανών εφόσον κρίνεται ότι έχει πλέον προκύψει ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο το οποίο

αναμένεται να αποφέρει μακροχρόνια οφέλη. Επιπρόσθετα, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με τη μέθοδο του ιστορικού κόστους σύμφωνα με την ελληνική πρακτική ή τη μέθοδο της εύλογης αξίας μόνο, όμως, όταν υπάρχει αγορά για το υπό εξέταση άυλο περιουσιακό στοιχείο. Τέλος, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται ανεξαιρέτως σύμφωνα με την ελληνική πρακτική αλλά το ΔΛΠ38 υποδεικνύει τη διενέργεια αποσβέσεων για τα άυλα πάγια με καθορισμένη ωφέλιμη ζωή και τον ετήσιο έλεγχο για απομείωση της αξίας για τα άυλα πάγια με αόριστη ωφέλιμη ζωή.

2.3.20.ΔΛΠ39: Χρηματοοικονομικά μέσα – Αναγνώριση και αποτίμηση

Το παρόν πρότυπο συνδέεται με το ΔΛΠ32 (βλ. προηγούμενη ανάλυση). Η γενική “αρχή” που διέπει την ελληνική πρακτική συνίσταται στην καταχώρηση των χρηματοοικονομικών μέσων στο ιστορικό κόστος. Αντίθετα, το ΔΛΠ39 εισάγει σημαντικές διαφοροποιήσεις τόσο ως προς το πλήθος όσο και ως προς την πολυπλοκότητα. Αρχικά, κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε 4 κατηγορίες και, πιο συγκεκριμένα, τα δάνεια και τις απαιτήσεις, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται ως τη λήξη τους, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που κατέχονται για πώληση. Η αρχική αναγνώριση γίνεται στην εύλογη αξία με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που

επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία πλέον το κόστος απόκτησής τους. Μετά την απόκτηση, οι διαφορές αποτίμησης εμφανίζονται στα αποτελέσματα χρήσης για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ή μεταφέρονται στην καθαρή θέση για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που κατέχονται με σκοπό την πώληση. Τα δάνεια, οι απαιτήσεις και τα στοιχεία που κατέχονται μέχρι τη λήξη τους αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος και τα έξοδα και έσοδα με βάση το πραγματικό επιτόκιο καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Η κυριότερη καινοτομία που εισάγεται από το ΔΛΠ39, για την οποία δεν υπάρχει σχετική πρόταση χειρισμού από την ελληνική πρακτική, αφορά στα μέσα αντιστάθμισης κινδύνου (hedging) τα οποία διακρίνονται, ανάλογα με το είδος αντιστάθμισης, σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας, αντιστάθμιση ταμειακών ροών και αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης στο εξωτερικό. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει ένα μέσο αντιστάθμισης και ένα αντισταθμιζόμενο στοιχείο και η αύξηση της αξίας του ενός συνεπάγεται τη μείωση της αξίας του άλλου. Η μεταβολές στην αξία του αντισταθμιζόμενου στοιχείου καταχωρούνται στα αποτελέσματα στην περίπτωση της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας. Το ίδιο συμβαίνει και για τους άλλους δύο τύπους αντιστάθμισης αλλά μόνο για το ποσό που υπερβαίνει το μέρος που θεωρείται αποτελεσματική αντιστάθμιση και το οποίο καταχωρείται στην καθαρή θέση.

2.3.21.ΔΛΠ40: Επενδύσεις σε ακίνητα

Η βασικότερη διαφορά ανάμεσα στην ελληνική πρακτική και το ΔΛΠ40 εντοπίζεται, αρχικά, στο ότι η ελληνική πρακτική δε διαχωρίζει τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για παραγωγικούς σκοπούς και για σκοπούς κερδοσκοπίας. Αντίθετα, το ΔΛΠ40 εισάγει την έννοια των επενδύσεων σε ακίνητα που δεν χρησιμοποιούνται στις λειτουργικές δραστηριότητες αλλά έχουν αποκτηθεί με στόχο την επενδυτική εκμετάλλευση. Ο λογιστικός χειρισμός των επενδυτικών ακινήτων σύμφωνα με την ελληνική πρακτική δε διαφέρει από εκείνον που ισχύει στην περίπτωση των λειτουργικών ακινήτων. Αντίθετα, το ΔΛΠ40 προκρίνει την αποτίμηση των επενδυτικών ακινήτων στην εύλογη αξία και τη μη διενέργεια αποσβέσεων εφόσον ελέγχονται για μείωση της αξίας τους σε αντίθεση με την πρόκριση της μεθόδου ιστορικού κόστους και τη διενέργεια αποσβέσεων που προκρίνεται για τα λειτουργικά ακίνητα. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το ΔΛΠ40 δεν αποκλείει ρητά τη μέθοδο του ιστορικού κόστους ως μέθοδο αποτίμηση για τα επενδυτικά ακίνητα (απλώς δεν προκρίνεται).

2.3.22.ΔΛΠ41: Γεωργία

Η κυριότερη διαφορά ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις συνίσταται στο ότι η αρχική αναγνώριση των βιολογικών στοιχείων γίνεται στο ιστορικό κόστος σύμφωνα με την ελληνική πρακτική και την εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ41. Διαφορά προκύπτει, επίσης, στο λογιστικό χειρισμό μετά την απόκτηση. Πιο συγκεκριμένα, η

ελληνική πρακτική υποδεικνύει την αποτίμηση των βιολογικών στοιχείων στο ιστορικό κόστος μειωμένο κατά τις αναλογούσες αποσβέσεις και προβλέψεις εφόσον πρόκειται για πάγια στοιχεία και τη χαμηλότερη τιμή ανάμεσα στην τιμή κτήσης και την χαμηλότερη μεταξύ της αξίας ρευστοποίησης και της εύλογης αξίας εφόσον πρόκειται για αποθέματα. Αντίθετα, το ΔΛΠ41 προκρίνει την αποτίμηση των βιολογικών στοιχείων στην εύλογη αξία μειωμένη με τα έξοδα που πιθανώς θα προκύψουν κατά την πώλησή τους. Τα έσοδα ή έξοδα που προκύπτουν από την αποτίμηση των βιολογικών στοιχείων μεταφέρονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με το ΔΛΠ41 (μειωμένα κατά τα πιθανά μελλοντικά έξοδα πωλήσεων). Αντίθετα, η ελληνική πρακτική προκρίνει την καταχώρηση των διαφορών αποτίμησης στην καθαρή θέση αλλά μόνο εφόσον η διαφορά είναι θετική (πιστωτική).

3. Ανασκόπηση εμπειρικών ευρημάτων

3.1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το τρέχον κεφάλαιο επιχειρεί να αποτυπώσει τα ευρήματα των εμπειρικών ερευνών που αφορούν στα ΔΛΠ. Πρέπει εκ των προτέρων να σημειωθεί ότι το περιεχόμενο των σχετικών ερευνών είναι ιδιαίτερα εκτενές ως αποτέλεσμα των εκτενών πεδίων στα οποία αναμένονται επιπτώσεις από την εφαρμογή των ΔΛΠ. Σύμφωνα με τους Baker and Barbu (2007), η σχετική έρευνα διαρθρώνεται χρονικά σε τρεις περιόδους: α) αρχική περίοδος, 1965-1973, β) ενδιάμεση περίοδος 1974-1989 και γ) ώριμη περίοδος, 1990-2004. Σύμφωνα με τους παραπάνω συγγραφείς, το περιεχόμενο ανά χρονική περίοδο περιλαμβάνει τα παρακάτω αναφερόμενο.

Αρχική περίοδος, 1965-1973. Η έρευνα εστιάζει στην ομοιομορφία της λογιστικής πρακτικής κατά τα αρχικά στάδια προσπάθειας υιοθέτησης ενός κοινού πλαισίου προτύπων και κανόνων μέσω συγκριτικών ερευνών. Ερευνάται, επίσης, η επίπτωση της υιοθέτησης του κοινού πλαισίου αλλά σε περιορισμένη έκταση. Σε επίπεδο μεθοδολογίας, οι περισσότερες έρευνες στηρίζονται σε περιγραφικά στατιστικά.

Ενδιάμεση περίοδος, 1974-1989. Το ζήτημα της ομοιομορφίας της λογιστικής πρακτικής και οι συγκριτικές έρευνες εξακολουθούν να αποτελούν μέρος της

εμπειρικής έρευνας. Ωστόσο, στο περιεχόμενο της έρευνας προστίθενται το ζήτημα του θεωρητικού πλαισίου των ΔΛΠ, η διερεύνηση της επιρροής παραγόντων του περιβάλλοντος, οι λογιστικές οδηγίες (directives) και η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB). Όσον αφορά στη μεθοδολογία, οι έρευνες που στηρίζονται σε περιγραφικά στατιστικά αλλά σε μικρότερη αναλογία καθώς προκύπτουν έρευνες που υιοθετούν την ερμηνευτική στατιστική.

Ωριμη περίοδο, 1990-2004. Σε σχέση με την ενδιάμεση περίοδο, τα ζητήματα που προστίθενται στο περιεχόμενο της έρευνας είναι η επίπτωση των εναρμονισμένων λογιστικών πρακτικών στις τιμές και αποδόσεις των μετοχών, τα μέτρα έκτασης της εναρμόνισης σε διεθνές επίπεδο και η εφαρμογή των ΔΛΠ σε διάφορες χώρες. Επιπρόσθετα, η διερεύνηση της επιρροής περιβαλλοντικών παραγόντων εξειδικεύεται περαιτέρω σε έρευνες που εξετάζουν ένα παράγοντα (πχ κουλτούρα), πολλούς παράγοντες και μόνο πολιτικούς παράγοντες.

Στη συνέχεια του κεφαλαίου, θα παραθέσουμε μία σύντομη περιγραφή των ερευνών που δημοσιεύτηκαν μετά την παραπάνω χρονική περίοδο. Η εν λόγω επιλογή στηρίζεται σε τρεις αιτιάσεις. Αφενός, οι προ-2004 δημοσιευμένες έρευνες έχουν γίνει, ήδη, αντικείμενο μελέτης και ανάλυσης και είναι μάλλον αμφίβολο αν η επανεξέτασή τους θα προσέφερε κάτι ουσιαστικό από πλευράς συμβολής στην έρευνα. Επιπρόσθετα, η μελέτη ερευνών που δημοσιεύτηκαν μετά το 2004, προσφέρει τη δυνατότητα να συμπληρωθεί το “παζλ” της εξέλιξης της βιβλιογραφίας που περιγράφηκε παραπάνω. Ο τρίτος λόγος για την επιλογή μελέτης ερευνών μετά το 2004 συνίσταται στη δυνατότητα σύγκρισης των ευρημάτων της

παρούσας έρευνας με αντίστοιχα προγενέστερων μεν, σχετικά σύγχρονων ερευνών δε. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ακόμα και μετά το 2004, ο όγκος της σχετικής βιβλιογραφίας είναι ιδιαίτερα εκτενής με αποτέλεσμα να είναι πρακτικά αδύνατο να εξεταστεί στο σύνολό του, ιδιαίτερα στα πλαίσια μίας εργασίας της οποίας ο σκοπός δεν άπτεται εξολοκλήρου στη βιβλιογραφική ανασκόπηση του ζητήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μία αναζήτηση άρθρων και βιβλίων που περιλαμβάνουν στον τίτλο τη φράση “accounting standards” και δημοσιεύτηκαν μετά το 2003 στην ηλεκτρονική βάση άρθρων και βιβλίων sciencedirect.com επέστρεψε πάνω από 750 αποτελέσματα...

Για την όσο το δυνατόν ομοιόμορφη παρουσίαση της ανασκόπησης, θα διαχωρίσουμε τις έρευνες σε εκείνες που εξετάζουν την επίπτωση εφαρμογής των ΔΛΠ στη λογιστική πληροφόρηση (ενότητα 3.2), την αντίδραση της αγοράς στην εφαρμογή των ΔΛΠ (ενότητα 3.3) και την επίπτωση των ΔΛΠ στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης (ενότητα 3.3). Επιπρόσθετα, κάθε ενότητα μελετά ξεχωριστά τις έρευνες που εξετάζουν εταιρίες που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας (στην πρώτη υποενότητα της εκάστοτε ενότητας) κι εκείνες που εξετάζουν εταιρίες που δραστηριοποιούνται εντός Ελλάδας μόνο (στη δεύτερη υποενότητα της εκάστοτε ενότητας)⁷. Η εν λόγω επιλογή υιοθετείται για να υπάρξει η δυνατότητα σύνοψης των ευρημάτων των δύο ομάδων

7 Τονίζεται ότι πολλές από τις έρευνες που θα εξεταστούν στο τμήμα των ερευνών “εξωτερικού” περιλαμβάνουν, επίσης, δεδομένα εταιριών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα χωρίς, όμως, να αναφέρουν αποτελέσματα ανά χώρα. Κατά συνέπεια, τα ευρήματα αυτών των ερευνών επηρεάζονται σαφώς περισσότερο από τα δεδομένα άλλων χωρών και, συνεπώς, αποφασίστηκε να περιληφθούν στο αντίστοιχο τμήμα της εργασίας.

(εντός κι εκτός Ελλάδας) και τη μεταξύ τους σύγκριση με στόχο της εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη διαφοροποίηση ή μη των ευρημάτων. Επιπρόσθετα, η ξεχωριστή εξέταση των ευρημάτων που αφορούν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα θα δώσει τη δυνατότητα στην παρούσα έρευνα, αφενός να συμπληρώσει την υφιστάμενη έρευνα, αφετέρου να αποφανθεί αν, εντός της ίδιας οικονομίας, υπάρχουν διαφοροποιήσεις ευρημάτων που μπορούν να αποδοθούν είτε στο υπό εξέταση δείγμα, είτε στον παράγοντα “χρόνο” είτε στην ερευνητική μέθοδο που εφαρμόζεται είτε σε οποιοδήποτε άλλο παράγοντα. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο εκτός του σκοπού και των ευρημάτων κάθε έρευνας να αναφερθούμε, επίσης, συνοπτικά στη σύνθεση του δείγματος που χρησιμοποιείται. Τέλος, οι έρευνες αναφέρονται σε αύξουσα χρονολογική σειρά και όπου αυτό δεν είναι δυνατό, όταν δύο ή περισσότερες έρευνες έχουν δημοσιευτεί το ίδιο έτος, σε αλφαβητική σειρά.

3.2. Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την επίπτωση ΔΛΠ στη λογιστική πληροφόρηση

3.2.1. Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας

Η έρευνα του Tarca (2004)⁸ συμπεραίνει, αρχικά, ότι οι εταιρίες ανταποκρίθηκαν στην πίεση για παραγωγή περισσότερο συγκρίσιμης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Μεταξύ των υπό εξέταση χωρών, οι εταιρίες από τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιαπωνία υιοθέτησαν σε μεγαλύτερο βαθμό τα διεθνή πρότυπα συγκριτικά με τις εταιρίες από το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία. Αναφορικά με το είδος των διεθνών προτύπων που υιοθετήθηκαν, προκύπτει ότι τις GAAP των ΗΠΑ “προτιμώνται” από τα ΔΛΠ. Αναλυτικότερα, οι εταιρίες από τη Γερμανία δείχνουν προτίμηση στα ΔΛΠ, οι εταιρίες από τη Γαλλία δείχνουν προτίμηση στα GAAP των ΗΠΑ. Επιπρόσθετα, οι εταιρίες που εφάρμοσαν οικειοθελώς διεθνή πρότυπα, έδειξαν προτίμηση προς τις GAAP των ΗΠΑ και όχι προς τα ΔΛΠ. Ένα ακόμη εύρημα που πρέπει να αναφερθεί αφορά στο ότι τα χαρακτηριστικά που

8 Η έρευνα εξετάζει τις πρακτικές παρουσίασης-αναφοράς της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης εισηγμένων εταιριών από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιαπωνία και την Αυστραλία με στόχο τον εντοπισμό της έκτασης στην οποία οι εταιρίες υιοθετούν οικειοθελώς διεθνή πρότυπα. Ως διεθνή πρότυπα, ο Tarca (2004) ορίζει τις Γενικά Παραδεκτές Λογιστικές Αρχές (Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) που εφαρμόζονται στις ΗΠΑ και τα ΔΛΠ. Το δείγμα περιλαμβάνει, συνολικά, 506 εταιρίες οι οποίες συγκαταλέγονται στις μεγαλύτερες (βάσει κεφαλαιοποίησης) εταιρίες των επιμέρους χρηματιστηρίων και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται καλύπτουν την περίοδο 1999-2000.

επηρεάζουν την επιλογή ανάμεσα στις GAAP των ΗΠΑ και τα ΔΛΠ διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα. Παρόμοια έρευνα διεξάγεται από τους Pownall and Wieczynska (2012)⁹ από την οποία προκύπτει τάση, αν και φθίνουσα, αύξησης του ποσοστού των εταιριών που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ στην Ευρώπη μετά το έτος υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Ωστόσο, οι εταιρίες που πριν την εφαρμογή είχαν υιοθετήσει τις GAAP των ΗΠΑ, έχουν μικρότερη πιθανότητα υιοθέτησης των ΔΛΠ συγκριτικά με τις εταιρίες που εφαρμόζαν τοπικά λογιστικά πρότυπα πριν την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ. Επιπρόσθετα, δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι το θεσμικό και κανονιστικό περιβάλλον επηρεάζει την πιθανότητα υιοθέτησης των ΔΛΠ. Η πιθανότητα υιοθέτησης των ΔΛΠ συνδέεται θετικά με το εταιρικό μέγεθος και τη δανειακή επιβάρυνση τόσο κατά το έτος πρώτης εφαρμογής (μόνο το εταιρικό μέγεθος) όσο και σε μεταγενέστερα έτη. Αντίθετα, η πιθανότητα υιοθέτησης των ΔΛΠ είναι χαμηλότερη όταν οι εταιρίες έχουν την επιλογή να μην εφαρμόσουν τα ΔΛΠ λόγω ταυτόχρονης διαπραγμάτευσης των μετοχών τους σε χρηματιστήριο των ΗΠΑ.

Αναφορικά με την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στο λογιστικό περιβάλλον των εταιριών, οι Aussenegg et al. (2008)¹⁰ συμπεραίνουν ότι, με εξαίρεση το

9 Η έρευνα αξιολογεί το βαθμό ισχύς της υπόθεσης ότι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ πριν την έναρξη της υποχρεωτικής εφαρμογής τους το 2005. Το δείγμα 8.441 εταιρίες από 25 ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρο, Τσεχία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία και Σουηδία) και δεδομένα από τα έτη 2002, 2004, 2005, 2007, 2009.

10 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στη διαχείριση κερδών σε 17

Ηνωμένο Βασίλειο και τις Σκανδιναβικές Χώρες, η διαχείριση κερδών μειώνεται κατά τη μετάβαση από τις τοπικά λογιστικά πρότυπα στα ΔΛΠ. Ωστόσο, η μεταβλητότητα της διαχείρισης είναι μεγαλύτερη για τις εταιρίες που υιοθετούν τα ΔΛΠ συγκριτικά με τις εταιρίες που εφαρμόζουν τοπικά λογιστικά πρότυπα. Επιπρόσθετα, συμπεραίνεται ότι η χρονική περίοδος και το εταιρικό μέγεθος δεν έχουν επίπτωση στη διαχείριση κερδών αλλά οι εταιρίες που βρίσκονται σε βάση ανάπτυξης και οι εταιρίες με υψηλότερη δανειακή επιβάρυνση εμπλέκονται σε μεγαλύτερο βαθμό σε διαχείριση κερδών. Αντίθετα, οι εταιρίες με υψηλότερες λειτουργικές ταμειακές ροές τείνουν να εμπλακούν λιγότερο σε διαχείριση κερδών. Τέλος, η σύγκριση των ευρημάτων ανάλογα με τον τρόπο μέτρησης της διαχείρισης κερδών αποκαλύπτει ότι διαφορετικά μέτρα συλλαμβάνουν διαφορετικές διαστάσεις της διαχείρισης κερδών. Παρόμοια, οι Horton et al. (2010)¹¹ συμπεραίνει ότι η προβλεπτική ισχύς και άλλα μέτρα ποιότητας της λογιστικής πληροφόρησης

ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Φινλανδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία και Νορβηγία). Η διαχείριση κερδών μετράται με 15 διαφορετικά μέτρα. Το δείγμα περιλαμβάνει 18.896 παρατηρήσεις που αφορούν σε μη χρηματοοικονομικές εταιρίες και καλύπτει τη χρονική περίοδο 1995-2005.

- 11 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΛΠ στο λογιστικό περιβάλλον των εταιριών. Το δείγμα περιλαμβάνει 8.124 εταιρίες και 47.209 ετήσιες παρατηρήσεις από 46 χώρες (Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βερμούδες, Βραζιλία, Καναδάς, Χιλή, Κίνα, Τσεχία, Δανία, Αίγυπτος, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Χονγκ Κονγκ, Ουγγαρία, Ινδία, Ινδονησία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Ιαπωνία, Νότια Κορέα, Λουξεμβούργο, Μαλαισία, Μεξικό, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Περού, Φιλιππίνες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρωσία, Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ταϊβάν, Ταϊλάνδη, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ) για το έτος 2004 (εξετάζονται οι αρχικές και αναδιατυπωμένες λογιστικές καταστάσεις).

βελτιώνονται σημαντικά για τις εταιρίες που εφαρμόζουν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ. Το φαινόμενο είναι εντονότερο όταν οι διαφορές ανάμεσα στα τοπικά πρότυπα που εφαρμόζονται πριν τα ΔΛΠ και τα ΔΛΠ είναι μεγαλύτερες. Αντίθετα, δεν προκύπτουν αποδείξεις ότι η βελτίωση της προβλεπτικής ισχύος οφείλονται σε χειραγώγηση της λογιστικής πληροφόρησης. Παρόμοια συμπεράσματα αναφέρονται στην έρευνα των Terzi et al. (2012)¹² που καταλήγει ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ επέφερε σημαντικές αλλαγές στην παρουσίαση της λογιστικής πληροφόρησης, ιδιαίτερα για τα αποθέματα, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις και το μετοχικό κεφάλαιο. Διαφοροποίηση παρατηρείται, επίσης, σε δείκτες ρευστότητας, δραστηριότητας και δανειακής επιβάρυνσης.

3.2.2. Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας

Σημαντικές επιπτώσεις στη λογιστική πληροφόρηση μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ εντοπίζεται από τους Athianos et al. (2005)¹³ οι οποίοι αναφέρουν ότι μεταβολές η αξία ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων καθώς και η διακύμανσή τους είναι

12 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην παρουσίαση της πληροφόρησης που περιλαμβάνει στις λογιστικές καταστάσεις εταιριών από την Τουρκία. Το δείγμα περιλαμβάνει 140 μεταποιητικές εταιρίες και δεδομένα από το 2003 (πρώτο έτος οικειοθελούς εφαρμογής των ΔΛΠ) έως και το 2005 (πρώτο έτος υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΛΠ).

13 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην πληροφόρηση των λογιστικών καταστάσεων και του πληροφοριακού περιεχομένου της λογιστικής πληροφόρησης. Το δείγμα περιλαμβάνει 40 βιομηχανικές εταιρίες που υιοθέτησαν οικειοθελώς τα ΔΛΠ την περίοδο 2003-2004.

σημαντικά υψηλότερες κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι η λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στην αποτίμηση της εταιρίας όταν εφαρμόζονται τα ΔΛΠ ενώ το αντίθετο συμβαίνει για τα καθαρά κέρδη. Γενικά, οι προσαρμογές που υποδεικνύονται από τα ΔΛΠ αναφορικά με τη λογιστική αξία ιδίων κεφαλαίων συνοδεύονται από πληροφοριακό περιεχόμενο ενώ δεν ισχύει το ίδιο για τις προσαρμογές που αφορούν στα καθαρά κέρδη. Σε παρόμοια συμπεράσματα καταλήγουν οι Georgakopoulou et al. (2010)¹⁴ καθώς επισημαίνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση της λογιστικής πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και, πιο συγκεκριμένα, την παροχή λιγότερο συντηρητικής πληροφόρησης (συγκριτικά με την πληροφόρηση που συντάσσεται βάσει της ελληνικής πρακτικής). Αναλυτικότερα, η αξία του μετοχικού κεφαλαίου, των συνολικών υποχρεώσεων και του ενεργητικού αυξάνεται σημαντικά κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ ως αποτέλεσμα της αποτίμησης σε εύλογες αξίες που υιοθετείται από αυτά. Σημαντικές επιπτώσεις στη λογιστική πληροφόρηση κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ εντοπίζονται από τους Iatridis and Dalla (2012)¹⁵ που αναφέρουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ επηρέασε θετικά την κερδοφορία των

14 Η έρευνα εξετάζει αν η αναδιατυπωμένη λογιστική πληροφόρηση βάσει ΔΛΠ διαφοροποιείται σημαντικά από την αρχική πληροφόρηση που παρουσιάστηκε βάσει ελληνικής λογιστικής πρακτικής. Το δείγμα περιλαμβάνει 40 μεταποιητικές εταιρίες και δεδομένα από το έτος 2004 για τα οποία οι εταιρίες δημοσίευσαν λογιστικές καταστάσεις τόσο βάσει ελληνικής λογιστικής πρακτικής όσο και βάσει ΔΛΠ (αναδιατύπωση το επόμενο έτος).

15 Η έρευνα εξετάζει τις επιπτώσεις της εφαρμογής των ΔΛΠ στην πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις. Το δείγμα περιλαμβάνει 200 μη χρηματοοικονομικές εταιρίες και δεδομένα από την περίοδο 2004-2005.

περισσότερων βιομηχανικών κλάδων και των εταιριών που συμμετέχουν στους μικρότερους (πληθυσμιακά) χρηματιστηριακούς δείκτες. Αντίθετα, τα ΔΛΠ επηρεάζουν αρνητικά (μειώνουν) τη ρευστότητα (τις τιμές των σχετικών αριθμοδεικτών) και αυξητικά του δείκτες δανειακής επιβάρυνσης. Τα ίδια ευρήματα προκύπτουν κατά την εξέταση των μεγαλύτερων εταιριών και των εταιριών με εκτενείς ανάγκες χρηματοδότησης.

Αντίθετα, οι Pazarskis et al. (2007)¹⁶ συμπεραίνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση της λογιστικής πληροφόρησης όπως αυτή αποτυπώνεται στους χρηματοοικονομικούς δείκτες ρευστότητας. Ωστόσο, εξετάζοντας τη λογιστική πληροφόρηση συνολικά για την εποχή πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ (και όχι σε ετήσια βάση), προκύπτει ότι η εφαρμογή των νέων προτύπων συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση στο λειτουργικό περιθώριο κερδοφορίας (αύξηση) και το δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (μείωση). Παρόμοια συμπεράσματα αναφέρονται από τους Παζάρσκη κ.ά. (2011)¹⁷ που συμπεραίνουν ότι η επίδραση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων και την επιχειρηματική επίδοση είναι μη σημαντική ανεξαρτήτως κατηγορίας

16 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις των εταιριών. Το δείγμα περιλαμβάνει 20 εταιρίες του κλάδου πληροφορικής και δεδομένα από τις περιόδους 2002-2004 και 2005-2007 (πριν και μετά την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ, αντίστοιχα).

17 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην πληροφόρηση που παρέχεται μέσω των λογιστικών καταστάσεων. Το δείγμα περιλαμβάνει 9 εταιρίες του κλάδου χημικών προϊόντων του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών και δεδομένα από τις περιόδους 2002-2004 και 2005-2007 (πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ).

αριθμοδεικτών (3 κατηγορίας) και αριθμοδείκτη (12 αριθμοδείκτες) που εξετάζεται. Μη σημαντική επίπτωση των ΔΛΠ στη λογιστική πληροφόρηση αναφέρεται, επίσης, από τους Pantelidis et al. (2012)¹⁸ οι οποίοι αναφέρουν ότι οι τιμές μόνο 2 εκ των 14, συνολικά, εξεταζόμενων χρηματοοικονομικών δεικτών υπόκεινται σε στατιστικά σημαντική μεταβολή (αύξηση) κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΠΧ (λειτουργικό περιθώριο κερδοφορίας και απόδοση ιδίων κεφαλαίων). Επιπρόσθετα, όταν η σύγκριση γίνεται ανάμεσα στα έτη 2002 και 2005, προκύπτει ότι μόλις 1 δείκτης (λειτουργική ταμειακή ροή / λειτουργικά έσοδα) υπόκειται σε σημαντική μεταβολή (μείωση).

Τέλος, οι Ballas et al. (2010)¹⁹ συμπεραίνουν ότι παρά τις δυσχέρειες και τα κόστη που σχετίζονται με τη μετάβαση στα ΔΛΠ, υπάρχει θετική στάση έναντι της υιοθέτηση των νέων προτύπων από τους Έλληνες λογιστές οι οποίοι πιστεύουν, κατά μέσο όρο, ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ βελτιώνει την ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης και, συνεπώς, καθιστά ευκολότερη την πρόσβαση στις χρηματοοικονομικές αγορές.

18 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της μετάβασης από την ελληνική λογιστική πρακτική στα ΔΛΠ σε επίπεδο πληροφόρησης των λογιστικών καταστάσεων. Το δείγμα περιλαμβάνει 38 εταιρίες του κλάδου βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών και του κλάδου εμπορίου και δεδομένα από την περίοδο 2002-2007.

19 Η έρευνα εξετάζει τη στάση των διοικητικών στελεχών σχετικά με την εφαρμογή των ΔΛΠ σε επίπεδο παρεχόμενης λογιστικής πληροφόρησης. Η έρευνα πραγματοποιείται μέσω ερωτηματολογίου και τα δεδομένα προκύπτουν από τις απαντήσεις των οικονομικών διευθυντών 24 εκ των 100 μεγαλύτερων εταιριών στην Ελλάδα (δεν αναφέρονται ποσοτικά κριτήρια ορισμού του μεγέθους) κατά το 2008.

3.3. Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την αντίδραση της αγοράς στην εφαρμογή των ΔΛΠ

3.3.1. Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας

Από την έρευνα των Daske et al. (2008)²⁰ προκύπτει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ συνεπάγεται σημαντική αύξηση της ρευστότητας αγοράς. Παρόμοια, η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται μείωση του κόστους κεφαλαίου και αύξηση του δείκτη Tobin's q αλλά μόνο όταν υποτίθεται ότι οι εν λόγω επιπτώσεις εμφανίζονται πριν την ημερομηνία υιοθέτηση των ΔΛΠ. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η ανθεκτικότητα (robustness) των ευρημάτων μεταβάλλεται ανάλογα με το χρονικό εύρος των δεδομένων και ανάλογα με το αν λαμβάνονται υπόψη χώρες στις οποίες το οικονομικό έτος δεν ολοκληρώνεται στα τέλη Δεκεμβρίου. Συγκριτικά με τις εταιρίες που αναβάλλουν την εφαρμογή των ΔΛΠ μέχρι αυτήν να γίνει υποχρεωτική, οι εταιρίες που τα υιοθετούν οικειοθελώς επηρεάζονται θετικά σε επίπεδο ρευστότητα και αποτίμησης της μετοχής. Σημειώνεται, ακόμη, ότι τα οφέλη

20 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της υποχρεωτικής υιοθέτησης των ΔΛΠ στην ρευστότητα αγοράς, το κόστος κεφαλαίο και το δείκτη Tobin's σε 26 χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Χονγκ Κονγκ, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Νορβηγία, Φιλιππίνες, Πολωνία, Πορτογαλία, Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο και Βενεζουέλα). Το δείγμα περιλαμβάνει 8.726 εταιρίες, εκ των οποίων 3.741 υιοθετούν για πρώτη φορά τα ΔΛΠ, που αντιστοιχούν σε 34.673 παρατηρήσεις για την περίοδο 2001-2005.

αναφορικά με τη ρευστότητα αγοράς εμφανίζονται στις χώρες με αυστηρό πλαίσιο επιβολής ή/ και περιβάλλον που παρέχει σημαντικά κίνητρα για την εφαρμογή των ΔΛΠ. Παρόμοια, οι επιπτώσεις της εφαρμογής των ΔΛΠ είναι εντονότερες στις χώρες με μεγαλύτερες διαφορές ανάμεσα στα τοπικά λογιστικά πρότυπα και τα ΔΛΠ και τις χώρες χωρίς ιδιαίτερη στρατηγική προώθησης της εναρμόνισης με τα ΔΛΠ. Σημαντική επίπτωση των ΔΛΠ σε μεγέθη της αγοράς αναφέρεται, επίσης, από τους Beuselinck et al. (2009)²¹ που συμπεραίνουν ότι η συγχρονικότητα των αποδόσεων των μετοχών μειώνεται κατά το έτος υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΛΠ αλλά αυξάνεται σημαντικά κατά το έτος που ακολουθεί σε επίπεδο που υπερβαίνει το προ εφαρμογής ΔΛΠ επίπεδο. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι η δραστηριότητα των αναλυτών οδηγεί σε περισσότερη συγχρονικότητα των αποδόσεων των μετοχών με την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ. Αντίθετα, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η μεγαλύτερη κατοχή μετοχών εκ μέρους θεσμικών επενδυτών επηρεάζει τη συγχρονικότητα των αποδόσεων των μετοχών κατά το έτος υποχρεωτικής εφαρμογής ΔΛΠ ή στα επόμενα έτη. Οι Armstrong et al. (2010)²² αναφέρουν ότι οι

21 Η έρευνα εξετάζει αν η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ επηρεάζει την ροή εταιρικής πληροφόρησης και αν συμβάλλει στο ενημερωτικό χαρακτήρα (informativeness) των τιμών των μετοχών όπως αυτός μετράται από τη συγχρονικότητα (synchronicity). Το δείγμα περιλαμβάνει 1.904 εισηγμένες εταιρίες (εξαιρούνται εταιρίες που λειτουργούν υπό ειδικό θεσμικό καθεστώς) από 14 ευρωπαϊκές χώρες (ΕΕ των 15 με εξαίρεση το Λουξεμβούργο) και καλύπτει τη χρονική περίοδο 2003-2007 (σύνολο 9.520 παρατηρήσεις).

22 Η έρευνα εξετάζει την αντίδραση της αγοράς, μέσω των τιμών των μετοχών, σε 16 γεγονότα που συνδέονται με την υιοθέτηση των ΔΛΠ σε 18 ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο). Το δείγμα περιλαμβάνει 3.265 εταιρίες και 52.240 ετήσιες παρατηρήσεις συνολικά.

επενδυτές στην Ευρώπη αντέδρασαν θετικά στην υιοθέτηση των ΔΛΠ δεδομένου ότι τόσο η συνολική αντίδραση της αγοράς όσο και η αντίδραση αναφορικά με 13 από τα 16 γεγονότα που εξετάζονται είναι θετική. Όσον αφορά στις αναμενόμενες αλλαγές στο περιβάλλον πληροφόρησης, προκύπτει ότι η θετική αντίδραση είναι μεγαλύτερη σε χώρες με χαμηλότερη ποιότητα πληροφόρησης και υψηλότερες ασυμμετρίες πληροφόρησης πριν την υιοθέτηση των ΔΛΠ. Επιπρόσθετα, η αντίδραση των επενδυτών είναι λιγότερο θετική στις χώρες που εφαρμόζουν δίκαιο θεσμικού πλαισίου (code law). “Μικτά” ευρήματα παρατίθενται από τους Defond et al. (2012)²³ σύμφωνα με τους οποίους ο κίνδυνος κραχ μειώνεται κατά μέσο όρο, για τις μη χρηματοοικονομικές εταιρίες, μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ και αυτό συμβαίνει με μεγαλύτερη ένταση σε αδύναμα πληροφοριακά περιβάλλοντα και χώρες με μεγαλύτερες αλλαγές στο πεδίο των λογιστικών προτύπων. Αντίθετα, δεν εντοπίζεται μεταβολή του κινδύνου κραχ για τις χρηματοοικονομικές εταιρίες. Ωστόσο, οι χρηματοοικονομικές εταιρίες που επηρεάστηκαν λιγότερο από τα ΔΛΠ υπόκεινται σε μείωση του κινδύνου κραχ ενώ οι τράπεζες που λειτουργούν εντός πιο χαλαρού θεσμικού πλαισίου υπόκεινται σε αύξηση του κινδύνου κραχ.

23 Η έρευνα εξετάζει αν η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ επηρεάζει τον κίνδυνο “κραχ” των εταιριών που ορίζεται ως η συχνότητα εμφάνισης ακραία αρνητικών αποδόσεων μετοχών. Το δείγμα περιλαμβάνει 10.220 ετήσιες παρατηρήσεις εταιριών που εφάρμοσαν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ (εκ των οποίων 8.472 παρατηρήσεις αφορούν σε μη χρηματοοικονομικές και 1.748 παρατηρήσεις αφορούν σε χρηματοοικονομικές εταιρίες) και 1.596 ετήσιες παρατηρήσεις εταιριών που εφάρμοσαν οικειοθελώς τα ΔΛΠ (εκ των οποίων 1.400 παρατηρήσεις αφορούν σε μη χρηματοοικονομικές και 196 παρατηρήσεις αφορούν σε χρηματοοικονομικές εταιρίες) από 19 χώρες (Αργεντινή, Βραζιλία, Καναδά, Χιλή, Κίνα, Κολομβία, Ινδία, Ινδονησία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Κορέα, Μαλαισία, Μεξικό, Μαρόκο, Πακιστάν, Σρι Λάνκα, Ταϊβάν, Ταϊλάνδη και ΗΠΑ) την περίοδο 2003-2006, 2 έτη πριν και 2 έτη μετά την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ.

3.3.2. Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας

Ο Floros (2007)²⁴ αναφέρει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ συνοδεύτηκε από αρνητική αλλά όχι σημαντική επίπτωση στην μεταβλητότητα των τιμών των μετοχών. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι η ανακοίνωση θετικών νέων συνεπάγεται, μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ, μικρότερη επίδραση στη μεταβλητότητα ενώ η διατηρησιμότητα των “σοκ” (shocks) μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ μειώνεται υποδεικνύονται αυξημένη αποτελεσματικότητα αγοράς. Παρόμοια συμπεράσματα παρατίθενται από τους Maggina and Tsaklaganos (2011)²⁵ σύμφωνα με τους οποίους η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντικές επιπτώσεις στην κεφαλαιαγορά. Ωστόσο, η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται αύξηση του πλήθους εταιριών με επιτροπές εσωτερικού ελέγχου κατά 7% το 2005 και 17,36% το 2007.

Αντίθετα, οι Stauroopoulos et al. (2011)²⁶ συμπεραίνουν ότι οι επενδυτές προεξοφλούν τα κέρδη κατά την αποτίμηση εταιριών που προβαίνουν σε συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη σε επίπεδο πωλήσεων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό συμβαίνει με μεγαλύτερη ένταση μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Αντίθετα, η

24 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στη μεταβλητότητα της αγοράς μετοχών. Το δείγμα περιλαμβάνει εταιρίες του Γενικού Δείκτη και των δεικτών FTSE/ASE 20, FTSE/ASE Mid 40 FTSE Small Cap 80 για την περίοδο 2003-2005.

25 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στην αγορά και την αντίδραση αυτή στο εν λόγω γεγονός. Το δείγμα περιλαμβάνει το σύνολο των εισηγμένων εταιριών που δημοσιεύουν λογιστικές καταστάσεις με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου και δεδομένα από την περίοδο 1997-2007.

26 Η έρευνα εξετάζει το πληροφοριακό περιεχόμενο της πληροφόρησης που αφορά σε συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (βλ. προηγούμενη ανάλυση για το ΔΛΠ24). Το δείγμα περιλαμβάνει τις εταιρίες του δείκτη FTSE/ASE 20 και δεδομένα από την περίοδο 2002-2007.

ένταση με την οποία οι επενδυτές προεξοφλούν τα κέρδη κατά την αποτίμηση εταιριών που προβαίνουν σε συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη σε επίπεδο περιουσιακών στοιχείων δε μεταβάλλεται μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

3.4. Εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν την επίπτωση των ΔΛΠ στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης

3.4.1. Έρευνες για εταιρίες εκτός Ελλάδας

Από την έρευνα των Barth et al. (2009)²⁷ προκύπτει ότι οι εταιρίες που εφαρμόζουν τις GAAP των ΗΠΑ παρέχουν λογιστική πληροφόρηση μεγαλύτερο πληροφοριακό περιεχομένου. Όταν οι εκτός των ΗΠΑ εταιρίες εφαρμόζουν τα τοπικά λογιστικά

²⁷ Η έρευνα εξετάζει αν η λογιστική πληροφόρηση που προκύπτει κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ από εταιρίες εκτός ΗΠΑ (οι οποίες δεν είναι ταυτόχρονα εισηγμένες σε κάποιο χρηματιστήριο των ΗΠΑ) είναι συγκρίσιμη με τη λογιστική πληροφόρηση που προκύπτει από την εφαρμογή των GAAP των ΗΠΑ από εταιρίες εντός της χώρας. Το δείγμα περιλαμβάνει 3.055 εταιρίες και συνολικά 15.458 ετήσιες παρατηρήσεις από 26 χώρες (Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Καναδάς, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Χονγκ Κονγκ, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Ολλανδία, Νορβηγία, Περού, Φιλιππίνες, Πορτογαλία, Σιγκαπούρη, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο) και αντίστοιχο πλήθος και ετήσιες παρατηρήσεις εταιριών που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ κατά την περίοδο 1995-2006.

πρότυπα και κατόπιν υιοθετούν τα ΔΛΠ, το πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης τους είναι περισσότερο συγκρίσιμο με αυτό των εταιριών εντός ΗΠΑ σε επίπεδο τιμών μετοχών και αποδόσεων μετοχών αλλά δε συμβαίνει το ίδιο όταν το πληροφοριακό περιεχόμενο προσεγγίζεται με διαφορετικά μέτρα. Επιπρόσθετα, η συγκρισιμότητα των καθαρών κερδών (net income) των εκτός ΗΠΑ εταιριών και των εντός ΗΠΑ εταιριών είναι μεγαλύτερη όταν οι εκτός ΗΠΑ εταιρίες εφαρμόζουν τα ΔΛΠ παρά όταν εφαρμόζουν τα τοπικά λογιστικά πρότυπα. Το εν λόγω εύρημα δε μεταβάλλεται όταν λαμβάνεται υπόψη ο τύπος του νομικού καθεστώτος της χώρας (θεσμικό πλαίσιο έναντι εθιμικού δικαίου, code law έναντι common law). Βελτίωση του πληροφοριακού περιεχομένου της λογιστικής πληροφόρησης αναφέρεται, επίσης, από τους Jarva and Lanto (2012)²⁸ που συμπεραίνουν ότι, γενικά, η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται αύξηση κερδών, μείωση ιδίων κεφαλαίων και αύξηση υποχρεώσεων. Ωστόσο, προκύπτει ότι η ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης που συντάσσεται βάσει ΔΛΠ δεν είναι ανώτερη της ποιότητας της λογιστικής πληροφόρησης που συντάσσεται βάσει των τοπικών προτύπων. Επιπρόσθετα, η ικανότητα των κερδών βάσει ΔΛΠ να προβλέψουν την ταμειακή ροή του επόμενου έτους είναι οριακά υψηλότερη εκείνης των κερδών βάσει φινλανδικών λογιστικών προτύπων. Παρόμοια, οι Loureiro and Taboada (2012)²⁹ παραθέτουν ευρήματα σύμφωνα με τα οποία η οικειοθελής, συγκριτικά με την υποχρεωτική, υιοθέτηση των ΔΛΠ συνεπάγεται σημαντική

28 Η έρευνα συγκρίνει το πληροφοριακό περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται βάσει των φινλανδικών λογιστικών προτύπων κι εκείνων που συντάσσονται βάσει των ΔΛΠ. Το δείγμα περιλαμβάνει 94 εταιρίες και δεδομένα από το 2005, έτος της πρώτης εφαρμογής των ΔΛΠ στη χώρα.

29 Η έρευνα εξετάζει την επίδραση της υποχρεωτικής και οικειοθελούς εφαρμογής των ΔΛΠ στο πληροφοριακό περιεχόμενο των τιμών των μετοχών. Το δείγμα περιλαμβάνει 3.994 εταιρίες από 30 χώρες (Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βραζιλία, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ινδία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Ιορδανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Νορβηγία, Φιλιππίνες, Πολωνία, Πορτογαλία, Νότια Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο και Βενεζουέλα) και δεδομένα από την περίοδο 1999-2005).

μεγαλύτερη αύξηση του πληροφοριακού περιεχομένου της τιμής των μετοχών και το εύρημα αυτό είναι εντονότερο στις ευρωπαϊκές χώρες. Επιπρόσθετα, το θεσμικό περιβάλλον επιβολής της εφαρμογής των ΔΛΠ επηρεάζει σημαντικά το πληροφοριακό περιεχόμενο των μετοχών μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ καθώς η αύξηση του πληροφοριακού περιεχομένου των τιμών των μετοχών είναι μεγαλύτερη για της εταιρίες που υιοθετούν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ/ΔΧΠΧ σε χώρες με ισχυρούς μηχανισμούς επιβολής συγκριτικά με εταιρίες που υιοθετούν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ/ΔΧΠΧ σε χώρες με αδύναμους μηχανισμούς επιβολής. Σε συμφωνία με τις παραπάνω αναφερόμενες έρευνες, οι Qu et al. (2012)³⁰ αναφέρουν ότι η εμπιστοσύνη των επενδυτών στην πληροφόρηση της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης είναι μεγαλύτερη μετά την εφαρμογή των νέων προτύπων. Παρόμοια, η εφαρμογή των τροποποιημένων προτύπων συνεπάγεται την έναρξη χρήσης της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων για την αποτίμηση της μετοχής κάτι που δε συμβαίνει όταν εφαρμόζονται τα τοπικά πρότυπα. Μία ακόμη έρευνα που επισημαίνει τη βελτίωση του πληροφοριακού περιεχομένου είναι αυτή του Suadiye (2012)³¹ σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή των ΔΛΠ βελτιώνει το πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης όταν εξετάζεται η σχέση λογιστικών κερδών και τιμής της μετοχής έξι μήνες μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Παρόμοια οι Jaweher and Mounira (2014)³² συμπεραίνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται

30 Η έρευνα εξετάζει αν η υιοθέτηση των τροποποιημένων σύμφωνα με τα ΔΛΠ κινεζικών λογιστικών προτύπων, το 2007, βελτίωσε την ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης που απευθύνεται στους επενδυτές της αγοράς Α-μετοχών στην Κίνα. Στην αγορά αγορά Α-μετοχών διαπραγματεύονται μετοχές που μπορούν να αγοραστούν και να πωληθούν σε εντόπιους επενδυτές. Το δείγμα περιλαμβάνει 309 εταιρίες της εν λόγω αγοράς και καλύπτει την περίοδο 2004-2006 και 2008-2010 (προ και μετά την εφαρμογή των τροποποιημένων προτύπων).

31 Η έρευνα εξετάζει την επίπτωση των ΔΛΠ στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης στην Τουρκία. Το δείγμα περιλαμβάνει 193 εισηγμένες εταιρίες με δεδομένα από την περίοδο 2000-2002 και την περίοδο 2005-2009.

32 Η έρευνα εξετάζει τον αντίκτυπο των ΔΛΠ στην ποιότητα των κερδών και, πιο συγκεκριμένα, αν η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται βελτίωση της ποιότητας κερδών. Το δείγμα περιλαμβάνει 1.901 εταιρίες από 17 χώρες (Γερμανία, Αυστραλία, Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία,

βελτίωση της προβλεψιμότητας (predictability), διατηρησιμότητας (persistence), επικαιρότητας (timeliness) και της εξομάλυνσης (smoothing) των κερδών. Αντίθετα, η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται βελτίωση του πληροφοριακού περιεχομένου, της έγκαιρης αναγνώρισης ζημιών και της ποιότητας των δεδουλευμένων κονδυλίων (accruals).

3.4.2. Έρευνες για εταιρίες εντός Ελλάδας

Οι Tsalavoutas et al. (2010)³³ συμπεραίνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται στατιστικά σημαντική μεταβολή στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής αξίας του μετοχικού κεφαλαίου και των καθαρών μετά φόρων κερδών. Το εύρημα αυτό δεν επηρεάζεται από παράγοντες όπως το εταιρικό μέγεθος και την ποιότητα των υπηρεσιών ορκωτών ελεγκτών (που μετράται ανάλογα με το αν ο έλεγχος πραγματοποιείται από κάποια από 4 μεγαλύτερες ελεγκτικές εταιρίες παγκοσμίως). Παρόμοια, οι Tsalavoutas et al. (2012)³⁴ αναφέρουν ότι η εφαρμογή

Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία και Ελβετία) για την περίοδο 2001-2010.

33 Η έρευνα εξετάζει το πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης μετά τη μετάβαση σε καθεστώς ΔΛΠ. Το δείγμα περιλαμβάνει 159 μη χρηματοοικονομικές εταιρίες και δεδομένα από την περίοδο 2004-2005.

34 Πρόκειται για τους ίδιους συγγραφείς που έχουν αναφερθεί, ήδη, με έτος δημοσίευσης το 2010 (βλ. προηγούμενη ανάλυση). Ωστόσο, επειδή το δείγμα είναι εκτενέστερο τόσο αναφορικά με το πλήθος των εταιριών όσο και με τη χρονική περίοδο που καλύπτει, κρίθηκε ορθό να αναφερθεί ξεχωριστά η υπό εξέταση έρευνα. Η έρευνα εξετάζει το πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης μετά τη μετάβαση σε καθεστώς ΔΛΠ. Το δείγμα περιλαμβάνει 1.861 ετήσιες παρατηρήσεις από την περίοδο 2001-2008. Το πλήθος των εταιριών κατά έτος κυμαίνεται

των ΔΛΠ δε συνεπάγεται μεταβολή στο συνδυασμένο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής αξίας ιδίων κεφαλαίων και καθαρών κερδών. Ωστόσο, παρατηρείται αύξηση στη βαρύτητα που αποδίδουν οι επενδυτές στη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων και μείωση στη βαρύτητα που αποδίδουν στα καθαρά κέρδη.

Αντίθετα, οι Doukakis et al. (2010)³⁵ συμπεραίνουν ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ δε συνεπάγεται συστηματική βελτίωση της διατηρησιμότητας των κερδών και των συστατικών των κερδών αναφορικά με τη μελλοντική κερδοφορία. Αντίθετα, μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ, η διατηρησιμότητα των λειτουργικών και μη λειτουργικών κερδών είναι μικρότερη. Το ίδιο συμβαίνει και με την ερμηνευτική ισχύ όλων των σχετικών υποδειγμάτων μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

3.5. Συμπεράσματα και σχόλια για τις εμπειρικές έρευνες

Από την εξέταση των εμπειρικών ερευνών προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα. Αρχικά, όσον αφορά στις χρονικές περιόδους που εξετάζονται, πρέπει να σημειωθεί

από 210 (το 2008) έως 249 (το 2003).

35 Η έρευνα εξετάζει τη διατηρησιμότητα των κερδών και των συστατικών των κερδών (earnings components) μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ για το σύνολο των εισηγμένων μη χρηματοοικονομικών εταιριών κατά την περίοδο 2003-2007.

ότι το “μοτίβο” είναι κοινό σε όλες τις έρευνες. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι έρευνες χρησιμοποιούν δεδομένα πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ και προβαίνουν σε σύγκριση των μεγεθών που εξετάζουν για τις δύο περιόδους έτσι ώστε να διαπιστωθεί η επιρροή των νέων προτύπων.

Όσον αφορά στο περιεχόμενο των ερευνών, παρατηρούμε ότι τα τρία βασικότερα ζητήματα που εξετάζονται είναι η διαφοροποίηση της πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις, η αντίδραση της αγοράς κατόπιν εφαρμογής των νέων προτύπων και η επίπτωση στο πληροφοριακό περιεχόμενο ή/και τα επιμέρους συστατικά του.

Σε επίπεδο ευρημάτων, οι έρευνες που αφορούν σε εταιρίες εκτός Ελλάδας συμπεραίνουν, γενικά, ότι τα ΔΛΠ συνεπάγονται σημαντική μεταβολή στις υπό εξέταση μεταβλητές. Αντίθετα, οι έρευνες που αφορούν σε εταιρίες από την Ελλάδα οδηγούνται στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δεν επέφερε, με κάποιες εξαιρέσεις, σημαντικές αλλαγές στις υπό εξέταση μεταβλητές.

4. Εμπειρική διερεύνηση

4.1. Διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων

Όπως αναφέρθηκε στο εισαγωγικό τμήμα της εργασίας, ο βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στις τιμές των μετοχών των εισηγμένων εταιριών. Επιπρόσθετα, η εργασία στοχεύει στον εντοπισμό διαφορών σε επίπεδο λογιστικής πληροφόρησης ανάμεσα στις οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται βάσει ελληνικής λογιστικής πρακτικής και εκείνων που συντάσσονται βάσει ΔΛΠ.

Από τη σύνοψη εμπειρικών ερευνών που παρουσιάστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, προκύπτει ότι σε διεθνές επίπεδο η εφαρμογή των ΔΛΠ επηρεάζει σημαντικά κάποια μεγέθη αγοράς. Αντίθετα, στην πλειοψηφία των ερευνών που εξετάζουν εταιρίες από την Ελλάδα δεν εντοπίζεται κάτι τέτοιο. Συνεπώς, δεν είναι δυνατή η διατύπωση σχετικής ερευνητικής υπόθεσης προς μία κατεύθυνση, πχ “η εφαρμογή των ΔΛΠ επηρεάζει θετικά τις τιμές των μετοχών”. Για το λόγο αυτό, θα διατυπώσουμε την σχετική ερευνητική υπόθεση σε “ανοικτή” μορφή χωρίς, δηλαδή, να εξετάσουμε αν συμβαίνει κάτι συγκεκριμένο αλλά, αντί αυτού, να εξετάσουμε τι ακριβώς συμβαίνει. Συνεπώς, η πρώτη ερευνητική υπόθεση έχει ως εξής:

Ερευνητική Υπόθεση 1:

Y1α: Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα επηρέασε σημαντικά τις τιμές των μετοχών

Y1β: Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα ΔΕΝ επηρέασε σημαντικά τις τιμές των μετοχών

Όσον αφορά στο δεύτερο στόχο της έρευνας, η κατάσταση, τουλάχιστον αναφορικά με την Ελλάδα, είναι σαφώς πιο ξεκάθαρη καθώς τα υφιστάμενα εμπειρικά ευρήματα δείχνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση της πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις. Κατά συνέπεια η δεύτερη ερευνητική υπόθεση διατυπώνεται ως εξής:

Ερευνητική Υπόθεση 2:

Y2: Η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση της πληροφόρησης που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις.

4.2. Μεθοδολογία & μεταβλητές

Η πρώτη ερευνητική υπόθεση (Y1α και Y1β) εξετάζεται με 3 τρόπους. Αρχικά,

εξετάζουμε αυτή καθαυτή τη διαχρονική εξέλιξη των τιμών και των αποδόσεων των μετοχών με στόχο τον εντοπισμό μεταβολής “κοντά” στη χρονική στιγμή της πρώτης εφαρμογής των ΔΛΠ. Το πόσο “κοντά” πρέπει να είναι αυτή η χρονική στιγμή διαφέρει από ερευνητή σε ερευνητή. Οι Tsalavoutas et al. (2010) χρησιμοποιούν ένα “παράθυρο” 4 μηνών μετά το τέλος του οικονομικού έτους. Πιο απλά, υποστηρίζουν ότι οι επενδυτές (η “αγορά”) χρειάζεται 20 ημέρες μετά τη δημοσίευση των λογιστικών καταστάσεων για να απορροφήσει την νέα πληροφόρηση, να διαμορφώσει άποψη και να αποτυπώσει αυτήν την άποψη στις τιμές των μετοχών. Αντίθετα, ο Suadiye (2012) χρησιμοποιεί ένα “παράθυρο” 6 μηνών μετά το τέλος του οικονομικού έτους. Θεωρούμε ότι οι προσέγγιση των Tsalavoutas et al. (2010) είναι προτιμότερη για την παρούσα εργασία καθώς αφορά στην ελληνική πραγματικότητα. Κατά συνέπεια, θα λάβουμε υπόψη το διάστημα από την 110^η ημέρα έως και την 130^η ημέρα μετά τις 31/12/2005. Η 110^η ημέρα του 2005 είναι η 20/04/2005 και η 130^η ημέρα μετά τις 31/12/2005 είναι η 10/05/2005. Ανάμεσα σε αυτές τις ημέρες (χωρίς αυτές) μεσολαβούν 13 εργάσιμες ημέρες³⁶. Για κάθε μία από αυτές θα υπολογίσουμε τη μέση απόδοση του συνόλου των μετοχών με την παρακάτω μεταβλητή:

$$MHAM_t = \frac{\sum_{j=1}^{13} \ln\left(\frac{P_{j,t}}{P_{j,t-1}}\right)}{22}$$

Όπου MHAM η Μέση Ημερήσια Απόδοση Μετοχών την εργάσιμη ημέρα t, $P_{j,t}$ η τιμή της j μετοχής την εργάσιμη ημέρα t και $P_{j,t-1}$ η τιμή της μετοχής j την εργάσιμη ημέρα t-

36 Συγκεκριμένα οι μέρες είναι: 21^η, 22^η, 25^η, 26^η, 27^η, 28^η και 29^η Απριλίου και 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 6^η και 9^η Μαΐου.

1, j δείκτης για την εταιρία ($j = 1, \dots, 22$) και t δείκτης για την εργάσιμη ημέρα ($t = 1, \dots,$

13). Ο λογάριθμος $\ln(P_t/P_{t-1})$ είναι η ημερήσια λογαριθμική απόδοση της μετοχής.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε, με το στατιστικό t, αν η ΜΗΑΜ μεταβάλλεται σημαντικά σε κάποια εργάσιμη ημέρα. Έτσι μπορούμε να διαπιστώσουμε αν τη στιγμή που υποτίθεται ότι η λογιστική πληροφόρηση αποτυπώνεται στις τιμές των μετοχών, άρα και τις αποδόσεις τους, τα ΔΛΠ παρέχουν νέα πληροφόρηση στους επενδυτές. Σε περίπτωση που λόγω μη κανονικά κατανεμημένων μεταβλητών, ο έλεγχος t είναι αδύνατος, θα χρησιμοποιήσουμε τον μη παραμετρικό έλεγχο Mann-Whitney για τη διαφορά της διαμέσου. Η κανονικότητα της κατανομής ελέγχεται με τον έλεγχο Shapiro-Wilk.

Ο δεύτερος τρόπος που θα χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο των Υ1α και Υ1β συνίσταται στον υπολογισμό της μεταβλητότητας των αποδόσεων των μετοχών πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Στην παρούσα εργασία θα χρησιμοποιήσουμε τη διακύμανση των αποδόσεων ως μέτρο μεταβλητότητας και θα εφαρμόσουμε προσέγγιση όμοια με αυτήν που περιγράφηκε παραπάνω. Αναλυτικότερα, θα ελέγξουμε, με τον έλεγχο Levene³⁷, αν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση της διακύμανσης των αποδόσεων στο χρονικό “παράθυρο” μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Επιπρόσθετα, θα πραγματοποιήσουμε έλεγχο σημαντικότητας για τη διαφορά των διακυμάνσεων πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ (ανάμεσα στην περίοδο 01/01/2001-31/12/2005 και την περίοδο 01/01/2006-31/12/2008, βλ. επόμενη

37 Levene, H., Olkin, I., and Hotelling, H. (1960) "Contributions to Probability and Statistics", Essays in Honor of Harold Hotelling, Stanford University Press, pp.278–292.

ενότητα για το χρονικό ορίζοντα της έρευνας).

Η τρίτη προσέγγιση για τον έλεγχο των Y1α και Y2β συνίσταται στην εξέταση του πληροφοριακού περιεχομένου της λογιστικής πληροφόρησης. Αναλυτικότερα, υιοθετούμε την προσέγγιση των Tsalavoutas et al. (2010), Maggina and Tsaklanganos (2011) και Suadiye (2012) που παλινδρομούν την τιμή της μετοχής έναντι της λογιστικής αξίας των κερδών ανά μετοχή και της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων. Συνεπώς, τα υποδείγματα παλινδρόμησης που θα εκτιμηθούν στην παρούσα εργασία έχουν ως εξής

$$\text{Υπόδειγμα 1: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{EPS}_j + \varepsilon_j$$

$$\text{Υπόδειγμα 2: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{BVPS}_j + \varepsilon_j$$

$$\text{Υπόδειγμα 3: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{EPS}_j + \beta_2 \text{BVPS}_j + \varepsilon_j$$

Όπου P η τιμή μετοχής, EPS τα κέρδη ανά μετοχή, BVPS η λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων ανά μετοχή και j δείκτης για την εταιρία.

Πριν προχωρήσουμε, είναι απαραίτητο να προβούμε σε ορισμένες επισημάνσεις. Αρχικά, η απουσία δείκτη για το χρόνο έγινε για να μην υπάρξει σύγχυση με τους προηγούμενους τύπους κι επειδή τα υποδείγματα εκτιμώνται με διαστρωματικά δεδομένα (panel data). Η εξαρτημένη μεταβλητή καταγράφεται σε 2 περιόδους. Η πρώτη περιλαμβάνει παρατηρήσεις τιμών μετοχών από τα έτη 2003, 2004 και 2005 και λογιστική πληροφόρηση (που έχει συνταχθεί βάσει της ελληνικής πρακτικής) από τα έτη 2002, 2003 και 2004, αντίστοιχα. Η δεύτερη περίοδος περιλαμβάνει παρατηρήσεις τιμών μετοχών από τα έτη 2006, 2007 και 2008 και λογιστική

πληροφόρηση (σύμφωνα με τα ΔΛΠ) από τα έτη 2005, 2006 και 2007, αντίστοιχα. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να εξετάσουμε το πληροφοριακό περιεχόμενο τη λογιστικής πληροφόρησης σε ισομεγέθη χρονικά διαστήματα πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Προφανώς, δεν υπάρχει επιστημονικό κριτήριο που να τεκμηριώνει την επιλογή των 3 ετών ως εύρος των χρονικών περιόδων πριν και μετά τα ΔΛΠ. Θεωρούμε ότι 3 έτη είναι αρκετά για να γίνουν τα ΔΛΠ πλήρως κατανοητά από την αγορά. Παρόμοιο χρονικό εύρος υιοθετείται από τους Pazarskis et al. (2011) και Pantelidis et al. (2012). Η εξαρτημένη μεταβλητή καταγράφεται την 2^η Μαΐου³⁸ κάθε έτους (2003 έως και 2008) και η τιμή των ανεξάρτητων μεταβλητών στο τέλος του προηγούμενου έτους (2002 έως και 2007). Σε περίπτωση που η 2^η Μαΐου δεν είναι εργάσιμη, λαμβάνουμε υπόψη την επόμενη εργάσιμη κ.ο.κ. Σημειώνεται, επίσης, ότι η εκτίμηση 3 υποδειγμάτων στοχεύει στη διερεύνηση ύπαρξης-προσφοράς πρόσθετου πληροφοριακού περιεχομένου από κάθε ανεξάρτητη μεταβλητή. Επιπρόσθετα, για κάθε υπόδειγμα θα εκτιμήσουμε ένα νέο που θα περιλαμβάνει 2 ψευδομεταβλητές για 2 από τους 3 κλάδους λειτουργίας των εταιριών έτσι ώστε να εξετάσουμε αν υπάρχει επιρροή του αντικειμένου εργασιών στο πληροφοριακό περιεχόμενο της λογιστικής πληροφόρησης³⁹. Συνεπώς, τα νέα υποδείγματα είναι τα εξής:

38 Δεδομένου ότι οι μήνες Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος και Απρίλιος έχουν, αντίστοιχα, 31, 28, 31 και 30 ημέρες, η 1^η Μαΐου είναι η πρώτη ημέρα μετά τις 120 ημέρες που ακολουθούν το “κλείσιμο” του έτους. Κατά συνέπεια, η πρώτη εργάσιμη ημέρα είναι η 2^η Μαΐου.

39 Εξορισμού, όταν επιθυμούμε να λάβουμε υπόψη n διωνυμικά χαρακτηριστικά (πχ “ναι” και “όχι”), χρησιμοποιούμε $n-1$ ψευδομεταβλητές καθώς όταν όλες λαμβάνουν την τιμή 0 υποδεικνύουν ότι συμβαίνει το n -ιοστό γεγονός.

$$\text{Υπόδειγμα 4: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{EPS}_j + \beta_2 \text{DV}_{\text{ΠΟΑ}} + \beta_3 \text{DV}_{\text{ΠΥ}} + \varepsilon_j$$

$$\text{Υπόδειγμα 5: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{BVPS}_j + \beta_2 \text{DV}_{\text{ΠΟΑ}} + \beta_3 \text{DV}_{\text{ΠΥ}} + \varepsilon_j$$

$$\text{Υπόδειγμα 6: } P_j = \beta_0 + \beta_1 \text{EPS}_j + \beta_2 \text{BVPS}_j + \beta_3 \text{DV}_{\text{ΠΟΑ}} + \beta_4 \text{DV}_{\text{ΠΥ}} + \varepsilon_j$$

Όπου $\text{DV}_{\text{ΠΟΑ}}$ και $\text{DV}_{\text{ΠΥ}}$ οι ψευδομεταβλητές των κλάδων “προσωπικά και οικιακά αγαθά” και “πρώτες ύλες” (βλ. επόμενη ενότητα για τη δειγματοληψία) που λαμβάνουν την τιμή 1 αν η εταιρία ανήκει στο συγκεκριμένο κλάδο και την τιμή 0 διαφορετικά.

Η μεθοδολογία που εφαρμόζεται στη διερεύνηση της δεύτερης ερευνητικής υπόθεσης (Y2) στηρίζεται στους Pazarskis et al. (2011) και Pantelidis et al. (2012). Πιο συγκεκριμένα, οι συγγραφείς εξετάζουν αν υπάρχει στατιστικά σημαντική μεταβολή της μέσης τιμής κάθε αριθμοδείκτη από έτος σε έτος. Οι δείκτες που εξετάζονται στην τρέχουσα εργασία παρατίθενται στο Παράρτημα Β και επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις προαναφερθείσες έρευνες και την πιθανή προσφορά πληροφόρησης⁴⁰. Για τη σύγκριση της μέσης τιμής ανάμεσα σε δύο διαδοχικά έτη χρησιμοποιείται ο έλεγχος με το στατικό t ⁴¹.

Όλοι στατιστικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται σε επίπεδο σημαντικότητας 5% εκτός αν αναφέρεται κάτι διαφορετικό. Το λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε είναι το IBM SPSS.22.

40 Το πλήθος των χρηματοοικονομικών δεικτών που μπορεί να αναλυθεί είναι, σχεδόν, “άπειρο”. Για το λόγο αυτό προτιμήθηκε η συμφωνία με τη σχετική βιβλιογραφία.

41 Υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση που λόγω μη κανονικά κατανεμημένων μεταβλητών, ο έλεγχος t είναι αδύνατος, θα χρησιμοποιήσουμε τον μη παραμετρικό έλεγχο Mann-Whitney για τη διαφορά της διαμέσου.

4.3. Δειγματοληψία & δεδομένα

Οι κλάδοι του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών που επιλέχθηκαν προς εξέταση είναι οι εξής: α) προσωπικά και οικιακά αγαθά (8 εταιρίες), β) τρόφιμα και ποτά (8 εταιρίες) και γ) πρώτες ύλες (6 εταιρίες). Πριν προχωρήσουμε σε περιγραφή της συλλογής δεδομένων είναι αναγκαίο να αιτιολογήσουμε την παραπάνω επιλογή. Αρχικά, σημειώνεται ότι οι προγενέστερες έρευνες σχετικά με εταιρίες από την Ελλάδα εξετάζουν είτε το σύνολο των μη χρηματοοικονομικών εταιριών είτε επιμέρους κλάδους (στην ίδια, περίπου, αναλογία). Από τις έρευνες που έχουν εξετάσει επιμέρους κλάδους, οι περισσότερες εστιάζουν στις βιομηχανικές εταιρίες. Κατά συνέπεια, κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριλάβουμε βιομηχανικές εταιρίες στο δείγμα έτσι ώστε να προβούμε σε σύγκριση με τα υφιστάμενα ευρήματα. Σε αντίθεση με τα παραπάνω, οι προηγούμενες έρευνες δεν έχουν εξετάσει μη μεταποιητικούς κλάδους και, συνεπώς, θεωρήθηκε χρήσιμο να συμπεριλάβουμε στην ανάλυση εταιρίες με περισσότερο εμπορικό προσανατολισμό. Παράλληλα, συμπεριλάβαμε τον κλάδο των τροφίμων διότι περιλαμβάνει εταιρίες που μπορούν να χαρακτηριστούν μεταποιητικές αλλά, ταυτόχρονα, τα προϊόντα τους είναι εξορισμού καταναλωτικά. Πιο απλά, πιστεύουμε ότι ο εν λόγω κλάδος φέρει, έστω και σε περιορισμένο επίπεδο, χαρακτηριστικά από αμφότερους τους άλλους δύο κλάδους που εξετάζονται. Σημειώνεται ότι η κατάταξη των εταιριών πραγματοποιείται σύμφωνα με την σχετική πληροφόρηση που παρέχεται από την

ιστοσελίδα του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών για το 2014⁴². Αναγνωρίζουμε ότι κάτι τέτοιο εγκυμονεί τον κίνδυνο εταιρίες που κατατάσσονται σε έναν κλάδο το 2014 να μην λειτουργούσαν στον ίδιο κλάδο τα έτη που εξετάζουμε (βλ. αμέσως παρακάτω), αν και κάτι τέτοιο αναμένεται να συμβαίνει (αν συμβαίνει) για τις λιγότερες εταιρίες και όχι για την πλειοψηφία τους. Ελλείπει προφανούς εναλλακτικής επιλογής, επιλέχθηκε ο συγκεκριμένος χειρισμός. Η λίστα με τις εταιρίες ανά κλάδο παρατίθεται στο Παράρτημα Α.

Αναφορικά με τη χρονική περίοδο που καλύπτει η παρούσα έρευνα, πρέπει να τονιστεί ότι διαφοροποιείται ανάλογα με την ερευνητική υπόθεση που ελέγχεται. Στην περίπτωση της πρώτης ερευνητικής υπόθεσης, εξετάζουμε το “παράθυρο” χρόνου ανάμεσα στην 110^η και την 130^η ημέρα μετά την πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ. Ωστόσο, όταν εξετάζουμε, γενικά, τη μεταβλητότητα στην αγορά λαμβάνουμε υπόψη δεδομένα πριν και μετά την 31/12/2005 (με παλαιότερη ημερομηνία την 02/01/2000). Στην περίπτωση των υποδειγμάτων παλινδρόμησης, έχουμε αναφέρει, ήδη, ότι οι τιμές της εξαρτημένης μεταβλητής προέρχεται από την περίοδο 2003-2008 και οι τιμές των ανεξάρτητων από την περίοδο 2002-2007. Συνεπώς, διακρίνουμε δύο περιόδους: την προ ΔΛΠ (εξαρτημένη από 2003-2005 και ανεξάρτητες από 2002-2004) και τη μετά ΔΛΠ (εξαρτημένη από 2006-2008 και ανεξάρτητες από 2008). Στην περίπτωση, όμως, των χρηματοοικονομικών δεικτών, εξετάζουμε 3 περιόδους: 2000-2003 όπου η διαθέσιμη πληροφόρηση έχει συνταχθεί αποκλειστικά βάσει ελληνικής πρακτικής, 2004 όπου η διαθέσιμη πληροφόρηση

42 www.helex.gr

έχει συνταχθεί βάσει ελληνικής πρακτικής και έχει αναδιατυπωθεί βάσει ΔΛΠ και 2005-2008 όπου η διαθέσιμη πληροφόρηση έχει συνταχθεί αποκλειστικά βάσει ΔΛΠ. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζονται ισομεγέθεις χρονικές περίοδοι με αποκλειστική εφαρμογή κάθε καθεστώτος λογιστικών προτύπων “δεξιά” και “αριστερά” του έτους για το οποίο η λογιστική πληροφόρηση είναι διαθέσιμη με αμφότερα τα λογιστικά καθεστώτα. Είναι προφανές ότι, αναφορικά με την εξέταση της Υ2, το ενδιαφέρον εστιάζεται στο έτος 2004.

Τα ιστορικά δεδομένα για τις τιμές μετοχών των υπό εξέταση εταιριών λήφθηκαν από την ιστοσελίδα finance.yahoo.com. Τα δεδομένα λογιστικών καταστάσεων και αριθμοδεικτών λήφθηκαν από τη βάση δεδομένων Corporate Benchmarking Financial Analysis της Hellastat που παρέχει σχετική πληροφόρηση από το έτος 2000 και μετά. Το πλήθος των μετοχών σε κυκλοφορία αντλήθηκε από στους ισολογισμούς και τα ετήσια δελτία των εταιριών που εντοπίστηκαν στα ΦΕΚ δημοσίευσής τους από το Εθνικό Τυπογραφείο και τις ιστοσελίδες των εταιριών. Σημειώνεται, τέλος, ότι δεν ήταν δυνατό να εντοπίσουμε δεδομένα για τη μεταβλητή EPS πριν το 2005. Κατά συνέπεια, υπολογίζεται προσεγγιστικά ως “καθαρά αποτελέσματα χρήσης / πλήθος μετοχών”. Παρόμοια, η μεταβλητή BVPS υπολογίζεται ως “σύνολο ιδίων κεφαλαίων / πλήθος μετοχών”. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται τα συγκεντρωτικά περιγραφικά στατιστικά των υπό εξέταση μεταβλητών. Τα περιγραφικά στατιστικά των αριθμοδεικτών παρατίθενται στο Παράρτημα Γ εξαιτίας του εκτενούς όγκου τους (15 δείκτες, 10 έτη: 2000-2004 προ ΔΛΠ και 2004-2008 μετά ΔΛΠ).

Πίνακας 1 Συγκεντρωτικά περιγραφικά στατιστικά μεταβλητών

		Μέσος όρος	Διάμεσος	Διακύμανση	Ελάχιστο	Μέγιστο
	MHAM _{09/05/2005}	-0,010	-0,004	0,001	-0,098	0,023
	MHAM _{06/05/2005}	0,003	0,000	0,001	-0,031	0,076
	MHAM _{05/05/2005}	0,010	0,006	0,001	-0,049	0,132
	MHAM _{04/05/2005}	-0,013	-0,011	0,000	-0,050	0,000
	MHAM _{03/05/2005}	-0,007	0,000	0,000	-0,033	0,032
	MHAM _{02/05/2005}	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	MHAM _{29/04/2005}	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	MHAM _{28/04/2005}	0,012	0,006	0,001	-0,016	0,074
	MHAM _{27/04/2005}	-0,006	-0,009	0,000	-0,038	0,049
	MHAM _{26/04/2005}	-0,005	-0,006	0,000	-0,026	0,025
	MHAM _{25/04/2005}	-0,009	-0,014	0,001	-0,072	0,065
	MHAM _{22/04/2005}	0,003	0,002	0,000	-0,024	0,031
	MHAM _{21/04/2005}	0,000	0,000	0,000	-0,028	0,048
Προ ΔΛΠ	P _{02/05}	2,762	2,270	3,526	0,610	7,940
	EPS	0,180	0,178	0,167	-1,383	1,403
	BVPS	2,439	2,023	1,761	0,745	6,032
Μετά ΔΛΠ	P _{02/05}	5,932	2,650	54,195	0,490	36,460
	EPS	0,205	0,100	0,191	-1,210	1,420
	BVPS	2,680	2,166	4,309	0,443	15,371

MHAM: μέση ημερήσια απόδοση μετοχής

P: τιμή μετοχής

EPS: κέρδη ανά μετοχή

BVPS: λογιστική αξία μετοχής

4.4. Αποτελέσματα

4.4.1. Διερεύνηση της Υ1

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται για καθεμία εκ των 13 εργάσιμων ημερών, ο μέσος όρος (ΜΟ), η τυπική απόκλιση (ΤΑ), τα αποτελέσματα του ελέγχου Shapiro-Wilk για την κατανομή και τα αποτελέσματα του ελέγχου με το στατιστικό t (η υπόθεση κανονικής κατανομής δεν απορρίπτεται σε καμία περίπτωση) για την ισότητα του μέσου της ημερήσια απόδοσης των μετοχών (HAM) ανάμεσα σε κάθε ημέρα και την επόμενη της. Σημειώνεται ότι η 29/04/2005 και η 2/5/2005 δεν περιλαμβάνονται στην ανάλυση διότι όλες, ανεξαιρέτως, οι εταιρίες παρουσιάζουν μηδενική απόδοση σε αυτές τις μέρες με αποτέλεσμα την αδυναμία διενέργειας ελέγχων (ελλείπει διακύμανσης τιμών). Επίσης, δεν πραγματοποιείται έλεγχος με το στατιστικό t για την 9^η Μαΐου διότι η 10^η Μαΐου (δηλαδή η επόμενη ημέρα) δεν περιλαμβάνεται στα δεδομένα.

Πίνακας 2 Περιγραφικά στατιστικά, έλεγχος κατανομής και έλεγχος σημαντικότητας ημερήσιων μεταβολών της HAM

Ημερομηνία	ΜΟ	ΤΑ	Έλεγχος Shapiro-Wilk			Έλεγχος t		
			Στατιστικό	ΒΕ	Sig.	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
21/04/2005	0,0003	0,0204	0,930	9	0,485	-0,452	17	0,657
22/04/2005	0,0035	0,0162	0,980	9	0,966	1,599	17	0,128
25/04/2005	-0,0092	0,0297	0,919	9	0,382	-0,493	17	0,628
26/04/2005	-0,0049	0,0145	0,919	9	0,381	0,284	17	0,780
27/04/2005	-0,0065	0,0224	0,853	9	0,080	-2,064	17	0,055
28/04/2005	0,0120	0,0235	0,970	9	0,893	1,389	8	0,202

03/05/2005	-0,0073	0,0208	0,907	9	0,294	0,347	8	0,738
04/05/2005	-0,0104	0,0107	0,896	9	0,232	-2,221	17	0,040
05/05/2005	0,0100	0,0354	0,956	9	0,751	1,122	17	0,277
06/05/2005	0,0031	0,0263	0,908	9	0,303	1,166	17	0,260
09/05/2005	-0,0101	0,0291	0,933	9	0,513	-	-	-

ΜΟ: μέσος όρος

ΤΑ: τυπική απόκλιση

ΒΕ: βαθμοί ελευθερίας

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε, αρχικά, ότι η ημερήσια απόδοση των μετοχών ακολουθεί την κανονική κατανομή ανεξαρτήτως ημερομηνίας (σε κάθε περίπτωση η p-value του ελέγχου Shapiro-Wilk είναι μεγαλύτερη από την κριτική τιμή 5%). Πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι η μέση HAM βρίσκεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, καθώς δεν ξεπερνά το 1,2% σε καμία περίπτωση και είναι, επίσης, αρνητική σε 5 από τις 11 ημέρες που εξετάζονται. Όσον αφορά στην ημερήσια μεταβολή της HAM, παρατηρούμε ότι η μοναδική περίπτωση όπου αυτή είναι στατιστικά σημαντική αφορά στη μετάβαση από την 04/04/2005 οπότε λαμβάνει την τιμή -1,04% στην 05/04/2005 οπότε λαμβάνει την τιμή 1%, περίπου. Αυτή η μεταβολή είναι, εκτός από τη μοναδική στατιστικά σημαντική, η μεγαλύτερη σε απόλυτες μεταξύ των υπολοίπων. Προκύπτει, λοιπόν, ότι η μέση απόδοση των μετοχών στο 20μερο “παράθυρο” μετά τις πρώτες 110 ημέρες από την σύνταξη των λογιστικών καταστάσεων βάσει ΔΛΠ αυξάνεται σημαντικά (από στατιστικής άποψης) κατά 2, περίπου, ποσοστιαίες μονάδες. Κατά συνέπεια, υπάρχουν ενδείξεις ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται σημαντική αύξηση της μέσης απόδοσης στην αγορά. Άρα, υπάρχουν ενδείξεις που μας οδηγούν στην απόρριψη της Υ1β προς όφελος της Υ1α. Αυτό το εύρημα είναι σε συμφωνία με τους Armstrong et al. (2010)

που αναφέρουν ότι οι επενδυτές στην Ευρώπη αντέδρασαν θετικά στην υιοθέτηση των ΔΛΠ αλλά σε αντίθεση με τα ευρήματα των Maggina and Tsaklaganos (2011) σύμφωνα με τα οποία η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντικές επιπτώσεις στην κεφαλαιαγορά.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου Levene για τη διαφορά της διακύμανσης της HAM ανάμεσα σε δύο διαδοχικές εργάσιμες ημέρες (κάθε ημέρα με την επόμενη της). Υπενθυμίζεται ότι η 29/04/2005 και η 2/5/2005 δεν περιλαμβάνονται στην ανάλυση για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Πίνακας 3 Έλεγχος σημαντικότητας ημερησίων μεταβολών της διακύμανσης της HAM

Έλεγχος Levene			
Ημερομηνία	Διακύμανση	Στατιστικό F	Sig.
21/04/2005	0,0004	0,022	0,884
22/04/2005	0,0003	0,019	0,890
25/04/2005	0,0009	2,402	0,130
26/04/2005	0,0002	4,142	0,053
27/04/2005	0,0005	23,629	0,000
28/04/2005	0,0001	11,759	0,002
03/05/2005	0,0004	1,525	0,225
04/05/2005	0,0002	3,641	0,065
05/05/2005	0,0013	2,584	0,117
06/05/2005	0,0007	0,476	0,495
09/05/2005	0,0008	-	-

Ο παραπάνω πίνακας υποδεικνύει ότι η διακύμανση των ημερήσιων αποδόσεων μεταβάλλεται σημαντικά κατόπιν της πρώτης εφαρμογής των ΔΛΠ στο παράθυρο χρόνου που εξετάζουμε. Αναλυτικότερα, πρώτη σημαντική μεταβολή παρατηρείται

κατά τη μετάβαση από τις 27/04/2005 στις 28/04/2005 ($F\text{-sig} = 0,000 < 0,05$) οπότε και υπάρχει μείωση της διακύμανσης από 0,0005 σε 0,0001. Η επόμενη σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται κατά τη μετάβαση από τις 28/04/2005 στις 03/05/2005 ($F\text{-sig.} = 0,002 < 0,05$) οπότε και υπάρχει αύξηση της διακύμανσης από 0,0001 σε 0,0004 δηλαδή, περίπου, στα επίπεδα της 27/04/2005. Είναι προφανές ότι έχουμε δύο αντικρουόμενα ευρήματα. Υποθέτοντας ότι το “παράθυρο” χρόνου που λαμβάνουμε υπόψη “συλλαμβάνει” την αποτύπωση της πληροφόρησης των ΔΛΠ στις αποδόσεις των μετοχών, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η αρχική αντίδραση των επενδυτών συνεπάγεται μείωση της μεταβλητότητας στην αγορά η οποία αυξάνεται αμέσως χωρίς, όμως, να φτάνει στα προ της μείωσης επίπεδα. Συνεπώς, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται μείωση της μεταβλητότητας των αποδόσεων. Βάσει αυτού, οδηγούμαστε στην απόρριψη της $H_{1\beta}$ προς όφελος της $H_{1\alpha}$. Το συμπέρασμα αυτό είναι εν μέρει σύμφωνο με τα ευρήματα του Floros (2007) που αναφέρει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ συνοδεύτηκε από αρνητική αλλά όχι (στατιστικά) σημαντική επίπτωση στη μεταβλητότητα των τιμών των μετοχών.

Στον πίνακα που ακολουθεί πραγματοποιείται σύγκριση της διακύμανσης των αποδόσεων προ και μετά ΔΛΠ για κάθε εταιρία ξεχωριστά. Οι εταιρίες με σύμβολο μετοχής (βλ. Παράρτημα Α) ΣΑΡ, ΕΕΕ, ΝΗΡ, και ΛΟΥΛΗ δεν περιλαμβάνονται στην ανάλυση ελλείψει δεδομένων τιμών μετοχών για την προ ΔΛΠ περίοδο.

Πίνακας 4 Έλεγχος διαφοροποίησης της διακύμανσης ημερήσιων αποδόσεων για κάθε εταιρία πριν και την εφαρμογή των ΔΛΠ

Σύμβολο	Διακύμανση ημερήσιων αποδόσεων	Έλεγχος Levene
---------	--------------------------------	----------------

μετοχής	Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ	Στατιστικό F	Sig.
ΕΠΛΚ	0,0018	0,0017	13,251	0,000
ΜΟΥΖΚ	0,0013	0,0022	20,107	0,000
ΟΛΥΜΠ	0,0009	0,0026	22,066	0,000
ΔΡΟΜΕ	0,0012	0,0025	78,965	0,000
ΒΙΟΚΑ	0,0008	0,0018	10,019	0,002
ΜΠΕΛΑ	0,0009	0,0009	0,631	0,427
ΦΡΑΚ	0,0011	0,0010	12,854	0,000
ΣΙΔΕ	0,0006	0,0014	157,551	0,000
ΕΤΕΜ	0,0011	0,0016	74,182	0,000
ΣΩΛΚ	0,0013	0,0015	8,836	0,003
ΧΑΚΟΡ	0,0006	0,0014	136,389	0,000
ΑΛΚΟ	0,0011	0,0027	46,38	0,000
ΜΥΤΙΑ	0,0008	0,0015	16,086	0,000
ΚΡΕΤΑ	0,0011	0,0018	52,345	0,000
ΚΡΙ	0,0004	0,0014	32,711	0,000
ΚΑΝΑΚ	0,0008	0,0011	1,608	0,205
ΧΚΡΑΝ	0,0026	0,0028	10,956	0,001
ΕΒΖ	0,0009	0,0015	55,667	0,000

Τα αποτελέσματα που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα επιβεβαιώνουν περαιτέρω τα μέχρι το τρέχον σημείο συμπεράσματά μας. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι το σύνολο σχεδόν των αποδόσεων έχει διαφορετική “συμπεριφορά” μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας στήλης του πίνακα, η υπόθεση των ίσων διακυμάνσεων ανάμεσα στις ημερήσιες αποδόσεις πριν τα ΔΛΠ και τις ημερήσιες αποδόσεις μετά τα ΔΛΠ απορρίπτεται ($F\text{-sig} < 0,05$) σε 16 από τις 18 περιπτώσεις (εταιρίες). Ωστόσο, η διαφοροποίηση της “συμπεριφοράς” των αποδόσεων είναι μάλλον προς την αντίθετη, από την αναμενόμενη, κατεύθυνση. Πιο συγκεκριμένα, αν τα ΔΛΠ, σε

σύγκριση με την ελληνική πρακτική, παρέχουν ανώτερης ποιότητας πληροφόρηση, υπό την έννοια της πιο αντιπροσωπευτικής αποτύπωσης της χρηματοοικονομικής κατάστασης των εταιριών, τότε αναμένουμε ότι η συμπεριφορά των αποδόσεων μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ θα είναι πιο ομαλή επειδή στηρίζεται σε πληροφόρηση ανώτερης ποιότητας. Τα ευρήματα, όμως, που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα υποδεικνύουν ότι, μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ, η διακύμανση των αποδόσεων μεταβάλλεται μεν σημαντικά στις περισσότερες περιπτώσεις αλλά είναι μεγαλύτερη συγκριτικά με τη διακύμανση των αποδόσεων πριν την εφαρμογή. Δεδομένης της παρατηρούμενης σημαντικής διαφοροποίησης της μεταβλητότητας στην αγορά κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ, απορρίπτουμε την Υ1β προς όφελος της Υ1α υπενθυμίζοντας, ωστόσο, ότι μεταβλητότητα των αποδόσεων είναι μεγαλύτερη στην περίοδο που ακολουθεί την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 1 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 5 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 1

		Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ
Υπόδειγμα	R ²	0,318	0,389
	F	23,809	34,310
	Sig.	0,000	0,000
Σταθερός όρος	b ₀	2,349	4,119
	Standard error	0,231	0,836
	t	10,163	4,928
	Sig.	0,000	0,000
EPS	β ₁	3,028	11,975
	Standard error	0,620	2,044

Beta	0,564	0,623
t	4,879	5,827
Sig.	0,000	0,000

EPS: κέρδη ανά μετοχή

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, η τιμή του συντελεστή προσδιορισμού R^2 είναι στατιστικά σημαντική σε αμφότερα τα υποδείγματα ($F\text{-sig} < 0,05$). Κατά συνέπεια τα κέρδη ανά μετοχή ερμηνεύουν σημαντικό ποσοστό διακύμανσης των τιμών των μετοχών ανεξαρτήτως λογιστικών προτύπων. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται αύξηση αυτού του ποσοστού από 31,8% σε 38,9%. Παράλληλα, τόσο ο μη τυποποιημένος συντελεστής των EPS όσο και ο Beta τους είναι υψηλότεροι στο δεύτερο υπόδειγμα υποδεικνύοντας ότι τα ΔΛΠ/ΔΠΠΧ αυξάνουν τη βαρύτητα της λογιστικής πληροφόρησης στη διαμόρφωση των τιμών των μετοχών.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 2 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 6 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 2

		Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ
Υπόδειγμα	R^2	0,312	0,366
	F	23,080	30,585
	Sig.	0,000	0,000
Σταθερός όρος	b_0	0,976	0,370
	Standard error	0,430	1,289
	t	2,268	0,287

	Sig.	0,028	0,775
	β_1	0,777	2,076
	Standard error	0,162	0,375
BVPS	Beta	0,558	0,605
	t	4,804	5,530
	Sig.	0,000	0,000

BVPS: λογιστική αξία μετοχής

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον παραπάνω πίνακα είναι ακριβώς ίδια με αυτά που αναφέρθηκαν για το Υπόδειγμα 1: τιμή συντελεστή προσδιορισμού R^2 στατιστικά σημαντική σε αμφότερα τα υποδείγματα ($F\text{-sig} < 0,05$) και αύξηση του ποσοστού διακύμανσης της εξαρτημένης που ερμηνεύεται από την ανεξάρτητη κατόπιν εφαρμογής των ΔΛΠ (από 31,2% σε 36,6%). Είναι, επίσης, αξιοσημείωτο ότι τόσο τα EPS όσο και η BVPS “συλλαμβάνουν” περίπου το ίδιο ποσοστό διακύμανσης σε κάθε περίοδο λογιστικών προτύπων.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 3 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Δεδομένου ότι το υπόδειγμα περιλαμβάνει 2 ανεξάρτητες μεταβλητές κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στο συντελεστή συσχέτισής τους που ανέρχεται σε μόλις 0,133 και 0,222, αντίστοιχα, για την περίοδο πριν και μετά τα ΔΛΠ και είναι στατιστικά μη σημαντικός σε αμφότερες τις περιόδους. Το γεγονός αυτό εξασφαλίζει, σε μεγάλο βαθμό, ότι το Υπόδειγμα 3 δεν “υποφέρει” από συγγραμμικότητα.

Πίνακας 7 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 3

		Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ
Υπόδειγμα	R ²	0,460	0,599
	F	21,257	38,890
	Sig.	0,000	0,000
Σταθερός όρος	b ₀	1,163	0,158
	Standard error	0,388	1,035
	t	2,997	0,153
	Sig.	0,004	0,879
	β ₁	2,223	9,647
EPS	Standard error	0,601	1,753
	Beta	0,414	0,501
	t	3,700	5,504
	Sig.	0,001	0,000
BVPS	β ₂	0,564	1,623
	Standard error	0,156	0,312
	Beta	0,405	0,473
	t	3,615	5,200
	Sig.	0,001	000

EPS: κέρδη ανά μετοχή

BVPS: λογιστική αξία μετοχής

Αρχικά, παρατηρούμε ότι οι τιμές τόσο του συντελεστή προσδιορισμού όσο και των συντελεστών των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών είναι στατιστικά σημαντικές. Συνεπώς, η ερμηνεία της εξαρτημένης από τις ανεξάρτητες δεν αποδίδεται σε τύχη. Όπως προέκυψε, αρχικά, από τη μη σημαντική συσχέτιση EPS και BVPS, παρατηρούμε ότι η προσθήκη των BVPS αυξάνει το συντελεστή προσδιορισμού ανεξαρτήτως περιόδου. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι τα BVPS περιλαμβάνουν πληροφόρηση που δεν περιλαμβάνεται στα EPS. Σχετικά με την συνεισφορά των ΔΛΠ στην ερμηνεία των τιμών των μετοχών, τα συμπεράσματα είναι ίδια με αυτά

που αναφέρθηκαν παραπάνω καθώς τα EPS και BVPS ερμηνεύουν μεγαλύτερο ποσοστό διακύμανσης των τιμών των μετοχών στη μετά ΔΛΠ περίοδο (από 46% σε 59,9%). Τέλος, τόσο πριν όσο και μετά τα ΔΛΠ τα EPS συνεισφέρουν περισσότερο στην ερμηνεία των τιμών των μετοχών συγκριτικά με τα BVPS (ο Beta των EPS είναι μεγαλύτερος εκείνου των BVPS).

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 4 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 8 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 4

		Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ
Υπόδειγμα	R ²	0,354	0,399
	F	8,937	11,506
	Sig.	0,000	0,000
Σταθερός όρος	b ₀	2,981	3,077
	Standard error	0,459	1,427
	t	6,496	2,157
	Sig.	0,000	0,036
EPS	β ₁	2,772	11,743
	Standard error	0,658	2,138
	Beta	0,517	0,611
	t	4,215	5,493
	Sig.	0,000	0,000
DV _{ΠΟΛ}	β ₂	-0,862	1,816
	Standard error	0,544	1,922
	Beta	-0,227	0,121
	t	-1,585	0,945
	Sig.	0,119	0,349
DV _{ΠΥ}	β ₃	-0,753	1,231
	Standard error	0,590	2,051
	Beta	-0,192	0,079

t	-1,275	0,600
Sig.	0,208	0,551

EPS: κέρδη ανά μετοχή

DV_{ΠΟΛ}: ψευδομεταβλητή κλάδου προσωπικών και οικιακών αγαθών

DV_{ΠΥ}: ψευδομεταβλητή κλάδου πρώτων υλών

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχει σημαντική επίδραση του αντικειμένου εργασιών στο ρόλο της λογιστικής πληροφόρησης στην ερμηνεία των τιμών των μετοχών καθώς τα ευρήματα κατόπιν προσθήκης μεταβλητών για τον κλάδο λειτουργίας δε μεταβάλλονται από εκείνα που προέκυψαν χωρίς αυτές. Επιπρόσθετα, παρατηρούμε ότι οι τιμές των συντελεστών των ψευδομεταβλητών είναι στατιστικά μη σημαντικές ($t\text{-sig.} > 0,05$).

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 5 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 9 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 5

		Προ ΔΛΠ	Μετά ΔΛΠ
Υπόδειγμα	R ²	0,351	0,415
	F	8,824	12,074
	Sig.	0,000	0,000
Σταθερός όρος	b ₀	1,600	-2,130
	Standard error	0,671	1,745
	t	2,382	-1,221
	Sig.	0,021	0,228
	β ₁	0,717	2,101
BVPS	Standard error	0,172	0,373
	Beta	0,515	0,612
	t	4,179	5,633

DV _{ΠΟΛ}	Sig.	0,000	0,000
	β_2	-0,401	3,709
	Standard error	0,574	2,011
	Beta	-0,105	0,207
	t	-0,699	1,636
DV _{ΠΥ}	Sig.	0,488	0,108
	β_3	-0,962	3,290
	Standard error	0,577	2,011
	Beta	-0,245	0,207
	t	-1,667	1,636
	Sig.	0,102	0,108

BVPS: λογιστική αξία μετοχής

DV_{ΠΟΛ}: ψευδομεταβλητή κλάδου προσωπικών και οικιακών αγαθών

DV_{ΠΥ}: ψευδομεταβλητή κλάδου πρώτων υλών

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, η προσθήκη ψευδομεταβλητών για τον κλάδο λειτουργίας δε μεταβάλλει τα αποτελέσματα που διαμορφώθηκαν χωρίς αυτές.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για το Υπόδειγμα 6 για τις δύο χρονικές περιόδους, πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 10 Αποτελέσματα παλινδρόμησης – Υπόδειγμα 6

Υπόδειγμα	Προ ΔΛΠ		Μετά ΔΛΠ	
	R ²	0,468	0,624	
	F	10,566	20,724	
	Sig.	0,000	0,000	
Σταθερός όρος	b ₀	1,541	-1,440	
	Standard error	0,614	1,420	
	t	2,509	-1,014	
	Sig.	0,016	0,315	

EPS	β_1	2,083	9,375
	Standard error	0,640	1,781
	Beta	0,388	0,487
	t	3,257	5,264
	Sig.	0,002	0,000
BVPS	β_2	0,535	1,694
	Standard error	0,167	0,312
	Beta	0,384	0,494
	t	3,216	5,432
	Sig.	0,002	0,000
DV _{ΠΟΑ}	β_3	-0,330	2,971
	Standard error	0,525	1,561
	Beta	-0,087	0,184
	t	-0,628	1,788
	Sig.	0,533	0,080
DV _{ΠΥ}	β_4	-0,480	1,239
	Standard error	0,548	1,675
	Beta	-0,122	0,078
	t	-0,877	0,740
	Sig.	0,385	0,463

EPS: κέρδη ανά μετοχή

BVPS: λογιστική αξία μετοχής

DV_{ΠΟΑ}: ψευδομεταβλητή κλάδου προσωπικών και οικιακών αγαθών

DV_{ΠΥ}: ψευδομεταβλητή κλάδου πρώτων υλών

Όπως και στις περιπτώσεις των δύο προαναφερθέντων υποδειγμάτων, δεν υπάρχει διαφοροποίηση των ευρημάτων όταν λαμβάνουμε υπόψη τον κλάδο λειτουργίας των εταιριών. Η μοναδική εξαίρεση αφορά στο ότι η συμπερίληψη των σχετικών ψευδομεταβλητών καθιστά την εισφορά των BVPS σημαντικότερη από αυτήν των EPS σημαντικότερη μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Πιο συγκεκριμένα, οι συντελεστές beta των EPS και BVPS στο υπόδειγμα 3 μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ ήταν 0,501 και 0,473, αντίστοιχα, ενώ ισούνται με 0,487 και 0,494, αντίστοιχα, στο υπόδειγμα 6 για την ίδια περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι διαφορές είναι πολύ

μικρές για να μας οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι η εξέταση της επιρροής του κλάδου συνεπάγεται σημαντική μεταβολή στη σειρά σημαντικότητας, σε επίπεδο προσφοράς πληροφόρησης, των EPS και BVPS. Εξάλλου, οι τιμές των συντελεστών των $DV_{ΠΟΑ}$ και $DV_{ΠΥ}$ είναι στατιστικά μη σημαντικές σε όλα τα υποδείγματα. Δεδομένου ότι η χρήση των ΔΛΠ συνεπάγεται βελτίωση της ικανότητας ερμηνείας των τιμών των μετοχών από τη λογιστική πληροφόρηση, μπορούμε να απορρίψουμε την $Y1β$ προς όφελος της $Y1α$. Το εν λόγω συμπέρασμα είναι σύμφωνο με τα συμπεράσματα των Loureiro and Taboada (2012) και Suadiye (2012) αλλά αντίθετο με εκείνα των Jarva and Lanto (2012) και Jaweher and Mounira (2014). Σε επίπεδο ερευνών με αντικείμενο εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, τα ευρήματα της τρέχουσας έρευνας είναι αντίθετα με τα ευρήματα των Tsalavoutas et al. (2010), Tsalavoutas et al. (2012) και Doukakis et al. (2010) που υποδεικνύουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντική βελτίωση του πληροφοριακού περιεχομένου της λογιστικής πληροφόρησης.

4.4.2. Διερεύνηση της $Y2$

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται, με εξαίρεση το 2004 (που θα εξεταστεί ξεχωριστά παρακάτω), ο μέσος όρος (MO), η τυπική απόκλιση (TA) και τα αποτελέσματα του ελέγχου Shapiro-Wilk για την κατανομή των 15 χρηματοοικονομικών δεικτών που εξετάζονται για την περίοδο πριν την εφαρμογή των ΔΛΠ (2000 έως και 2003). Το προαναφερθέντα στοιχεία παρουσιάζονται ανά

έτος και για το σύνολο τις περιόδου (panel data).

Πίνακας 11 Περιγραφικά στατιστικά και έλεγχος κατανομής των χρηματοοικονομικών δεικτών για την περίοδο πριν την εφαρμογή των ΔΛΠ

Δείκτης	Έτος = 2000					Έτος = 2001				
	Έλεγχος Shapiro-Wilk					Έλεγχος Shapiro-Wilk				
	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
ΓΡ	1,90	1,06	0,838	22	0,002	2,03	1,53	0,801	22	0,001
ΑΡ	1,38	1,07	0,760	22	0,000	1,37	1,22	0,740	22	0,000
ΣΥ_ΙΚ	0,84	0,78	0,834	22	0,002	0,91	0,80	0,867	22	0,007
ΣΥ_ΣΚ	0,37	0,20	0,939	22	0,185	0,39	0,20	0,958	22	0,444
ΚΧΕ	9,32	12,23	0,846	22	0,003	12,54	21,19	0,559	22	0,000
ΑΕ	0,06	0,05	0,938	22	0,178	0,05	0,04	0,937	22	0,175
ΑΙΚ	0,12	0,13	0,749	22	0,000	0,11	0,12	0,871	22	0,008
ΚΠΕ	1,63	1,50	0,844	22	0,003	1,60	1,62	0,766	22	0,000
ΚΕ	0,60	0,39	0,965	22	0,594	0,63	0,38	0,965	22	0,594
ΠΜΚ	0,21	0,14	0,977	22	0,867	0,21	0,15	0,925	22	0,099
ΠΚΠΤΦ	0,11	0,06	0,933	22	0,142	0,10	0,08	0,915	22	0,061
ΠΚΠΤΦΑ	0,14	0,09	0,959	22	0,468	0,13	0,08	0,96	22	0,488
ΠΚΚΠΦ	0,09	0,07	0,930	22	0,120	0,07	0,07	0,905	22	0,037
ΠΚΚΜΦ	0,07	0,05	0,964	22	0,574	0,05	0,06	0,953	22	0,359
ΠΛΤΡ	0,02	0,07	0,532	22	0,000	0,14	0,15	0,903	22	0,035

	Έτος = 2002					Έτος = 2003				
	Έλεγχος Shapiro-Wilk					Έλεγχος Shapiro-Wilk				
	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
ΓΡ	1,65	0,90	0,967	22	0,640	1,94	1,92	0,636	22	0,000
ΑΡ	1,07	0,71	0,905	22	0,038	1,31	1,17	0,765	22	0,000
ΣΥ_ΙΚ	1,07	1,39	0,643	22	0,000	1,58	2,97	0,477	22	0,000
ΣΥ_ΣΚ	0,39	0,21	0,972	22	0,763	0,42	0,21	0,968	22	0,654
ΚΧΕ	10,06	19,39	0,483	22	0,000	14,45	29,22	0,473	22	0,000
ΑΕ	0,04	0,06	0,880	22	0,012	0,03	0,07	0,844	22	0,003
ΑΙΚ	0,06	0,24	0,634	22	0,000	0,09	0,51	0,562	22	0,000
ΚΠΕ	1,47	1,43	0,819	22	0,001	1,45	1,29	0,861	22	0,005
ΚΕ	0,60	0,40	0,949	22	0,300	0,60	0,39	0,965	22	0,600
ΠΜΚ	0,19	0,14	0,940	22	0,198	0,20	0,15	0,940	22	0,197

ΠΚΠΤΦ	0,08	0,12	0,779	22	0,000	0,12	0,29	0,473	22	0,000
ΠΚΠΤΦΑ	0,11	0,08	0,962	22	0,522	0,12	0,09	0,952	22	0,340
ΠΚΚΠΦ	0,06	0,09	0,86	22	0,005	0,08	0,26	0,515	22	0,000
ΠΚΚΜΦ	0,04	0,08	0,785	22	0,000	0,06	0,19	0,564	22	0,000
ΠΛΤΡ	0,39	1,10	0,349	22	0,000	0,12	0,25	0,854	22	0,004

2000-2003

Έλεγχος Shapiro-Wilk

	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
ΓΡ	1,88	1,39	0,764	88	0,000
ΑΡ	1,28	1,05	0,781	88	0,000
ΣΥ_ΙΚ	1,10	1,73	0,497	88	0,000
ΣΥ_ΣΚ	0,39	0,20	0,971	88	0,048
ΚΧΕ	11,59	21,11	0,540	88	0,000
ΑΕ	0,05	0,06	0,902	88	0,000
ΑΙΚ	0,09	0,29	0,534	88	0,000
ΚΠΕ	1,54	1,44	0,821	88	0,000
ΚΕ	0,61	0,38	0,967	88	0,024
ΠΜΚ	0,20	0,14	0,951	88	0,002
ΠΚΠΤΦ	0,10	0,16	0,529	88	0,000
ΠΚΠΤΦΑ	0,12	0,08	0,986	88	0,463
ΠΚΚΠΦ	0,08	0,15	0,566	88	0,000
ΠΚΚΜΦ	0,06	0,11	0,618	88	0,000
ΠΛΤΡ	0,17	0,58	0,291	88	0,000

ΜΟ: μέσος όρος
 ΤΑ: τυπική απόκλιση
 ΒΕ: βαθμοί ελευθερίας
 ΓΡ: Γενική ρευστότητα
 ΑΡ: Άμεση ρευστότητα
 ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια
 ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια
 ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)
 ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων
 ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων
 ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού
 ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού
 ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους
 ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ
 ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ
 ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)
 ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)
 ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει, αρχικά, ότι στις περισσότερες περιπτώσεις (25 από τις 75 συνολικά) η κατανομή των δεικτών δε μπορεί να υποθεθεί κανονική (p-value του ελέγχου Shapiro-Wilk < 0,05). Αυτό είναι αναμενόμενο σύμφωνα με τις τιμές που λαμβάνει η τυπική απόκλιση η οποία στις παραπάνω περιπτώσεις προσεγγίζει ή ακόμα και υπερβαίνει (σε 32 από τις 75 περιπτώσεις) το μέσο όρο υποδεικνύοντας ότι υπάρχουν ακραίες τιμές ή/και “απλωμένη” κατανομή. Επιπρόσθετα, το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο όταν εξετάζουμε τις τιμές των δεικτών στο σύνολο της περιόδου όπου μόλις 1 στους 15 προσεγγίζει την κανονική κατανομή. Αναφορικά με τη συνολική εικόνα της χρηματοοικονομικής κατάστασης των εταιριών, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερα εκτενείς διαφοροποιήσεις από έτος σε έτος καθώς η πλειονηφία των δεικτών λαμβάνει παρεμφερείς τιμές αλλά το εν λόγω συμπέρασμα πρέπει να υιοθετείται με προσοχή εξαιτίας των προαναφερθέντων ευρημάτων για την κατανομή.

Στον ακόλουθο πίνακα επαναλαμβάνεται για τη χρονική περίοδο εφαρμογής των ΔΛΠ (2005-2008) η ανάλυση που προηγήθηκε αμέσως παραπάνω. Τα σύμβολα του πίνακα ερμηνεύονται όπως και παραπάνω.

Πίνακας 12 Περιγραφικά στατιστικά και έλεγχος κατανομής των χρηματοοικονομικών δεικτών για την περίοδο μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ

Δείκτης	Έτος = 2005					Έτος = 2006				
	Έλεγχος Shapiro-Wilk					Έλεγχος Shapiro-Wilk				
	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.	ΜΟ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
ΓΡ	1,463	1,085	0,950	22	0,318	1,498	1,061	0,965	22	0,594
ΑΡ	1,276	0,835	0,924	22	0,091	1,277	0,804	0,898	22	0,027
ΣΥ_ΙΚ	1,340	1,153	0,805	22	0,001	1,220	0,787	0,941	22	0,208
ΣΥ_ΣΚ	0,491	0,204	0,982	22	0,948	0,494	0,232	0,942	22	0,220

KXE	4,400	4,947	0,879	22	0,011	4,522	6,649	0,708	22	0,000
AE	0,562	2,581	0,255	22	0,000	1,571	6,506	0,259	22	0,000
AIK	0,078	0,096	0,841	22	0,002	0,094	0,116	0,961	22	0,504
KΠE	0,774	0,638	0,949	22	0,302	0,872	0,890	0,832	22	0,002
KE	0,688	0,590	0,777	22	0,000	0,682	0,540	0,890	22	0,018
ΠMK	0,331	0,245	0,895	22	0,023	0,323	0,224	0,955	22	0,387
PKΠTΦ	0,001	0,463	0,381	22	0,000	0,011	0,443	0,390	22	0,000
PKΠTΦA	0,016	0,420	0,380	22	0,000	0,024	0,406	0,396	22	0,000
PKKΠΦ	0,387	1,457	0,262	22	0,000	-0,169	1,219	0,294	22	0,000
PKKMΦ	0,134	0,390	0,359	22	0,000	-0,305	1,717	0,267	22	0,000
ΠATP	0,218	1,428	0,374	22	0,000	-0,087	0,793	0,385	22	0,000

	Έτος = 2007					Έτος = 2008				
	Έλεγχος Shapiro-Wilk					Έλεγχος Shapiro-Wilk				
	MO	TA	Στατιστικό	BE	Sig.	MO	TA	Στατιστικό	BE	Sig.
ΓP	1,664	1,392	0,909	22	0,045	1,892	1,763	0,838	21	0,003
AP	1,419	1,198	0,746	22	0,000	1,558	1,427	0,783	21	0,000
ΣY_IK	1,148	0,699	0,968	22	0,676	1,185	0,826	0,938	21	0,195
ΣY_ΣK	0,504	0,212	0,979	22	0,900	0,563	0,350	0,812	21	0,001
KXE	3,684	4,865	0,796	22	0,000	1,037	4,844	0,586	21	0,000
AE	1,479	6,615	0,264	22	0,000	1,025	5,694	0,350	21	0,000
AIK	0,084	0,214	0,804	22	0,001	0,033	0,172	0,930	21	0,138
KΠE	0,921	0,953	0,827	22	0,001	0,879	0,891	0,923	21	0,099
KE	0,675	0,588	0,850	22	0,003	0,650	0,541	0,853	21	0,005
ΠMK	0,313	0,325	0,904	22	0,036	0,344	0,316	0,969	21	0,708
PKΠTΦ	0,142	0,237	0,682	22	0,000	0,059	0,355	0,839	21	0,003
PKΠTΦA	0,157	0,283	0,559	22	0,000	0,130	0,325	0,755	21	0,000
PKKΠΦ	1,137	14,833	0,405	22	0,000	3,923	18,132	0,240	21	0,000
PKKMΦ	0,701	13,200	0,417	22	0,000	4,289	19,921	0,238	21	0,000
ΠATP	-0,421	1,905	0,289	22	0,000	-0,868	4,143	0,257	21	0,000

2005-2008				
Έλεγχος Shapiro-Wilk				
	MO	TA	Στατιστικό	BE Sig.
ΓP	1,629	1,343	0,912	87 0,000
AP	1,383	1,084	0,850	87 0,000

ΣΥ_ΙΚ	1,223	0,871	0,898	87	0,000
ΣΥ_ΣΚ	0,513	0,254	0,911	87	0,000
ΚΧΕ	262	2.422	0,549	87	0,000
ΑΕ	1,159	5,512	0,272	87	0,000
ΑΙΚ	0,072	0,155	0,886	87	0,000
ΚΠΕ	0,861	0,838	0,874	87	0,000
ΚΕ	0,674	0,556	0,844	87	0,000
ΠΜΚ	0,328	0,276	0,954	87	0,003
ΠΚΠΤΦ	0,053	0,383	0,552	87	0,000
ΠΚΠΤΦΑ	0,082	0,362	0,544	87	0,000
ΠΚΚΠΦ	1,319	11,655	0,224	87	0,000
ΠΚΚΜΦ	1,205	11,914	0,213	87	0,000
ΠΛΤΡ	-0,289	2,414	0,263	87	0,000

ΜΟ: μέσος όρος

ΤΑ: τυπική απόκλιση

ΒΕ: βαθμοί ελευθερίας

ΓΡ: Γενική ρευστότητα

ΑΡ: Άμεση ρευστότητα

ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια

ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)

ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων

ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων

ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού

ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού

ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους

ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ

ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ

ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)

ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)

ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Όσον αφορά στην κατανομή των δεικτών, λαμβάνουμε παρόμοια συμπεράσματα με την περίπτωση των δεικτών της περιόδου 2000-2003. Σημειώνεται, όμως, ότι οι περιπτώσεις μη κανονικής κατανομής είναι περισσότερες για τους δείκτες που προκύπτουν από λογιστική πληροφόρηση βάσει ΔΛΠ (60 έναντι 50, αντίστοιχα). Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει κανένας δείκτης που να κατανέμεται κανονικά όταν εξετάζεται το σύνολο της περιόδου 2005-2008. Η αύξηση των περιπτώσεων μη κανονικής κατανομής είναι αναμενόμενη, κατόπιν εξέτασης της τυπικής απόκλισης,

δεδομένου ότι σε 56 από τις 74 περιπτώσεις η τυπική απόκλιση υπερβαίνει το μέσο όρο. Σημειώνεται, επίσης, ότι η χρηματοοικονομική κατάσταση των εταιριών χειροτερεύει, ιδιαίτερα αναφορικά με τα περιθώρια κερδοφορίας, μετά το 2006.

Από τα παραπάνω ευρήματα προκύπτει ότι η διενέργεια έλεγχου με το στατιστικό t για τη σημαντικότητα της διαφοράς των μέσων δεικτών πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ είναι αδύνατη καθώς, με εξαίρεση, ένα δείκτη (της περιόδου 2000-2003) η υπόθεση της κανονικής κατανομής απορρίπτεται σε όλες τις περιπτώσεις. Κατά συνέπεια, η σχετική σύγκριση θα γίνει με τον έλεγχο Mann-Whitney (για τη διαφορά της διαμέσου) του οποίου τα αποτελέσματα αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 13 Σύγκριση διαμέσων αριθμοδεικτών ανάμεσα στην περίοδο 2000-2003 και την περίοδο 2005-2008

Δείκτης	Διάμεσος		Έλεγχος Mann-Whitney
	2000-2003	2005-2008	U-sig
ΓΡ	1,605	1,385	0,651
ΑΡ	1,010	1,040	0,880
ΣΥ_ΙΚ	0,580	1,080	0,010
ΣΥ_ΣΚ	0,364	0,518	0,050
ΚΧΕ	5,900	2,555	0,000
ΑΕ	0,031	0,029	0,880
ΑΙΚ	0,059	0,062	0,880
ΚΠΕ	1,165	0,720	0,005
ΚΕ	0,575	0,550	0,703
ΠΜΚ	0,179	0,361	0,002
ΠΚΠΤΦ	0,093	0,091	0,880
ΠΚΠΤΦΑ	0,118	0,119	0,880
ΠΚΚΠΦ	0,062	0,073	0,451
ΠΚΚΜΦ	0,046	0,046	0,880
ΠΛΤΡ	0,082	0,032	0,175

ΓΡ: Γενική ρευστότητα
 ΑΡ: Άμεση ρευστότητα
 ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια
 ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια
 ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)
 ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων
 ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων
 ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού
 ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού
 ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους
 ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ
 ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ
 ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)
 ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)
 ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα, η υπόθεση της ισότητας των διαμέσων των δεικτών δεν απορρίπτεται σε 10 περιπτώσεις ($U\text{-sig.} > 0,05$), απορρίπτεται σε 4 ενώ για μία περίπτωση δεν προκύπτει ακριβές συμπέρασμα (περίπτωση του δείκτη ΣΥ_ΣΚ όπου $U\text{-sig.} = 0,05$). Κατά συνέπεια, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι τιμές των δεικτών διαφοροποιούνται στη μετά ΔΛΠ περίοδο. Ωστόσο, τονίζεται ότι αυτό το συμπέρασμα εκφράζεται με ιδιαίτερη επιφύλαξη καθώς η διαφοροποίηση των δεικτών μπορεί να οφείλεται σε διάφορους άλλους παράγοντες και όχι στη σύνταξη της λογιστικής πληροφόρησης βάσει διαφορετικών προτύπων. Για το λόγο αυτό, είναι χρησιμότερο να εξετάσουμε αν υπάρχει διαφοροποίηση της “συμπεριφοράς”, υπό την έννοια της διαφοροποίησης της μεταβλητότητας των τιμών των δεικτών. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου Levene για τη διαφορά της διακύμανσης πριν και μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ.

Πίνακας 14 Σύγκριση διακυμάνσεων αριθμοδεικτών ανάμεσα στην περίοδο 2000-2003 και την περίοδο 2005-2008

Διακύμανση	Έλεγχος Levene
------------	----------------

Δείκτης	2000-2003	2005-2008	Στατιστικό F	Sig.
ΓΡ	1,942	1,803	0,330	0,566
ΑΡ	1,105	1,176	0,347	0,556
ΣΥ_ΙΚ	2,985	0,759	1,750	0,188
ΣΥ_ΣΚ	0,041	0,064	0,184	0,669
ΚΧΕ	445	5.867.389	3,914	0,049
ΑΕ	0,003	30,378	16,531	0,000
ΑΙΚ	0,084	0,024	0,531	0,467
ΚΠΕ	2,084	0,702	10,424	0,001
ΚΕ	0,148	0,309	3,279	0,072
ΠΜΚ	0,021	0,076	19,564	0,000
ΠΚΠΤΦ	0,026	0,146	5,362	0,022
ΠΚΠΤΦΑ	0,007	0,131	6,291	0,013
ΠΚΚΠΦ	0,021	135,835	7,511	0,007
ΠΚΚΜΦ	0,011	141,940	6,663	0,011
ΠΛΤΡ	0,334	5,827	4,842	0,029

ΓΡ: Γενική ρευστότητα

ΑΡ: Άμεση ρευστότητα

ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια

ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)

ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων

ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων

ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού

ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού

ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους

ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ

ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ

ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)

ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)

ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Όπως παρατηρούμε στον άνω πίνακα, η συμπεριφορά των δεικτών δε μεταβάλλεται σημαντικά σε 8 από τις 15 περιπτώσεις ($F\text{-sig.} < 0.05$). Κατά συνέπεια, δεν υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις για να υποστηριχθεί ότι η μεταβλητότητα των τιμών των χρηματοοικονομικών δεικτών μεταβλήθηκε σημαντικά μετά την εφαρμογή των ΔΛΠ. Δεδομένου ότι κάτι τέτοιο δε συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις και, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα σχετικά με τη διάμεσο των δεικτών, δε μπορούμε,

τουλάχιστον μέχρι το τρέχον σημείο, να απορρίψουμε την Υ2.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται ο μέσος όρος (ΜΟ), η διάμεσος (Δ), η τυπική απόκλιση (ΤΑ) και ο έλεγχος Shapiro-Wilk για την κατανομή των τιμών των χρηματοοικονομικών δεικτών για το 2004 όταν υπολογίζονται από δεδομένα βάσει της ελληνικής πρακτικής (αναφέρονται στον πίνακα ως “αρχικοί”) και από αναδιατυπωμένα δεδομένα βάσει ΔΛΠ (αναφέρονται ως “αναδιατυπωμένοι”).

Πίνακας 15 Περιγραφικά στατιστικά και έλεγχος κατανομής των αρχικά διατυπωμένων και των αναδιατυπωμένων βάσει ΔΛΠ χρηματοοικονομικών δεικτών του 2004

		Έλεγχος Shapiro -Wilk					
	Δείκτης	ΜΟ	Δ	ΤΑ	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.
Αρχικοί	ΓΡ	1,721	1,760	0,934	0,963	21	0,580
	ΑΡ	1,084	0,930	0,647	0,919	21	0,085
	ΣΥ_ΙΚ	1,382	0,880	1,851	0,641	21	0,000
	ΣΥ_ΣΚ	0,425	0,465	0,223	0,965	21	0,621
	ΚΧΕ	18,084	4,220	56,496	0,315	21	0,000
	ΑΕ	0,038	0,034	0,064	0,924	21	0,106
	ΑΙΚ	0,073	0,062	0,291	0,742	21	0,000
	ΚΠΕ	1,234	1,340	0,785	0,957	21	0,457
	ΚΕ	0,581	0,590	0,335	0,954	21	0,404
	ΠΜΚ	0,212	0,160	0,166	0,899	21	0,034
	ΠΚΠΤΦ	0,109	0,083	0,203	0,585	21	0,000
	ΠΚΠΤΦΑ	0,118	0,094	0,094	0,962	21	0,566
	ΠΚΚΠΦ	0,099	0,053	0,271	0,499	21	0,000
	ΠΚΚΜΦ	0,072	0,041	0,211	0,521	21	0,000
	ΠΛΤΡ	-0,061	0,068	0,645	0,387	21	0,000
		Έλεγχος Shapiro -Wilk					
		ΜΟ	Δ	ΤΑ	Στατ.	ΒΕ	Sig.
Αναδιατυπωμένοι	ΓΡ	1,433	1,155	1,244	0,9	22	0,030
	ΑΡ	1,295	0,980	0,921	0,913	22	0,056
	ΣΥ_ΙΚ	1,640	0,990	2,304	0,586	22	0,000

ΣΥ_ΣΚ	0,467	0,452	0,224	0,987	22	0,987
KXE	4,101	1,970	6,730	0,682	22	0,000
ΑΕ	0,695	0,029	2,628	0,296	22	0,000
ΑΙΚ	0,031	0,054	0,288	0,56	22	0,000
ΚΠΕ	0,735	0,715	0,559	0,917	22	0,066
ΚΕ	0,609	0,475	0,612	0,832	22	0,002
ΠΜΚ	0,320	0,251	0,254	0,929	22	0,116
ΠΚΠΤΦ	0,100	0,087	0,100	0,965	22	0,585
ΠΚΠΤΦΑ	0,108	0,092	0,097	0,965	22	0,589
ΠΚΚΠΦ	-0,037	0,046	0,487	0,384	22	0,000
ΠΚΚΜΦ	-0,064	0,034	0,518	0,343	22	0,000
ΠΛΤΡ	-0,198	0,048	1,166	0,285	22	0,000

ΜΟ: μέσος όρος

Δ: διακύμανση

ΤΑ: τυπική απόκλιση

ΒΕ: βαθμοί ελευθερίας

ΓΡ: Γενική ρευστότητα

ΑΡ: Άμεση ρευστότητα

ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια

KXE: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)

ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων

ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων

ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού

ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού

ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους

ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ

ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ

ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)

ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)

ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Όσον αφορά στην επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ σε επίπεδο κατανομής, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις καθώς το πλήθος των κανονικά κατανεμημένων δεικτών δε διαφοροποιείται ιδιαίτερα (7 και 6, αντίστοιχα, για τους αρχικούς και τους αναδιατυπωμένους). Εξετάζοντας τους μέσους όρους, προκύπτει ότι σε 8 περιπτώσεις η διαφοροποίηση (μεταβολή) της τιμής του δείκτη είναι ιδιαίτερα εκτενής και υπερβαίνει το 30%. Το συμπέρασμα αυτό διαφοροποιείται όταν εξετάζονται οι διάμεσοι που είναι καταλληλότερα ως μέτρα

θέσης όταν υπάρχει μη κανονική κατανομή. Αναλυτικότερα, παρατηρούμε ότι οι εκτενείς διαφοροποιήσεις, δηλαδή εκείνες που υπερβαίνουν το 30%, είναι 5 (αντί 8 βάσει μέσου όρου). Για να εξάγουμε ασφαλέστερα συμπεράσματα, διενεργούμε έλεγχο για τη διαφορά του μέσου (για τους δείκτες που ακολουθούν την κανονική κατανομή) και έλεγχο για τη διαφορά της διαμέσου (για τους δείκτες που δεν ακολουθούν την κανονική κατανομή) ανάμεσα στους αρχικούς και τους αναδιατυπωμένους δείκτες. Τα σχετικά αποτελέσματα αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 16 Έλεγχος σημαντικότητας της διαφοράς των μέσων-διαμέσων ανάμεσα στους αρχικούς και τους αναδιατυπωμένους βάσει ΔΛΠ χρηματοοικονομικούς δείκτες

Δείκτης	Έλεγχος t			Έλεγχος Mann-Whitney
	Στατιστικό	ΒΕ	Sig.	U-sig.
ΓΡ	-	-	-	0,448
ΑΡ	-0,867	41	0,391	-
ΣΥ_ΙΚ				0882
ΣΥ_ΣΚ	-0,616	41	0,541	-
ΚΧΕ	-	-		0,448
ΑΕ	-	-	-	0,882
ΑΙΚ	-	-	-	0,882
ΚΠΕ	2,411	41	0,02	-
ΚΕ	-	-	-	0,882
ΠΜΚ	-	-	-	0,284
ΠΚΠΤΦ	-	-	-	0,882
ΠΚΠΤΦΑ	0,363	41	0,719	-
ΠΚΚΠΦ	-	-	-	0,882
ΠΚΚΜΦ	-	-	-	0,882
ΠΛΤΡ	-	-	-	0,448

ΒΕ: βαθμοί ελευθερίας

ΓΡ: Γενική ρευστότητα

ΑΡ: Άμεση ρευστότητα

ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια

ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)

ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων
 ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων
 ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού
 ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού
 ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους
 ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ
 ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ
 ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)
 ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)
 ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, η εφαρμογή των ΔΛΠ συνεπάγεται σημαντική διαφοροποίηση σε μόλις 1 από τις 15 περιπτώσεις (δείκτης ΚΠΕ με $t\text{-sig} < 0.05$). Στις υπόλοιπες περιπτώσεις δε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η μεταβολή του μέσου ή της διαμέσου είναι στατιστικά σημαντική ($t\text{-sig}$ ή $U\text{-sig} < 0,05$, αντίστοιχα). Συνεπώς, δε μπορούμε να απορρίψουμε την H_0 . Ως τελευταίο έλεγχο για την επίπτωση των ΔΛΠ στη λογιστική πληροφόρηση εξετάζουμε αν η συμπεριφορά των δεικτών που, όπως και παραπάνω, προσεγγίζεται με τη διακύμανση, διαφοροποιείται σημαντικά. Τα αποτελέσματα του ελέγχου Levene αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 17 Σύγκριση διακύμανσης ανάμεσα στους αρχικούς και τους αναδιατυπωμένους βάσει ΔΛΠ χρηματοοικονομικούς δείκτες

Δείκτης	Διακύμανση		Έλεγχος Levene	
	Αρχικοί	Αναδιατυπωμένοι	Στατιστικό F	Sig.
ΓΡ	0,873	1,549	1,383	0,246
ΑΡ	0,418	0,847	4,354	0,043
ΣΥ_ΙΚ	3,426	5,308	0,054	0,818
ΣΥ_ΣΚ	0,050	0,050	0,064	0,801
ΚΧΕ	3.191	45,288	3,535	0,067
ΑΕ	0,004	6,908	5,179	0,028
ΑΙΚ	0,084	0,083	0,039	0,844
ΚΠΕ	0,617	0,312	3,726	0,060

ΚΕ	0,112	0,374	3,004	0,091
ΠΜΚ	0,028	0,064	4,340	0,043
ΠΚΠΤΦ	0,041	0,010	0,397	0,532
ΠΚΠΤΦΑ	0,009	0,009	0,004	0,948
ΠΚΚΠΦ	0,073	0,237	0,575	0,453
ΠΚΚΜΦ	0,045	0,268	1,150	0,290
ΠΛΤΡ	0,416	1,360	0,525	0,473

ΓΡ: Γενική ρευστότητα

ΑΡ: Άμεση ρευστότητα

ΣΥ_ΙΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ: Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια

ΚΧΕ: Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)

ΑΕ: Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων

ΑΙΚ: Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων

ΚΠΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού

ΚΕ: Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού

ΠΜΚ: Περιθώριο μικτού κέρδους

ΠΚΠΤΦ: Περιθώριο ΚΠΤΦ

ΠΚΠΤΦΑ: Περιθώριο ΚΠΤΦΑ

ΠΚΚΠΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)

ΠΚΚΜΦ: Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)

ΠΛΤΡ: Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Τα ευρήματα σχετικά με τη διαφοροποίηση της διακύμανσης των δεικτών βρίσκονται σε σχεδόν απόλυτη συμφωνία με εκείνα που αφορούν στο μέσο όρο και τη διάμεσο. Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος Leneve αποκαλύπτει ότι μόλις 3 στους 15 δείκτες διαφοροποιούνται, σε όρους διακύμανσης των τιμών, σημαντικά μετά την αναδιατύπωσή τους σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Συνεπώς, προκύπτουν πρόσθετα ευρήματα υπέρ της μη απόρριψης της Υ2. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των αποτελεσμάτων της τρέχουσας ενότητας μπορούμε με ικανοποιητική “ασφάλεια” να μην απορρίψουμε την Υ2. Πιο απλά, συμπεραίνουμε ότι η μετάβαση στα ΔΛΠ δε μετέβαλε ιδιαίτερα την πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στις λογιστικές καταστάσεις. Το εν λόγω συμπέρασμα είναι αντίθετο με τα συμπεράσματα των Terzi et al. (2012) αλλά σύμφωνο με τα ευρήματα ερευνών που εξετάζουν εταιρίες από

την Ελλάδα και, πιο συγκεκριμένα, των Athianos et al. (2005), Iatridis and Dalla (2012), Pazarskis et al. (2007), Παζάρσκη κ.ά. (2011) και Pantelidis et al. (2012) που, με ελάχιστες εξαιρέσεις, αναφέρουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ δε συνεπάγεται σημαντικές μεταβολές στους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

5. Συμπεράσματα και προτάσεις μελλοντικής διερεύνησης του ζητήματος

Το αντικείμενο της παρούσας εργασίας περιελάμβανε τη μελέτη επίπτωσης της εφαρμογής των ΔΛΠ στην Ελλάδα τόσο σε θεωρητικό όσο και εμπειρικό επίπεδο. Η εμπειρική διερεύνηση του ζητήματος επικεντρώθηκε στην εξέταση της επίδρασης των ΔΛΠ στις τιμές των μετοχών των ελληνικών εταιριών. Επιπρόσθετα, εξετάστηκε αν η λογιστική πληροφόρηση που προκύπτει από την εφαρμογή των νέων προτύπων διαφέρει σημαντικά από την πληροφόρηση που περιλαμβάνουν οι λογιστικές καταστάσεις που συντάσσονται βάσει της ελληνικής πρακτικής. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ενασχόληση με το ζήτημα συνοψίζονται αμέσως παρακάτω.

Η θεωρητική ανασκόπηση του ζητήματος κατέδειξε ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα ΔΛΠ διαφέρουν σημαντικά από την ελληνική λογιστική πρακτική. Η εν λόγω διαφοροποίηση λαμβάνει τη μορφή τόσο της διαφορετικής προσέγγισης σε θέματα που ερμηνεύονται από την ελληνική λογιστική πρακτική, πχ αναφορικά με τις μεθόδους αποτίμησης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, όσο και της συμπλήρωσης “κενών” που παρατηρούνταν μέχρι την εφαρμογή τους, πχ αναφορικά με τις συναλλαγές των εταιριών με συνδεδεμένα μέρη. Από την ανασκόπηση σχετικών εμπειρικών ερευνών με δεδομένα εταιριών εκτός κι εντός Ελλάδας

προκύπτουν μικτά συμπεράσματα. Αναλυτικότερα, υπάρχουν έρευνες που δείχνουν ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ επιφέρει σημαντικές μεταβολές στη μορφή της λογιστικής πληροφόρησης, του πληροφοριακού περιεχομένου της κ.ά. Αντίθετα, άλλες έρευνες συμπεραίνουν ότι αυτό συμβαίνει μεν, αλλά εξαρτάται από μία σειρά παραγόντων όπως η κουλτούρα, το νομικό καθεστώς που επικρατεί στη χώρα εφαρμογής, την έκταση διαφορών με τα πρότυπα που εφαρμόζονταν μέχρι την εφαρμογή των ΔΛΠ κ.ά. Αναφορικά με έρευνες που εξετάζουν την ελληνική περίπτωση, τα συμπεράσματα είναι πιο ξεκάθαρα καθώς μεγάλο τμήμα της σχετικής αρθρογραφίας δεν εντοπίζει σημαντική διαφοροποίηση των προαναφερόμενων μεγεθών. Ωστόσο, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι οι προγενέστερες έρευνες στην Ελλάδα εστιάζουν σε πολύ συγκεκριμένα ζητήματα η καθεμία, αδυνατώντας, έτσι να προσφέρουν μία συνολικότερη εικόνα για την επίπτωση των ΔΛΠ στις ελληνικές εταιρίες. Αυτό συνιστά βασικό κομμάτι της παρακίνησης για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Σε μεθοδολογικό επίπεδο, η εμπειρική διερεύνηση του ζητήματος στα πλαίσια της παρούσας εργασίας στηρίχθηκε στην εξέταση 22 εταιριών από τους κλάδους “προσωπικά και οικιακά αγαθά”, “πρώτες ύλες” και “τρόφιμα και ποτά” του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών κατά την περίοδο 2000-2008. Αρχικά, διερευνήθηκε αν η εφαρμογή των ΔΛΠ είχε σημαντική επίπτωση στις τιμές των μετοχών. Από την εξέταση του επιπέδου και της μεταβλητότητας των αποδόσεων των μετοχών, προκύπτει, αρχικά, ότι η εφαρμογή του ΔΛΠ συνδυάστηκε με σημαντική αύξηση των αποδόσεων στην ελληνική αγορά. Αναφορικά με τη

μεταβλητότητα, λαμβάνουμε αντικρουόμενα συμπεράσματα. Πιο συγκεκριμένα, όταν εξαιρούμε από την ανάλυση το έτος που έπεται της πρώτης εφαρμογής των ΔΛΠ προκύπτει ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερη μεταβολή πριν και μετά τα ΔΛΠ. Αντίθετα, όταν εξετάζουμε μόνο το εν λόγω έτος προκύπτει σημαντική αύξηση της μεταβλητότητας των αποδόσεων. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται σε μία αρχική αντίδραση της αγοράς στη “νέα” πληροφόρηση βάσει ΔΛΠ και τη μετέπειτα επαναφορά της στο μοτίβο “συμπεριφοράς” που επικρατούσε πριν την υιοθέτηση των νέων προτύπων. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι τα ευρήματα της παρούσας εργασίας υποδεικνύουν ότι η μετά ΔΛΠ περίοδος συνοδεύεται από υψηλότερη μεταβλητότητα αποδόσεων στην ελληνική αγορά. Αναφορικά με το πληροφοριακό περιεχόμενο της πληροφόρησης βάσει ΔΛΠ, βρίσκουμε ότι τα νέα πρότυπα συμβάλλουν στην παροχή πληροφόρησης με εκτενέστερο πληροφοριακό περιεχόμενο καθώς τόσο τα κέρδη ανά μετοχή όσο και η λογιστική αξία μετοχής (αλλά και αμφότερες οι μεταβλητές μαζί) ερμηνεύουν μεγαλύτερο μέρος της διακύμανσης των τιμών των μετοχών. Συνεπώς, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ένας εκ των στόχων των ΔΛΠ, ήτοι η διαμόρφωση λογιστικής πληροφόρησης με μεγαλύτερο πληροφοριακό περιεχόμενο, εκπληρώνεται με επιτυχία στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, το συμπέρασμα αυτό ισχύει ανεξαρτήτως αντικειμένου (κλάδου) εργασιών των εταιριών.

Όσον αφορά στη διαφοροποίηση της λογιστικής πληροφόρησης κατά τη μετάβαση από την ελληνική πρακτική στα ΔΛΠ, το γενικό συμπέρασμα συνίσταται στο ότι κάτι τέτοιο δε συμβαίνει. Ειδικότερα, εξετάζοντας τόσο τη θέση όσο και τη διασπορά των τιμών των χρηματοοικονομικών δεικτών, προκύπτει ότι οι

περιπτώσεις όπου τα ΔΛΠ οδηγούν σε διαφοροποίηση είναι πολύ λιγότερες των περιπτώσεων όπου κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Είναι, επίσης, άξιο αναφοράς ότι το συμπέρασμα αυτό δε διαφοροποιείται ούτε όταν συγκρίνουμε τις τιμές των δεικτών που προκύπτουν από την αρχική σύνταξή της λογιστικής πληροφόρησης βάσει ελληνικής πρακτικής με τις τιμές των δεικτών που προκύπτουν από την αναδιατυπωμένη σύμφωνα με τα ΔΛΠ λογιστική πληροφόρηση. Συνεπώς, τα ευρήματα της παρούσας εργασίας βρίσκονται σε απόλυτη, σχεδόν, συμφωνία με τα αντίστοιχα ευρήματα προγενέστερων εμπειρικών ερευνών που εξετάζουν το εν λόγω ζήτημα χρησιμοποιώντας δεδομένα εταιριών από την Ελλάδα.

Από τη σύνοψη των συμπερασμάτων προκύπτει ότι η παρούσα εργασία εντοπίζει το εξής “παράδοξο”. Ενώ η “εικόνα” της λογιστικής πληροφόρησης που συντάσσεται βάσει της ελληνικής πρακτικής δε διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη βάσει ΔΛΠ, το πληροφοριακό περιεχόμενο των λογιστικών δεδομένων είναι σαφώς αυξημένο στη μετά ΔΛΠ περίοδο. Πιο απλά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι επενδυτές έχουν στη διάθεσή τους την ίδια, σχεδόν, πληροφόρηση αλλά συμπεριφέρονται διαφορετικά στη μετά ΔΛΠ εποχή. Αυτό είναι, προφανώς, ένα ζήτημα που πρέπει να διερευνηθεί στο μέλλον. Επιπρόσθετα, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η συμπεριφορά των επενδυτών δεν είναι συνάρτηση μόνο της πληροφόρησης που εξετάζουν. Υπάρχουν πλείστοι παράγοντες που μπορεί να ευθύνονται για τη διαμόρφωση επενδυτικής συμπεριφοράς. Κατά συνέπεια, η μελλοντική διερεύνηση του ζητήματος που εξετάστηκε στην παρούσα εργασία θα μπορούσε να κατευθυνθεί προς την εξέταση των παραγόντων που επηρεάζουν το

βαθμό στον οποίο το πληροφοριακό περιεχόμενο των λογιστικών δεδομένων αξιοποιείται. Στην πρόταση αυτή συνηγορεί και η άποψη που έχει διατυπωθεί κατά καιρούς στη σχετική βιβλιογραφία αναφορικά με το ότι η ελληνική λογιστική πρακτική είναι προσανατολισμένη στους συμμετόχους και όχι τους μετόχους. Αυτό μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στη μετάβαση από το προηγούμενο καθεστώς στο νέο. Είναι, τελικά, πιθανό η πλήρης (και, ίσως, επιτυχής) μετάβαση στα ΔΛΠ, από την πλευρά των επενδυτών, να μην απλώς ένα τεχνικό “πρόβλημα” που επιλύεται με την εμπειρία και την εκπαίδευση αλλά ένα ζήτημα με σημαντικές συμπεριφοριστικές προεκτάσεις που απαιτούν όχι μόνο περισσότερο χρόνο αλλά και μεγαλύτερη προσπάθεια για να υπερκεραστούν.

Πηγές

Βιβλιογραφία

Ελληνική

Ντζανάτος, Δ. (2008) *Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές από τα Ελληνικά*, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Καστανιώτη

Παζάρσκη, Μ., Παντελίδης, Π., και Παπαδάρη, Χ. (2011) “Μια Πρώτη Αποτίμηση της Εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα: Μελέτη Περίπτωσης των Εταιρειών Χημικών Προϊόντων”, Πρακτικά 5^{ου} Συνεδρίου Διοίκησης και Οικονομίας, Λάρισα, Ελλάδα, σελ.63-77

Παπαδάτος, Κ.Π. (2010) “Οι οικονομικές και οργανωτικές επιπτώσεις από την υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) στην ελληνική οικονομία”, Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών

Σακέλλης, Ι.Ε. (2002) *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα: ανάλυση και εφαρμογή σε συνδυασμός με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και την Εμπορική Φορολογική Νομοθεσία – Πρακτικές Εφαρμογές*, Τόμος Α, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη.

Σακέλλης, Ι.Ε. (2005) *Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα*

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη.

Ι.Φίλος, Α. Αποστόλου (2010) *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, θεωρητική προσέγγιση και εφαρμογές μετατροπής*, Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Αρθρογραφία

Ξενόγλωσση

Armstrong, C.S, Barth, M.E., Jagolinzer, A.D., and Riedl, E.J. (2010) “Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe”, *The Accounting Review*, Vol. 85, No. 1, pp.31-61

Athianos, S., Vazakidis, A., and Dritsakis, N. (2005) “Financial Statement Effects of Adopting International Accounting Standards: The Case of Greece”, Διαθέσιμο στο SSRN: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1829348>

Aussenegg, W., Inwinkl, P., and Schneider, G. (2008) “Earnings Management and Local vs International Accounting Standards of European Public Firms”, Διαθέσιμο στο SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1310346>

Baker, C.R. and Barbu, E.M. (2007) “Trends in research on international accounting harmonization”, *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, pp.272–304

Ball R. (2006) “International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons

for Investors”, *Accounting and Business Research*, International Accounting Policy Forum, pp.5-27

Ballas, A. (1994) “Accounting in Greece”, *European Accounting Review*, Vol. 1, No 3, pp.107-121

Ballas, A.A., Skoutela, D., and Tzovas, C.A. (2010) “The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece”, *Managerial Finance*, Vol. 36, No. 11, pp.931-948

Baralexis, S. (2004) “Creative accounting in small countries: the Greek case”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 19, No. 3, pp.440-461.

Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M., Williams, C. (2009) “Are International Accounting Standards-based and US GAAP-based Accounting Amounts Comparable?”, Διαθέσιμο στο SSRN:

<http://ssrn.com/abstract=1585404>

Beuselinck, C., Joos, P., Khurana, I., and Van der Meulen, S. (2009) “Mandatory IFRS reporting and stock price informativeness”, Annual conference of European Accounting Association, 12-15 May, Tampere, Finland

Caramanis, C. and Lennox, C.S. (2008) “Audit Effort and Earnings Management”, *Journal of Accounting & Economics*, Vol. 45, pp.116-138

Daske, H., Hail, L., Leuz, C., and Verdi, R. (2008) “Mandatory IFRS Reporting

around the World: Early Evidence on the Economic Consequences”, *Journal of Accounting Research*, Vol. 46 No. 5, pp.1085-1142

DeFond, M., Hung, M., Li, S., and Li, Y. (2013) “Does Mandatory IFRS Adoption Affect Crash Risk?”, Διαθέσιμο στο SSRN:

Ding, Y., Hope, O.K., Jeanjean, T., and Stolowy, H. (2007) “Differences between domestic accounting standards and IAS: Measurement, determinants and implications”, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 26, pp.1-38

Doukakis, L.C. (2010) “The persistence of earnings and earnings components after the adoption of IFRS”, *Managerial Finance*, Vol. 36, No. 11, pp.969-980

Floros, C. (2007) “The effects of International Accounting Standards on stock market volatility: the case of Greece”, *Investment Management and Financial Innovations*, Vol. 4, No. 1, pp.61-72

Georgakopoulou, E., Spathis, C., and Floropoulos, I. (2010) “The transition from the Greek accounting system to IFRS: evidence from the manufacturing sector”, *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No. 1, pp.4-19

Horton, J., Serafeim, G., and Serafeim, I. (2010) “Does Mandatory IFRS Adoption Improve the Information Environment?”, Harvard business school, Working Paper 11-029

Iatridis, G. and Dalla, K. (2011) “The impact of IFRS implementation on Greek listed companies - An industrial sector and stock market index analysis”, *International Journal of Managerial Finance*, Vol. 7, No. 3, pp.284-303

Jarva, H. and Lantto, A.M., (2012) “The information content of IFRS versus domestic accounting standards: evidence from Finland”, *The Finnish Journal of Business Economics*, Vol. 2, pp.141-177

Jaweher, B., and Mounira, B.A. (2014) “The Effects Of Mandatory IAS/IFRS Regulation On The Properties Of Earnings’ Quality In Australia And Europe”, *European Journal of Business and Management*, Vol. 6, No. 3, pp.92-111

Leuz, C., Nanda, D., and Wysocki, P.D. (2003) “Earnings management and investor protection: an international comparison”, *Journal of Financial Economics*, Vol. 69, pp.505-527

Loureiro, G. and Taboada, A.G. (2012) “The Impact of IFRS Adoption on Stock Price Informativeness”, Annual Meeting of European Financial Management Association, June 27-30, Barcelona, Spain

Maggina, A. and Tsaklanganos, A. (2011) “Market Reaction to IAS/IFRS Evidence from the Athens Stock Exchange”, *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, Vol. 1, No. 1, pp.1-17

Nisbett, A.V. and Sheikh, A. (2007) “Accounting Scandals: Does “Rules vs. Principles” Matter?”, *Tennessee CPA Journal*, November, pp.10-12

Pazarskis, M., Alexandrakis, A., and Notopoulos, P. (2011) “IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence from the IT Sector”, Proceedings of Management of International Business and Economics Systems 2011 Conference, pp.60-71

Pantelidis, P., Pazarskis, M., and Dimitriadis, S. (2012) “IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence from the Industrial & Commercial Sector”, Proceedings of Management of International Business and Economic Systems (MIBES) Conference, Larissa, Greece, pp.236-249

Pownall, G. and Wieczynska, M (2012), “Deviations from the Mandatory Adoption of IFRS in the European Union: Implementation, Enforcement, Incentives, and Compliance”, September, Διαθέσιμο στο SSRN:

<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1919805>

Qu, W., Fong, M., and Oliver, M. (2012) “Does IFRS convergence improve quality of accounting information? - Evidence from the Chinese stock market”, *Corporate Ownership & Control*, Vol. 9, No. 4, pp.187-196

Soderstrom, N. and Sun, K.J. (2007) “IFRS Adoption and Accounting Quality: A Review”, *European Accounting Review*, Vol. 16, No 4, pp.675-702

Spathis, C. and Georgakopoulou, E. (2007) “The Adoption of IFRS in South Eastern Europe: The Case of Greece”, *International Journal of Financial Services Management*, Vol. 2, No. 1-2, pp.50-63

Stauroopoulos, A., Samaras, I., and Arsenos, P. (2011) “The Effect of the International Accounting Standards on the Related Party Transactions Disclosure”, *American Journal of Applied Sciences*, Vol. 8, No. 2, pp.156-163

Suadiye, G. (2012) “Value Relevance of Book Value & Earnings Under the Local GAAP and IFRS: Evidence from Turkey”, *Ege Academic Review*, Vol. 12, No. 3, pp.301-310

Tarca, A. (2004) “International Convergence of Accounting Practices: Choosing between IAS and US GAAP”, *Journal of International Financial Management and Accounting*, Vol. 15, No. 1, pp.60-91

Terzi, S., Oktem, R., and Sen, I.K. (2013) “Impact of Adopting International Financial Reporting Standards: Empirical Evidence from Turkey”, *International Business Research*, Vol. 6, No. 4, pp.55-66

Tsalavoutas, I., Andre, P., and Evans, L. (2010) “Transition to IFRS and value relevance in a small but developed market: A look at Greek evidence”, 30ème congrès de l'Association Francophone de Comptabilité, Strasbourg, France, Διαθέσιμο στο: <http://halshs.archives-ouvertes.fr/docs/00/46/05/32/PDF/p161.pdf>

Tzovas, C. (2006) “Factors influencing a firm’s accounting policy decisions when tax accounting and financial accounting coincide”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 21 No. 4, pp.372-86.

Νομοθετικό πλαίσιο

Νόμος 2190/1920

Έρευνες

Grand Thornton (2006) παρουσιάζει το αποτέλεσμα της έρευνας για τις επιπτώσεις εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Π στις εισηγμένες στο ΧΑΑ.

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών, Συμβολές στη Λογιστική Έρευνα I Επιστημονικές Μελέτες (2012), εκδόσεις Διπλογραφία.

Ιστοσελίδες

www.ase.gr

finance.yahoo.com

sciencedirect.com,

jstor.com

<http://dx.doi.org/10.2308/accr-50859>

<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1829348>

<http://ssrn.com/abstract=1310346>

<http://ssrn.com/abstract=1585404>

<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1919805>

<http://halshs.archives-ouvertes.fr/docs/00/46/05/32/PDF/p161.pdf>

[Corporate Benchmarking Financial Analysis της Hellastat](#)

Παραρτήματα

Παράρτημα Α – Κλάδοι και επωνυμίες εταιριών του δείγματος

Πίνακας 18 Κλάδος, σύμβολο μετοχής κι επωνυμία ανά εταιρία

ΣΥΜΒΟΛΟ ΜΕΤΟΧΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΕΠΙΑΚ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ ΚΛΩΣ/ΡΓΙΑ Α.Ε.Β.Ε
ΜΟΥΖΚ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΕΛ. Δ. ΜΟΥΖΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.Μ. & Ε
ΟΛΥΜΠ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.
ΔΡΟΜΕ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΒΕΕ – ΔΡΟΜΕΑΣ
ΒΙΟΚΑ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ Α.Ε. ΒΙΟΜ. & ΕΜΠΟΡ.ΕΠΙΧΕΙΡ
ΜΠΕΛΑ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	JUMBO
ΦΡΛΚ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	FOURLIS Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
ΣΑΡ	Προσωπικά & οικιακά αγαθά	ΓΡ. ΣΑΡΑΝΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
ΣΙΔΕ	Πρώτες ύλες	ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε
ΕΤΕΜ	Πρώτες ύλες	ΕΤΕΜ Α.Ε.
ΣΩΛΚ	Πρώτες ύλες	ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΧΑΚΟΡ	Πρώτες ύλες	ΧΑΛΚΟΡ ΑΕ
ΑΛΚΟ	Πρώτες ύλες	ΑΛΚΟ ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
ΜΥΤΙΑ	Πρώτες ύλες	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΕΕ	Τρόφιμα & ποτά	COCA-COLA HBC Α.Γ.
ΚΡΕΤΑ	Τρόφιμα	ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.

	& ποτά	
KPI	Τρόφιμα & ποτά	KPI-KPI ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΒΕΕΕ
NHP	Τρόφιμα & ποτά	ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.
ΛΟΥΛΗ	Τρόφιμα & ποτά	ΜΥΛΟΙ ΛΟΥΛΗ Α.Ε
KANAK	Τρόφιμα & ποτά	ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΝΑΚΗΣ ΑΒΕΕ
XKPAN	Τρόφιμα & ποτά	ΥΙΟΙ Ε.ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗ – ΑΛΕΥΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ Α.Ε
EBZ	Τρόφιμα & ποτά	ΕΛ. ΒΙΟΜ. ΖΑΧΑΡΗΣ ΑΕ

Παράρτημα Β – Χρηματοοικονομικοί δείκτες

Πίνακας 19 Λίστα χρηματοοικονομικών δεικτών

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΓΡ	Γενική ρευστότητα
ΑΡ	Άμεση ρευστότητα
ΣΥ_ΙΚ	Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια

ΣΥ_ΣΚ	Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια
ΚΧΕ	Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)
ΑΕ	Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων
ΑΙΚ	Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων
ΚΠΕ	Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού
ΚΕ	Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού
ΠΜΚ	Περιθώριο μικτού κέρδους
ΠΚΠΤΦ	Περιθώριο ΚΠΤΦ
ΠΚΠΤΦΑ	Περιθώριο ΚΠΤΦΑ
ΠΚΚΠΦ	Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)
ΠΚΚΜΦ	Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)
ΠΛΤΡ	Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής

Παράρτημα Γ – Περιγραφικά στατιστικά χρηματοοικονομικών δεικτών

Πίνακας 20 Περιγραφικά στατιστικά χρηματοοικονομικών δεικτών

Έτος	Δείκτης	Μέσος όρος	Διάμεσος	Διακύμανση	Ελάχιστο	Μέγιστο
2000	ΓΡ	1,900	1,540	1,124	0,770	4,500
	ΑΡ	1,378	1,035	1,142	0,260	4,340
	ΣΥ_ΙΚ	0,842	0,490	0,604	0,050	2,770
	ΣΥ_ΣΚ	0,371	0,326	0,038	0,049	0,682
	ΚΧΕ	9,322	6,110	149,687	-12,100	41,900
	ΑΕ	0,063	0,066	0,002	-0,012	0,153
	ΑΙΚ	0,119	0,110	0,016	-0,027	0,487
	ΚΠΕ	1,632	1,225	2,255	0,000	6,080
	ΚΕ	0,601	0,605	0,154	0,000	1,520

	ΠΜΚ	0,212	0,203	0,020	-0,037	0,472
	ΠΚΠΤΦ	0,111	0,120	0,004	0,000	0,283
	ΠΚΠΤΦΑ	0,140	0,152	0,008	-0,031	0,361
	ΠΚΚΠΦ	0,089	0,075	0,005	-0,025	0,304
	ΠΚΚΜΦ	0,069	0,067	0,003	-0,025	0,208
	ΠΛΤΡ	0,020	0,000	0,005	-0,086	0,238
2001	ΓΡ	2,030	1,555	2,343	0,480	7,350
	ΑΡ	1,365	1,120	1,488	0,230	5,770
	ΣΥ_ΙΚ	0,906	0,670	0,646	0,050	2,640
	ΣΥ_ΣΚ	0,386	0,398	0,042	0,050	0,720
	ΚΧΕ	12,542	5,900	449,216	-1,040	86,220
	ΑΕ	0,054	0,043	0,002	-0,032	0,128
	ΑΙΚ	0,106	0,076	0,014	-0,085	0,417
	ΚΠΕ	1,601	1,075	2,630	0,000	6,880
	ΚΕ	0,633	0,575	0,147	0,000	1,460
	ΠΜΚ	0,206	0,170	0,022	0,000	0,481
	ΠΚΠΤΦ	0,101	0,089	0,006	-0,016	0,283
	ΠΚΠΤΦΑ	0,132	0,127	0,007	0,000	0,345
	ΠΚΚΠΦ	0,072	0,063	0,006	-0,067	0,305
	ΠΚΚΜΦ	0,054	0,045	0,003	-0,067	0,206
	ΠΛΤΡ	0,138	0,097	0,022	-0,043	0,539
2002	ΓΡ	1,647	1,710	0,817	0,240	3,790
	ΑΡ	1,070	0,940	0,510	0,180	2,990
	ΣΥ_ΙΚ	1,067	0,570	1,936	0,040	6,320
	ΣΥ_ΣΚ	0,392	0,360	0,043	0,036	0,854
	ΚΧΕ	10,055	4,210	375,966	-1,360	93,080
	ΑΕ	0,042	0,021	0,003	-0,119	0,135
	ΑΙΚ	0,057	0,047	0,057	-0,883	0,410
	ΚΠΕ	1,465	1,115	2,045	0,000	5,940
	ΚΕ	0,603	0,565	0,157	0,000	1,260
	ΠΜΚ	0,194	0,176	0,021	0,000	0,462
	ΠΚΠΤΦ	0,083	0,074	0,014	-0,164	0,515
	ΠΚΠΤΦΑ	0,108	0,118	0,007	-0,053	0,248
	ΠΚΚΠΦ	0,062	0,059	0,008	-0,240	0,262
	ΠΚΚΜΦ	0,044	0,046	0,006	-0,240	0,169
	ΠΛΤΡ	0,392	0,108	1,216	-0,003	5,231

2003	ΓΡ	1,942	1,310	3,676	0,090	9,530
	ΑΡ	1,311	0,985	1,372	0,090	5,180
	ΣΥ_ΙΚ	1,580	0,690	8,828	0,090	13,690
	ΣΥ_ΣΚ	0,416	0,401	0,045	0,083	0,846
	ΚΧΕ	14,445	5,525	854,099	-1,120	137,930
	ΑΕ	0,033	0,025	0,005	-0,190	0,149
	ΑΙΚ	0,091	0,040	0,260	-1,340	1,884
	ΚΠΕ	1,452	1,195	1,675	0,000	5,130
	ΚΕ	0,602	0,575	0,154	0,000	1,440
	ΠΜΚ	0,203	0,185	0,023	-0,002	0,473
	ΠΚΠΤΦ	0,116	0,075	0,082	-0,215	1,342
	ΠΚΠΤΦΑ	0,119	0,108	0,008	-0,102	0,259
	ΠΚΚΠΦ	0,085	0,052	0,067	-0,362	1,158
	ΠΚΚΜΦ	0,055	0,036	0,034	-0,362	0,776
	ΠΛΤΡ	0,116	0,101	0,061	-0,506	0,893
2004 (προ ΔΛΠ)	ΓΡ	1,721	1,760	0,873	0,130	4,160
	ΑΡ	1,084	0,930	0,418	0,130	2,420
	ΣΥ_ΙΚ	1,382	0,880	3,426	0,080	6,600
	ΣΥ_ΣΚ	0,425	0,465	0,050	0,076	0,852
	ΚΧΕ	18,084	4,220	3191,799	-1,470	262,690
	ΑΕ	0,038	0,034	0,004	-0,105	0,173
	ΑΙΚ	0,073	0,062	0,084	-0,816	0,868
	ΚΠΕ	1,234	1,340	0,617	0,000	2,630
	ΚΕ	0,581	0,590	0,112	0,000	1,320
	ΠΜΚ	0,212	0,160	0,028	-0,035	0,490
	ΠΚΠΤΦ	0,109	0,083	0,041	-0,081	0,932
	ΠΚΠΤΦΑ	0,118	0,094	0,009	-0,021	0,335
	ΠΚΚΠΦ	0,099	0,053	0,073	-0,156	1,228
	ΠΚΚΜΦ	0,072	0,041	0,045	-0,156	0,945
	ΠΛΤΡ	-0,061	0,068	0,416	-2,829	0,238
2004 (μετά ΔΛΠ)	ΓΡ	1,433	1,155	1,549	0,013	5,100
	ΑΡ	1,295	0,980	0,847	0,070	3,170
	ΣΥ_ΙΚ	1,640	0,990	5,308	0,080	10,870
	ΣΥ_ΣΚ	0,467	0,452	0,050	0,075	0,916
	ΚΧΕ	4,101	1,970	45,288	-1,580	29,590
	ΑΕ	0,695	0,029	6,908	-0,098	12,260

	ΑΙΚ	0,031	0,054	0,083	-1,165	0,433
	ΚΠΕ	0,735	0,715	0,312	0,000	1,770
	ΚΕ	0,609	0,475	0,374	0,000	2,590
	ΠΜΚ	0,320	0,251	0,064	-0,006	1,000
	ΠΚΠΤΦ	0,100	0,087	0,010	-0,104	0,291
	ΠΚΠΤΦΑ	0,108	0,092	0,009	-0,044	0,320
	ΠΚΚΠΦ	-0,037	0,046	0,237	-2,177	0,247
	ΠΚΚΜΦ	-0,064	0,034	0,268	-2,358	0,188
	ΠΛΤΡ	-0,198	0,048	1,360	-5,405	0,220
2005	ΓΡ	1,463	1,295	1,178	-0,015	3,690
	ΑΡ	1,276	1,070	0,698	0,160	3,000
	ΣΥ_ΙΚ	1,340	1,080	1,330	0,110	5,290
	ΣΥ_ΣΚ	0,491	0,489	0,042	0,096	0,930
	ΚΧΕ	4,400	3,115	24,472	-1,290	14,740
	ΑΕ	0,562	0,026	6,659	-0,560	12,100
	ΑΙΚ	0,078	0,058	0,009	-0,042	0,396
	ΚΠΕ	0,774	0,680	0,408	-0,080	2,260
	ΚΕ	0,688	0,545	0,349	0,000	2,390
	ΠΜΚ	0,331	0,296	0,060	0,000	0,930
	ΠΚΠΤΦ	0,001	0,072	0,214	-2,038	0,302
	ΠΚΠΤΦΑ	0,016	0,108	0,177	-1,837	0,275
	ΠΚΚΠΦ	0,387	0,068	2,122	-0,015	6,901
	ΠΚΚΜΦ	0,134	0,050	0,152	-0,045	1,855
	ΠΛΤΡ	0,218	-0,001	2,038	-1,487	6,431
2006	ΓΡ	1,498	1,230	1,126	-0,056	3,820
	ΑΡ	1,277	1,045	0,646	0,220	2,790
	ΣΥ_ΙΚ	1,220	1,150	0,620	0,110	2,690
	ΣΥ_ΣΚ	0,494	0,514	0,054	0,100	1,160
	ΚΧΕ	4,522	3,395	44,214	-1,120	28,620
	ΑΕ	1,571	0,050	42,330	-0,056	30,560
	ΑΙΚ	0,094	0,084	0,013	-0,096	0,407
	ΚΠΕ	0,872	0,800	0,792	-0,053	3,880
	ΚΕ	0,682	0,545	0,292	0,000	2,260
	ΠΜΚ	0,323	0,306	0,050	-0,032	0,920
	ΠΚΠΤΦ	0,011	0,103	0,196	-1,934	0,311
	ΠΚΠΤΦΑ	0,024	0,130	0,165	-1,760	0,288

	ΠΚΚΠΦ	-0,169	0,072	1,486	-5,604	0,497
	ΠΚΚΜΦ	-0,305	0,052	2,947	-7,979	0,384
	ΠΛΤΡ	-0,087	0,068	0,628	-3,569	0,581
2007	ΓΡ	1,664	1,520	1,938	-0,081	5,860
	ΑΡ	1,419	1,380	1,436	0,270	5,860
	ΣΥ_ΙΚ	1,148	1,190	0,489	0,050	2,840
	ΣΥ_ΣΚ	0,504	0,540	0,045	0,045	0,900
	ΚΧΕ	3,684	2,550	23,670	-1,570	17,210
	ΑΕ	1,479	0,038	43,764	-0,860	31,030
	ΑΙΚ	0,084	0,100	0,046	-0,678	0,394
	ΚΠΕ	0,921	0,780	0,907	-0,048	4,140
	ΚΕ	0,675	0,525	0,345	0,000	2,620
	ΠΜΚ	0,313	0,391	0,106	-0,696	0,950
	ΠΚΠΤΦ	0,142	0,100	0,056	-0,188	1,070
	ΠΚΠΤΦΑ	0,157	0,134	0,080	-0,143	1,342
	ΠΚΚΠΦ	1,137	0,089	220,014	-34,966	58,531
	ΠΚΚΜΦ	0,701	0,057	174,250	-34,967	49,470
	ΠΛΤΡ	-0,421	0,010	3,630	-8,889	0,164
2008	ΓΡ	1,892	1,440	3,107	0,005	6,510
	ΑΡ	1,558	0,975	2,035	0,430	6,440
	ΣΥ_ΙΚ	1,185	1,030	0,682	0,060	3,220
	ΣΥ_ΣΚ	0,563	0,518	0,123	0,053	1,570
	ΚΧΕ	1037,500	2,145	23468752,627	-36,330	22727,000
	ΑΕ	1,025	0,025	32,422	-5,610	25,870
	ΑΙΚ	0,033	0,052	0,029	-0,318	0,352
	ΚΠΕ	0,879	0,660	0,794	-0,444	3,430
	ΚΕ	0,650	0,570	0,293	0,000	2,390
	ΠΜΚ	0,344	0,406	0,100	-0,241	1,000
	ΠΚΠΤΦ	0,059	0,073	0,126	-0,818	1,187
	ΠΚΠΤΦΑ	0,130	0,094	0,106	-0,335	1,219
	ΠΚΚΠΦ	3,923	0,066	328,758	-0,395	85,091
	ΠΚΚΜΦ	4,289	0,032	396,864	-0,383	93,472
	ΠΛΤΡ	-0,868	0,053	17,160	-19,403	0,280